

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาสภาพและแนวทางการแก้ปัญหาการอออกกลางคันของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1
ผู้ศึกษาได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้ดังนี้

1. ความหมายของการอออกกลางคัน
2. แนวคิดพื้นฐานของการอออกกลางคัน
3. สาเหตุที่เกี่ยวข้องกับการอออกกลางคัน
4. ผลกระทบและการสูญเสียทางการศึกษา
5. แนวทางการแก้ปัญหาการอออกกลางคัน
6. แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษารายกรณี
7. สภาพทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 8.1 งานวิจัยในประเทศไทย
 - 8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ความหมายของการอออกกลางคัน

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการอออกกลางคันไว้ ดังต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 : ช) ได้ให้ความหมายของการ
อออกกลางคันไว้ว่า นักเรียนที่ออกกลางคัน หมายถึง นักเรียนที่ออกจากระบบโรงเรียนระหว่างปี
โดยไม่สามารถกลับเข้ามาเรียนได้ ซึ่งเกิดจากสาเหตุ ดังนี้

1. ฐานะยากจน
2. มีปัญหาครอบครัว
3. สมรสแล้ว
4. มีปัญหาในการปรับตัว
5. ต้องคดี/ถูกจับ
6. เส็บป่าวัย/อุบัติเหตุ
7. อพยพตามผู้ปกครอง

8. หาเลี้ยงครอบครัว

9. กรณีอื่น ๆ

รุ่งโรจน์ อารียะ (2552 : 5) ได้กล่าวไว้ว่าการออกกลางคัน หมายถึง การที่นักเรียนนักศึกษาเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาแล้วต้องออกจากสถานศึกษาก่อนสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรด้วยสาเหตุใดสาเหตุหนึ่ง เช่น ลาออกจากเนื่องจากผลการเรียนไม่ถึงเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด จำนวน จำนวนน่ายื่นขออพเราะไม่ลงทะเบียนเรียนตามกำหนดเวลา ขาดเรียนเกินกำหนด ซึ่งพื้นสภาพการเป็นนักเรียน นักศึกษา ก่อนสำเร็จการศึกษา ซึ่งเป็นไปตามระเบียบของสถานศึกษา

วัชรินทร์ แสงนา และคณะ (2551 : 4) ได้กล่าวไว้ว่าการออกกลางคัน หมายถึง การที่ผู้เรียนเข้ามาเรียนในสถานศึกษาแล้วต้องออกจากก่อนสำเร็จการศึกษาด้วยสาเหตุใดสาเหตุหนึ่ง ได้แก่ การลาออก ไม่ลงทะเบียนเรียน หรือผลการเรียนไม่ถึงเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ไว้

สุรชาติ กองธรรม (2549 : 5) ได้กล่าวไว้ว่าการออกกลางคันว่า หมายถึง การที่นักเรียน นักศึกษาต้องออกจากสถานศึกษาในขณะที่ยังไม่จบการศึกษาตามหลักสูตร ชัยมงคล จำรูญ (2548 : 19) ได้กล่าวไว้ว่าการออกกลางคัน หมายถึง การที่ผู้เรียนต้องออกจากสถานศึกษาก่อนการเรียนจนตามที่หลักสูตรกำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการออกกลางคันศึกษาหรือหยุดเรียนก่อนครบเวลาเรียน ซึ่งไม่ใช่สาเหตุอันสืบเนื่องมาจากภาระทางกายที่เรียน

ภูมิริน พุญทวี (2548 : 7) ได้กล่าวไว้ว่าการออกกลางคัน หมายถึง การที่นักเรียนนักศึกษาหยุดเรียนในกระบวนการเรียนการสอนก่อนที่จะจบหลักสูตร เช่น เข้าเรียนแล้วหยุดเป็นช่วงๆ จนกระทั่งมีเวลาเรียนไม่พอ หรือเข้าเรียนระยะหนึ่งแล้วหยุดเรียนไปเลย หรือเข้าเรียนแล้วไม่เข้ารับการประเมินผล เป็นต้น

สุรศักดิ์ คติพงศ์hardt (2548 : 20) ได้กล่าวไว้ว่าการออกกลางคัน หมายถึง การที่นักเรียน นักศึกษาต้องออกจากสถานศึกษาในระหว่างที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาไม่ว่าจะเป็นกรณีโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม

กิตติศักดิ์ สารประดิษฐ์ (2549 : 9) ได้กล่าวไว้ว่าการออกกลางคัน หมายถึง การที่นักเรียนต้องออกจากสถานศึกษาก่อนที่เรียนจบหลักสูตรตามที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่นักเรียนต้องออกจากสถานศึกษาในขณะที่ยังไม่สำเร็จการศึกษาไม่ว่าจะด้วยสาเหตุใดก็ตาม

เมญญาภา สุทธะพินทุ (2550 : 45 ; อ้างอิงจาก กิตติศักดิ์ สารประดิษฐ์. 2549 : 9) ได้กล่าวไว้ว่าการออกกลางคัน หมายถึง การที่นักเรียนพื้นสภาพการเป็นนักเรียนก่อนที่จะสำเร็จการศึกษา

จรุณ วิรุพัฒน์ (2550 : 67 ; ข้างอิงจาก รัฐินทร์ เชิดฉาย. 2549 : 10) การออกแบบคัน หมายถึง การที่นักเรียนออกแบบจากโครงเรียนก่อนสำเร็จการศึกษาในแต่ละระดับในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง

สรุปความหมายของการออกแบบคัน หมายถึง การที่นักเรียน นักศึกษาออกแบบสถานศึกษาโดยขาดการติดต่อกับแผนกทะเบียน และถูกกำหนดภายต่อออกแบบสถานศึกษาก่อนที่จะเรียนจบตามหลักสูตรที่ได้กำหนดไว้ โดยไม่ใช้สาเหตุเนื่องมาจากการเข้าใจสถานศึกษา

แนวคิดพื้นฐานของการออกแบบคัน

การให้ความหมาย หรือ นิยามของคำว่า การออกแบบคันนั้น มีความหมายแตกต่างกัน ตามช่วงเวลาของการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล แนวทางที่นักเรียนออกแบบ โรงเรียน รวมไปถึงวิธีการคำนวณอัตราการออกแบบคันที่แตกต่างกันไป ซึ่ง วูดส์ (Woods. 2006 : 79) ได้จำแนกวิธีการคำนวณอัตราการออกแบบคันออกเป็น 3 แนวทางคือ 1) อัตราตามผลลัพธ์ (Event Rate) หมายถึง จำนวนนักเรียนที่ออกจากโรงเรียนในแต่ละปี และนำมาเปรียบเทียบกับ จำนวนในปี ก่อนหน้านี้ 2) อัตราตามสถานภาพ (Status Rate) หมายถึง อัตราสะสมซึ่งจะมีจำนวนมากกว่าอัตรา ตามผลลัพธ์แสดงถึงสัดส่วนของนักเรียนที่ออกจากคันต่อประชากรในวัยเรียน และไม่ได้ลงทะเบียนเรียนในช่วงเวลาที่กำหนด และ 3) อัตราตามวัย (Cohort Rate) อธิบายถึงจำนวนผู้ออกแบบคันจากกลุ่มอายุเดียวกัน หรือระดับชั้นเดียวกันของนักเรียนในช่วงเวลาหนึ่ง ซึ่งการจำแนก นิยามของการออกแบบคันนี้จึงแสดงถึงจำนวนนักเรียนที่ไม่จบการศึกษาตามหลักสูตร การศึกษา ภาคบังคับของการวิจัยในครั้งนี้

การออกแบบคันในประเทศไทย

การศึกษาเป็นสิทธิ์พื้นฐานที่คนไทยพึงได้รับด้วยโอกาสเสมอ กันในการรับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องให้บริการอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ด้วยการจัดสรรงบประมาณแผ่นดินเป็นงบประมาณเพื่อการศึกษา ในฐานะที่การศึกษามีความสำคัญ สูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย เพื่อให้นักเรียนทุกคนจะต้องรับการศึกษา ภาคบังคับ เก้าปี ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้เด็กที่มีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดต้องเข้ารับการศึกษาในชั้นปีที่หนึ่งจนถึงชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 หรือจนกว่าอายุย่างเข้าปีที่สิบหก โดยได้รับการศึกษาด้วย รูปแบบ และวิธีการที่เหมาะสม รวมทั้งได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และการช่วยเหลือ อัน合ตามความจำเป็น เพื่อประกันโอกาส และความเสมอภาคในการได้รับการศึกษาภาคบังคับ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 : 2-6)

ก่อนหน้านี้การศึกษาภาคบังคับของประเทศไทยกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ
ประดิษฐ์ศึกษา พ.ศ. 2523 ให้เด็กไทยทุกคนต้องจบการศึกษาขั้นต้นในชั้นประถมศึกษาปีที่หกในช่วง
นั้นปัญหาการอออกกลางคันของเด็กไทยจึงยังไม่ค่อยปรากฏมากนัก แต่ในทางกลับกันการศึกษา
เคลื่อนของคนไทยต่างกว่าประเทศที่เจริญแล้วในย่านทวีปเอเชีย จึงเกิดปัญญาจอมเทียนขึ้น ในที่
ประชุมโลกว่าด้วย การศึกษาเพื่อปวงชน (World Conference on Education for All : WCEFA) ซึ่ง
จัดขึ้นที่โรมแรมหาดจอมเทียนระหว่างวันที่ 5-9 มีนาคม พ.ศ. 2533 และได้ให้คำนิยามของ
การศึกษาขั้นพื้นฐานว่า หมายถึง การศึกษาที่มุ่งตอบสนองความต้องการการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน ซึ่ง
รวมถึงการเรียนการสอนในระดับต้นอันเป็นพื้นฐานให้แก่การเรียนรู้ขั้นต่อไป เช่น การศึกษา
สำหรับเด็กวัยเริ่มต้น การศึกษาระดับประถมศึกษา การสอนให้รู้หนังสือ ทักษะความรู้ทั่วไป ทักษะ
เพื่อการดำรงชีวิตสำหรับเยาวชนและผู้ใหญ่ ในบางประเทศการศึกษาขั้นพื้นฐานยังขยายขอบเขต
ไปถึงระดับมัธยมศึกษาด้วย (ประพัฒน์พงศ์ เสนาฤทธิ์. 2547 : 12)

จากปัญญาจอมเทียน ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจตกต่ำของประเทศไทย ในปี 2540 จึง
ทำให้เกิดแนวคิดที่จะพัฒนาการศึกษาไทยทั้งระบบ ริ่มจากการบัญญัติไว้ในมาตรา 81
ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ให้ตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
ขึ้น และเมื่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีผลใช้บังคับก็อให้เกิดพระราชบัญญัติ
การศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 ที่กำหนดให้เด็กไทยต้องได้รับการศึกษาภาคบังคับไม่น้อยกว่าเก้าปี
คือ ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แต่ยังไร์ตาม ในสภาพปัจจุบันยังพบว่า ยังมีเยาวชนไทย
จำนวนมากที่ยังไม่ได้รับการศึกษาภาคบังคับจนครบเก้าปีตามที่กฎหมายกำหนด ดังจะพบได้ว่า การ
จำนวนมากที่ยังไม่ได้รับการศึกษาภาคบังคับจนครบเก้าปีตามที่กฎหมายกำหนด ดังจะพบได้ว่า การ
ออกกลางคันของนักเรียน ในระดับการศึกษาภาคบังคับยังมีอย่างต่อเนื่องเรื่อยมา กอติดจนถึง
ปัจจุบัน เมื่อสิ้นปีการศึกษา 2548 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มี
นักเรียนระดับการศึกษาภาคบังคับในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานออก
กลางคัน รวมทั้งสิ้น 74,794 คน คิดเป็นร้อยละ 1.91 ของนักเรียนในระดับการศึกษาภาคบังคับ
ทั้งหมด จำแนกเป็นระดับประถมศึกษา 31,580 คน และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 43,214 คน
(ทีมสำรวจ การศึกษานิติชน. 2551 : 22)

สำหรับในสถานการณ์การอออกกลางคันในปีการศึกษา 2550 (อมรรัชช์ นครทรรพ.
2549 : 12) พบว่ามีนักเรียนอออกกลางคันตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย รวม
119,626 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4 ของนักเรียนทั้งหมด 8,513,828 คน เป็นนักเรียนชาย 69,244 คน
เป็นหญิง 50,382 คน โดยแยกออกตามสาเหตุได้ตามลำดับดังนี้ ฐานะยากจน 39,700 คน อื่น ๆ
30,474 คน อพยพตามผู้ปกครอง 18,133 คน มีปัญหารครอบครัว 7,403 คน หาเลี้ยงครอบครัว 5,114
คน สมรส 4,898 คน เจ็บป่วย/อุบัติเหตุ 1,052 คน และต้องคดีหรือถูกจับ 252 คน

เมื่อพิจารณาเป็นระดับช่วงชั้นพบว่ามีนักเรียนออกกลางคันเมื่อเปลี่ยนเที่ยงกันจำนวนนักเรียนที่ออกกลางคันในแต่ละระดับชั้นจากมากไปหาน้อยตามลำดับ ดังนี้ ระดับช่วงชั้นที่ 3 (มัธยมศึกษาตอนต้น) จำนวน 52,001 คน คิดเป็นร้อยละ 42.40 ระดับช่วงชั้นที่ 4 (มัธยมศึกษา) (มัธยมศึกษาตอนต้น) จำนวน 52,001 คน คิดเป็นร้อยละ 42.40 ระดับช่วงชั้นที่ 4 (มัธยมศึกษาปีที่ 4-6) 18,938 คน คิดเป็นร้อยละ 18.28 ระดับช่วงชั้นที่ 2 (ประถมศึกษาปีที่ 4-6) 18,938 คน คิดเป็นร้อยละ 15.44 ระดับช่วงชั้นที่ 1 (ประถมศึกษาปีที่ 1-3) 17,520 คน คิดเป็นร้อยละ 14.28 และระดับอนุบาล 11,771 คน คิดเป็นร้อยละ 9.60

ปัญหาการออกกลางคันที่ปรากฏดังกล่าว เป็นปัญหาสำคัญที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้เป็นจุดเน้นสำคัญในกลยุทธ์ด้านการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของประชากรวัยเรียนอย่างกว้างขวางและทั่วถึง โดยในปีงบประมาณ 2551 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่งจะต้องเพิ่มอัตราการเข้าเรียนการศึกษาภาคบังคับ และอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ลดอัตราการตกหล่นและการออกกลางคัน โดยจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับสภาวะปัจจุบันและเป้าหมายการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม การพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษาเพื่อแก้ปัญหาและส่งเสริมการศึกษาทางเลือก ให้ความช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ให้ได้เรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดเป้าหมายให้ทุกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ต้องเร่งนำเด็กที่ตกหล่นและออกกลางคันกลับเข้าสู่ระบบ โรงเรียนให้ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของจำนวนนักเรียนที่ออกกลางคันทั้งหมดในปีปัจจุบัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 : ก) จึงนับว่าเป็นภาระ อันหนักของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่งที่จะดำเนินการให้สำเร็จได้ถ้าไม่ทราบปัจจัยที่แท้จริงอันเป็นสาเหตุของ การออกกลางคันของนักเรียนกลุ่มนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550 : 35-42)

การออกกลางคันในต่างประเทศ

การออกกลางคันเป็นปรากฏการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นในหลายประเทศทั่วโลก และเป็นปัญหา ทางสังคมที่มีความซับซ้อนที่ไม่สามารถแก้ไขอย่างง่าย ๆ ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัย พบว่ามีนักเรียนที่ออกกลางคันในหลายประเทศ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งผลของการออกกลางคันก่อให้เกิดผลเสียทั้งตัวนักเรียนเอง สังคมและประเทศชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนที่ออกกลางคันในระดับการศึกษาภาคบังคับนั้นยิ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อตัวนักเรียนเป็นอันมากในอนาคต

จากการสำรวจขององค์การสหประชาชาติ (United Nation cited in Asia Development Bank. 2004) พบว่ามีเด็กเข้าเรียนในประเทศไทยเขียวเชียตัววันออกเรียนได้ และเขียวให้มากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามยังมีนักเรียนอีกเป็นจำนวนมากกว่า 46 ล้านคนในภูมิภาคนี้ที่ออกกลางคันก่อนจบชั้น

ประมาณศึกษา สอดคล้องกับการสำรวจของธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย (Asia Development Bank. 2004) ที่สำรวจพบว่า อัตราการออกกลางคันในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้สูงกว่าค่าเฉลี่ยถึงร้อยละ 50 ซึ่งมีนักเรียนร้อยละ 50 ที่จะระดับ 5 ภายใน 5 ปี นักเรียนที่ออกกลางคันส่วนใหญ่จะต้องออกจากโรงเรียนเพื่อช่วยเหลือครอบครัว คุณค่าของการศึกษาระดับประมาณศึกษาสำหรับการพัฒนาชาติเป็นที่รับทราบกันดีทั่วโลก และยังตระการคุณทุนของการจัดการศึกษาระดับประมาณศึกษานั้นมีจำนวนมาก และสูงกว่าร้อยละ 25 ในประเทศไทยกำลังพัฒนาการศึกษาในระบบเป็นแนวทางที่มีต้นทุน และประสิทธิผลสูงสำหรับการยกระดับทักษะพื้นฐาน และสมรรถนะซึ่งนำไปสู่การมีสวัสดิการและผลผลิตทางเศรษฐกิจส่วนบุคคลที่มีคุณภาพดี

ในประเทศไทยไปร์ อัตราการออกกลางคันของนักเรียนอยู่ที่ร้อยละ 1.6 ซึ่งลดลงมาจากร้อยละ 5.3 ในปี พ.ศ. 2540 และร้อยละ 3.6 ในปี พ.ศ. 2545 ด้วยสาเหตุหลายประการ ดังเช่น ทำงาน และปัญหาส่วนตัว หรือปัญหาจากครอบครัว อัตราการออกกลางคันที่ลดลงนี้แสดงให้เห็น ถึงความสำเร็จในการปรับปรุงการจัดการศึกษาในทุกระดับ และในทุกกลุ่มเชื้อชาติ โดยการกำหนด ความต้องการจำเป็นสำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงที่มีแนวโน้มจะออกกลางคันตั้งแต่เริ่มต้น โดยการ จัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นมากขึ้น ให้แก่โรงเรียนที่มีอัตราการออกกลางคันสูง ซึ่งมีอยู่ประมาณ 70 โรงเรียน และมีการสร้างเครื่องมือตรวจสอบนักเรียนที่มีปัญหาทางพฤติกรรมและทางอารมณ์ ตลอดจนการพัฒนาระบบที่ช่วยครุให้สามารถควบคุมพฤติกรรมนักเรียน รัฐบาลก็มีนโยบายที่จะ คงอัตราการออกกลางคันให้อยู่ในระดับต่ำ คือร้อยละ 1.5 ในปี พ.ศ. 2554 และปรับปรุงให้ดีขึ้น ตลอดเวลา ด้วยการให้ความช่วยเหลือให้นักเรียนมีการศึกษาอย่างน้อยสิบปีซึ่งจะทำให้ได้เรียนดี ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพและเพิ่มโอกาสในการประสบความสำเร็จในชีวิต (Ministry of Education Singapore. 2008 : 107A)

ในประเทศจีน จากการสำรวจของคณะกรรมการกลางของสมาคมส่งเสริม ประชาธิปไตย ของจีน พบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นออกจากโรงเรียนสูงขึ้นเกือบถึง ร้อยละ 40 ในจำนวนนักเรียนที่ออกกลางคันนี้ ประมาณร้อยละ 16.7 เลือกที่จะออกจากบ้านไป ทำงานที่อื่นส่วนอีกร้อยละ 48.3 เลือกที่จะอยู่บ้านทำงานเกยตระกูล ซึ่งอัตราการออกกลางคันที่สูงขึ้นส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในชนบทให้ย่ำแย่ลง และยังส่งผลต่อกุญแจของ เกษตรกร และข้อความการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในชนบท ซึ่งสาเหตุสำคัญของการจะเกิดจาก ฐานะทางการเงินของผู้ปกครองแล้ว ยังมีความเบื่อหน่ายต่อโรงเรียนของนักเรียนด้วย (ChinaDaily. 2005 : 114)

นักวิจัยส่วนใหญ่ระบุสาเหตุของการออกกลางคันไว้ดังนี้ คือ (Alliance for Excellent Education. 2009 : 1-2)

1. นักเรียนมีพฤติกรรมเสี่ยงอยู่แล้ว ดังเช่น นักเรียนมีอัตราการขาดเรียนสูงหรือประสบ หรือล้มเหลวจากการเรียน ซึ่งทำให้เกิดการออกกลางคันในอนาคต

2. นักเรียนสอบตกหรือมีการช้าช้า การช้าช้าทำให้นักเรียนไม่สามารถเรียนต่อในชั้นที่สูงขึ้น และมีอายุมากกว่าเพื่อนในชั้นต่อไป

3. ไม่ได้รับการสนับสนุนที่จำเป็นต่อการเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทำให้นักเรียนบางส่วนสูญหายไประหว่างการส่งต่อ

4. มีผลการเรียนต่ำ ในกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษาจำนวนกว่าหกส้านคนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าร้อยละ 25 มีโอกาสออกกลางคันมากกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนดีถึง 20 เท่า

5. ขาดความผูกพันทางวิชาการและความผูกพันทางสังคม ซึ่งความผูกพันเหล่านี้ เป็นตัวทำนายที่ดีต่อการออกกลางคันของนักเรียน หลังจากที่ได้ควบคุมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และภูมิหลัง ทางสังคมแล้ว

จากข้อมูลที่ปรากฏนี้แสดงให้เห็นว่าในประเทศต่าง ๆ ในทวีปเอเชีย และภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ส่วนปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนทั้งสิ้น อาจแตกต่างกันไป ตามภูมิภาค และสภาพท้องถิ่น แต่อย่างไรก็ตามก็สามารถสรุปปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการออกกลางคันของนักเรียนว่ามี ดังนี้ คือ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว นักเรียนมีการขาดเรียนสูง ผลการเรียนเหลี่ยของนักเรียนต่ำ ขาดความผูกพันทางวิชาการขาดความผูกพันทางสังคมและโรงเรียน

จากการศึกษาของศูนย์บริการเยาวชน สำนักงานการศึกษาอสังหาริมทรัพย์ (Cited in Woods. 2006 : 2) กล่าวว่า การขาดเรียนของนักเรียนเป็นปัญหาสำคัญที่ขยายออกไปจากโรงเรียน และส่งผลต่อตัวนักเรียนเอง ครอบครัวและชุมชน เพราะการขาดเรียนเป็นตัวทำนายความไม่รับผิดชอบที่มีอำนาจสูง ทั้งนี้ เพราะนักเรียนที่ไม่อยู่ในโรงเรียนในเวลาปกตินี้มีโอกาสที่จะก่ออาชญากรรมในชุมชน ได้ เช่น การทำลายทรัพย์สินสาธารณะ ขโมยของตามร้านค้า และการวandalism ที่ไม่เหมาะสมกับบ้านกำแพงหรือที่สาธารณะ ในแต่ละครั้งที่มีการจับกุมวัยรุ่นที่กระวนบนท้องถนน การขโมยของตามร้านค้าจะลดลงไปถึงร้อยละ 60 ซึ่งจากการศึกษาพบว่า มีสารสนเทศที่บ่งชี้แนวโน้มของขาดเรียนอันจะไปสู่การออกกลางคัน ดังเช่น

1. นักเรียนในเมืองใหญ่มีโอกาสออกจากโรงเรียนก่อนสำเร็จการศึกษามากกว่ายาวนาน ในชนบทสองเท่า

2. นักเรียนที่เปลี่ยนแผนการเรียนหรือข้ามโรงเรียน โดยไม่มีเหตุผลที่แท้จริงมีโอกาสออกกลางคันมากกว่าสองเท่าขึ้นไป

3. ไม่นำเรียนโดยไม่มีเหตุผลอย่างน้อยครั้งละ 10 วัน

4. ถูกความคุณตัวในสถานพินิจ

5. ออกจากบ้านไปอยู่ที่อื่น

เมื่อพิจารณาลักษณะร่วมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันของนักเรียนที่มาพร้อมกับการขาดเรียน ดังที่ สมพร สุทธิศนีย์ (2541 : 84-85) พบว่า การขาดเรียนของนักเรียน ในระดับการศึกษาภาคบังคับนั้น นักเรียนที่ออกกลางคันมีเหตุผลสำคัญหลายด้าน ในบางกรณี อาจจะได้รับความเห็นชอบของบิดามารดา ได้แก่ การหยุดเพื่อรักษาจากการเจ็บป่วยหรือประสบอุบัติเหตุ ต้องช่วยผู้ป่วยของคุณแล้วนอง หรือทำงานหารายได้มาช่วยเหลือครอบครัว หรือต้องประกอบอาชีพเนื่องจากขาดผู้อุปการะเดียวคุณ

การขาดเรียนเป็นปัญหาซึ่งที่ขยายตัวออกนอกพื้นที่จากโรงเรียน เพราะว่าส่งผลต่อตัวนักเรียน ครอบครัว และชุมชน โดย เดอคาลบ์ (DeKalb, 1999 : 72) กล่าวว่า การขาดเรียนทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำลง รวมถึงความเชื่อมั่นในตนเอง เพราะนักเรียนที่ขาดเรียนจะเรียนไม่ทันเพื่อนในชั้นเรียน นำไปสู่โอกาสที่จะเสี่ยงต่อการไม่จบการศึกษา และการออกกลางคันในที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของ โรบินส์ และแรตคลิฟฟ์ (Robins & Ratcliff, 1978 : 68) พบว่า นักเรียนที่ขาดเรียนบ่อย ๆ ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจะมีโอกาสที่จะไม่สำเร็จการศึกษา ร้อยละ 75 ซึ่งการไม่จบการศึกษานี้ทำให้สักภาพของการเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพลดลงและได้รับผลอื่น ๆ เช่น รายได้ในอนาคตลดลงตามไปด้วย

นอกจากนั้นยังมีลักษณะหรือพฤติกรรมสำคัญที่ควรนำมาศึกษาด้วย ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 : 20) ได้ศึกษาสาเหตุการณ์ออกกลางคันของนักเรียน พบว่ามีพฤติกรรมร่วมของการออกกลางคัน ดังเช่น ฐานะยากจน อพยพตามผู้ป่วยของ มีปัญหาครอบครัว มีปัญหาในการปรับตัว หาเลี้ยงครอบครัว สมรสแล้วหรือตั้งครรภ์ เจ็บป่วยหรือได้รับอุบัติเหตุ ถูกจับ เพราะต้องดูแลความหรือถูกคุณตัวในสถานพินิจ ถูกคุณประพฤติ หรือพักรักษาตัวจาก การติดยาเสพติด และอื่น ๆ และสติลล์เวล (Stillwell, 2009 : 1) ได้กำหนดนิยามว่า การออกกลางคัน คือ นักเรียนที่ไม่ได้ลงทะเบียนในช่วงเรียนต้นของปีการศึกษาปัจจุบัน และไม่จบการศึกษาทั้งนี้ไม่รวมถึงนักเรียนที่ข้ามไปโรงเรียนอื่น เสียชีวิต ข้ายไปต่างประเทศ หรือเจ็บป่วย

เมื่อประกอบกับการนิยามของ วูดส์ (Wood, 2006 : 1) ที่กล่าวว่า การออกกลางคันหมายถึง การที่นักเรียนออกจากโรงเรียนก่อนที่จะสำเร็จการศึกษาตามที่หลักสูตรกำหนดไว้กับการนิยามของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 : 9-10) และ กยมฯ

วรรณณ ณ อยุธยา (2550 : 32) ที่ได้นิยามการออกกลางคันไว้ว่า การออกกลางคัน คือ การที่นักเรียนต้องออกจากระบบโรงเรียนก่อนเรียนจบหลักสูตรตามที่กำหนดไว้ซึ่งสามารถจำแนกออกได้เป็น 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มนักเรียนที่ออกจากโรงเรียนโดยสมบูรณ์ คือ นักเรียนที่โรงเรียนจำหน่ายออกจากทะเบียนนักเรียน โดยไม่จบการศึกษาภาคบังคับ ทั้งนี้ไม่รวมถึงการจำหน่ายออกจากทะเบียนนักเรียน เพราะเหตุข้อดีที่โรงเรียนอื่น ซึ่งในกลุ่มนี้เป็นนิยามตามที่บัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ และ 2) นักเรียนกลุ่มที่ออกจากคันยังไม่สมบูรณ์ เป็นนักเรียนกลุ่มที่มีโอกาสเดี่ยงหรือที่มีแนวโน้มจะออกจากคัน คือนักเรียนที่โรงเรียนยังไม่ได้จำหน่ายออกจากทะเบียนแต่มีโอกาสเดี่ยงที่จะออกจากคันด้วยการขาดเรียนบ่อยๆ และมีลักษณะสำคัญอื่น ๆ ประกอบด้วย ดังเช่น ถูกจับ เพราะต้องดีความหรือถูกคุมตัวในสถานพินิจ ถูกคุมประพฤติ เจ็บป่วย หรือได้รับอุบัติเหตุ สมรสแล้วหรือตั้งครรภ์ และรักษาตัวจากการติดยาเสพติด เด็กในกลุ่มเดี่ยงนี้จะขาดเรียนและออกจากคันไปในที่สุด นักเรียนกลุ่มนี้คือกลุ่มที่ต้องป้องกันไม่ให้ออกกลางคัน ซึ่งสามารถจำแนกออกได้ 3 ลักษณะคือ

1. กลุ่มนักเรียนที่ขาดเรียนเพราะมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนบางประการ เช่น ขาดเรียน เพราะขาดปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็น มีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อการเรียน มีปัญหาด้านจิตใจ ซึ่งคาดได้ว่ามีโอกาสที่จะขาดเรียนมากขึ้นในอนาคต
2. กลุ่มที่เริ่มหยุดเรียนเป็นนักเรียนกลุ่มที่ขาดเรียนโดยไม่มีเหตุผลจาก 1-2 วัน ในแต่ละสัปดาห์ติดต่อกันไปเป็นเดือน
3. กลุ่มที่หยุดเรียนต่อเนื่องเป็นกลุ่มนักเรียนที่ขาดเรียนเป็นประจำ โดยขาดเรียนต่อเนื่องกันมากกว่า 10 วัน ในแต่ละเดือนจนถึง 3 เดือนขึ้นไป

สาเหตุที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคัน

สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน มีหลายสาเหตุ ซึ่งมีผู้กล่าวไว้ดังนี้ กองนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 : 7-8) กล่าวว่า สาเหตุที่นักเรียนระดับประถมศึกษาออกกลางคัน มีดังนี้

1. เรียนตกช้าช้า
2. นักเรียนโถกน้ำเพราะตอกช้าช้าและแจ้งเกิดไม่ตรงกับความจริง
3. การคมนาคมไม่สะดวก ต้องเดินทางไกลมาโรงเรียน
4. ครอบครัวยากจน ขาดแคลนทุนทรัพย์ มีรายได้ไม่แน่นอน มีหนี้สินจึงต้องให้เด็กออกจากช่วยงานบ้าน ขายแรงงานหาเลี้ยงครอบครัว ติดตามผู้ปักครองไปทำงานที่อื่นหารายได้

5. ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญในการเรียน เห็นว่าต้องเลี้ยงค่าใช้จ่ายมากในการมาโรงเรียน และพาใจให้เด็กหยุดเรียน

6. สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนไม่เหมาะสม เช่น อาคารเรียนไม่พอ นักเรียนมากเกินไป ห้องเรียนคับแคบ ไม่ปลอดภัย

7. ครูสอนไม่ดี ครุศุภ ครุไม่ดูแลเอาใจใส่เด็ก ขาดอุปกรณ์การเรียนที่น่าสนใจ

8. ถูกเพื่อนรังแก กลั่นกร่อนไทย

9. เจ็บป่วย ไข้ขึ้นอยู่

ส่วนสาเหตุที่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาออกกลางคัน กองนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542 : 9-10) กล่าวต่อไปว่า มีดังนี้คือ

1. นักเรียนขาดความสนใจในการเรียน ทำให้ผลการเรียนต่ำ สอบตกและไม่ยกล เรียนซ้ำซึ้น

2. นักเรียนไม่รู้จักแบ่งเวลา

3. นักเรียนขาดความตั้งใจในการเรียน

4. คบเพื่อนเกเร ซักชวนกันขาดเรียนเพื่อทำกิจกรรมอื่น

5. สภาพแวดล้อมทางสังคมไม่ดี ไม่กระตุ้นให้เด็กอยากเรียนรู้

6. พ่อแม่ตามใจเด็กเกินไป

7. โรงเรียนจัดการศึกษามิ่งเหมาะสม ไม่มีวิธีการที่เหมาะสมในการช่วยเหลือเด็ก เรียนอ่อนให้เรียนดีขึ้น โรงเรียนไม่มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร โรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์ให้ ความรู้สร้างทัศนคติที่ดีในการเล่าเรียนให้แก่พ่อแม่

8. ครูไม่ยุติธรรม ขาดมาตรฐานในการสอน ไม่มีจุดประสงค์ ไม่มีเกณฑ์ที่ เหมาะสมในการให้คะแนน ครุจัดโปรแกรมการสอนไม่เหมาะสมและไม่สูง ใจให้เด็กอยากรีียน ครุ ลงโทษรุนแรงใช้อำนาจบังคับ

9. ผู้ปกครองไม่มีเวลาอบรม ไม่ให้ความสำคัญในการเรียน พ้อใจที่จะให้เด็ก ออกมาใช้แรงงานช่วยเหลือครอบครัว

10. ผู้ปกครองขาดความสนใจเด็ก ไม่ให้ความอบอุ่น ครอบครัวแตกแยก

11. รายได้ทางครอบครัวต่ำ จึงขาดแคลนทุนในการเรียน ต้องหารายได้จุนเจือ

ครอบครัว

12. การเจ็บป่วย

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยของการออกกลางคันของนักเรียนพบว่า การออกกลางคัน ได้รับผลกระทบหรืออิทธิพลจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องและซับซ้อนกันหลายประการ (Tyler &

Lofstrom, 2009 : 77) และไม่อาจแยกออกจากกันได้ และในทางกลับกัน ผลกระทบของการออกกลางคันก็อาจส่งผลโดยรวมต่อเศรษฐกิจและโครงสร้างทางสังคมโดยรวมได้ ประเด็นเหล่านี้อาจประกอบด้วยความยากจน การไม่มีงานทำ การแบ่งชนชั้น บทบาทของครอบครัว คำนิยมทางสังคม สวัสดิการทางสังคม การทารุณเด็ก และการติดยาเสพติด (Peck, Law, and Mills, 1987 cited in Woods, 2006 : 6)

สิติพิพ ประวัติรุ่งเรือง (2545 : 52) ศึกษาเรื่องการทำความเข้าใจการออกกลางคัน ในโรงเรียนเอกชนในประเทศไทย ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพในสังคมผลกระทบศึกษา โดยมี จุดมุ่งหมาย เพื่อตรวจสอบปัจจัยกระบวนการ และการรับรู้ที่เกี่ยวกับการออกกลางคันของนักเรียน โรงเรียนเอกชนในประเทศไทย ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 รวมถึงเหตุผลของการออกโรงเรียนเอกชนในประเทศไทย ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 รวมถึงเหตุผลของการออกกลางคันตามการรับรู้ของผู้ปกครอง ครู และพนักงานโรงเรียน ก่อนตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยนักเรียนที่ออกกลางคัน 6 คน ผู้ปกครองนักเรียนที่ออกกลางคัน 5 คน ครูและผู้เกี่ยวข้องใน โรงเรียน 4 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก การตรวจสอบเอกสาร และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

ผลการศึกษาพบว่าโรงเรียนมีอัตราการออกกลางคันสูงในโรงเรียนทุกประเภท ปัจจัยเสริมของการออกกลางคัน จำแนกได้เป็น 4 กลุ่มคือ ภูมิหลังครอบครัว ลักษณะส่วนตัวของนักเรียน ปัจจัยภายในโรงเรียน และปัจจัยภายนอกโรงเรียน นักเรียนที่อาศัยอยู่กับผู้ปกครองเดียว หรือครอบครัวที่สอง และมีประวัติการซ้ำซ้อนมีโอกาสที่จะออกกลางคันสูง เพื่อนมือทิพลสำคัญต่อ การนำไปสู่การมีพฤติกรรมเสี่ยง และออกกลางคัน รวมถึงการถูกกดดันรังแก และปัญหาเกี่ยวกับ ระเบียบวินัยเป็นสาเหตุสำคัญของการออกกลางคันในปัจจุบัน

กล่าวโดยสรุป สาเหตุของการออกกลางคันนั้น มีสาเหตุมาจากการปัญหาในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านส่วนตัวของนักเรียน ด้านครอบครัวสภาพเศรษฐกิจและสังคม ด้านการบริหารและการจัดการ โรงเรียน และด้านการจัดการสอนของ โรงเรียน สาเหตุต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแต่มีผลต่อการออกกลางคันของนักเรียน ที่จะนำมาซึ่งความสูญเปล่าทางการศึกษา ซึ่งเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐโดยเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนให้เก้นักเรียนที่ควรต้องหาวิธีการแก้ไขให้การออกกลางคันของนักเรียนลดลงให้มากที่สุดหรือไม่มีนักเรียนออกกลางคันเลย

ดังนั้นการทำความเข้าใจในปัจจัยการณ์ของการออกกลางคันนี้จำเป็นต้องศึกษา สาเหตุที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันทั้งหมด จากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยของนักวิชาการ หลายท่านประกอบกับงานวิจัย ในประเทศไทยที่ผ่านมา แสดงให้เห็นว่า มีสาเหตุที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคันของนักเรียนมีขั้นตอนต่อไปนี้ ทั้งทางตรงและทางอ้อมหลายสาเหตุด้วยกัน โดยสามารถ นำมาสร้างเป็นตารางวิเคราะห์สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน ได้ดังนี้

สำนักวิทยบริการฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม วิทยานิพนธ์ งานวิจัย

21

ที่	ผู้จัด/แหล่งข้อมูล	เอกสารที่เกี่ยวข้อง	สาขาวิชา						
			1. มนุษย์	2. สังคม	3. วัฒนธรรม	4. มนุษย์และสังคม	5. มนุษย์และวัฒนธรรม	6. มนุษย์และสังคมและวัฒนธรรม	7. มนุษย์และสังคมและวัฒนธรรมและเทคโนโลยี
1	สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาฯ	ผลิตชุดอนุสาวงค์ทางการศึกษาปีการศึกษา 2554	2554	✓	✓	-	✓	✓	-
2	สมพร ล้วนศรีสุริย์	การศึกษาปัจจุบัน และแนวทางปฏิญาณการอ斫กตางั้นของนักเรียนหลักศึกษาต่อไป	2553	✓	✓	-	✓	✓	-
3	ฤทธิ ลือศรีสุริย์	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาฯ จัดทำในส่วนของการศึกษาฯ ที่ 7 ประเมินการเรียนการสอนคล่องแคล่วเรียนดี ก้าวสู่ความเป็นเลิศทางศึกษา	2553	✓	✓	-	✓	✓	-
4	ลักษณ์ พลับนุชร์	ดำเนินการจัดทั่วทั้งสำนักฯ ไปสู่การอ斫กตางั้นของนักเรียนในสถานศึกษาชั้นมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 1 ที่ 3 ในครุฑามหาวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่	2552	✓	✓	-	✓	✓	-
5	อัญชิสา อุปยืนเยช	ปัจจุบันมีอิทธิพลต่อผลให้เยาวชนติดติณฐานอ่อนแอ โรงเรียนกลางคืน ในระดับชั้นมัธยมศึกษา ตามที่นายบัว อำนาจอ่อนมอง จังหวัดเชียงใหม่	2552	✓	✓	-	✓	✓	-

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์ถ้าหากองค์กรต้องนับรวมวิจัยที่เกี่ยวข้องทางวิจัยในประเทศไทย และต่างประเทศ

ลำดับ	ผู้เขียน/แหล่งข้อมูล	เอกสารพิมพ์ขาวช่อง	สารบัญการอภิปราย						
			1. ผลิตภัณฑ์และบริการ	2. วัสดุและเครื่องมือ	3. กระบวนการผลิต	4. ห้องปฏิบัติการและห้องทดลอง	5. อุปกรณ์และเครื่องมือ	6. ผลิตภัณฑ์และบริการ	7. ห้องปฏิบัติการและห้องทดลอง
6	พยอม รัชรัส	ปัจจัยที่ส่งimpacts ต่อการศึกษาในประเทศไทย 3 โรงพยาบาล 2550	✓	✓	-	-	-	-	-
7	พุฒนศักดิ์ บำรุง	แนวทางการของสถาบันของนักเรียนช่างยานต์ระดับประเทศในการศึกษาชีววิทยา วิทยาศาสตร์ อาชีวศึกษา	2548	✓	✓	✓	✓	✓	-
8	ลิพธิพร ประวัติ วงศ์รุ่ง	การทำความเข้าใจการของสถาบันในโรงเรียนเอกชนในประเทศไทย	2545	✓	✓	✓	-	-	-
9	Tyler & Lofstrom	Finishing high school : Alternative Pathways and dropout recovery	2552	✓	✓	✓	-	-	-
10	JoAnn S. Anderson	Boys in crisis : A grounded theory study of high school dropouts in a rural setting	2550	✓	-	-	-	-	-
		ความคิดเห็นรือยตัว	10	9	5	3	3	4	-
		สรุป	100	90	50	30	30	40	-

จากตารางสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศไทย และต่างประเทศ ข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าสาเหตุของการออกกลางคันน่าจะมีสาเหตุหลักมาจากการสอน 6 ด้านด้วยกัน ได้แก่ ด้านที่เกี่ยวกับผู้เรียน ด้านที่เกี่ยวกับครอบครัว ด้านที่เกี่ยวกับสังคม ด้านที่เกี่ยวกับสถานศึกษา ด้านที่เกี่ยวกับครุภัณฑ์สอน และด้านที่เกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอน ดังนี้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดประเด็นดังกล่าวเป็นแนวทางในการสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย และการสร้างแบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์เพื่อใช้ในการวิจัยต่อไป

1. ด้านที่เกี่ยวกับผู้เรียน

ปัจจัยด้านผู้เรียนเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน หากไม่มีผู้เรียนการเรียนการสอนก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ในระบบการเรียนการสอนผู้เรียนจะต้องมีความพร้อมที่จะรับการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่ที่จะเกิดขึ้น นักศึกษาจำเป็นที่จะต้องมีความพร้อมและมีพื้นฐานความรู้อย่างเพียงพอ นักจิตวิทยากลุ่มนวนชัยนิยมเชื่อว่า การที่นักเรียนสอบตกหรือไม่บรรลุผลในการเรียน เพราะพื้นฐานความต้องการของนักเรียนไม่ได้รับการตอบสนอง ซึ่งในเรื่องความต้องการพื้นฐานของนักเรียนนี้ Taylor ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความต้องการพื้นฐานของนักเรียนได้ดังนี้ (เกษตร เมืองทอง. 2544 : 7)

1. ความต้องการเข้าถึงเป้าหมายของการสอนของครู
2. ความต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียน
3. ความต้องการในเนื้อหาวิชาเรียน มีความสัมพันธ์กับชีวิตของนักเรียน
4. ความต้องการในเนื้อหาวิชาเรียนมีความสัมพันธ์กับความสนใจของนักเรียน
5. ความต้องการประสบความสำเร็จในการเรียน
6. ความต้องการเอาใจใส่ และตอบสนองความสนใจของนักเรียนจากผู้สอน
7. ความต้องการให้โครงสร้างทางการเรียนมีปริมาณที่เหมาะสม
8. ความต้องการมีเวลาสำหรับการเรียนอย่างเต็มที่
9. ความต้องการมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน ๆ
10. ความต้องการในการชี้แนะที่เหมาะสมกับระดับความสามารถ และวิธีการ

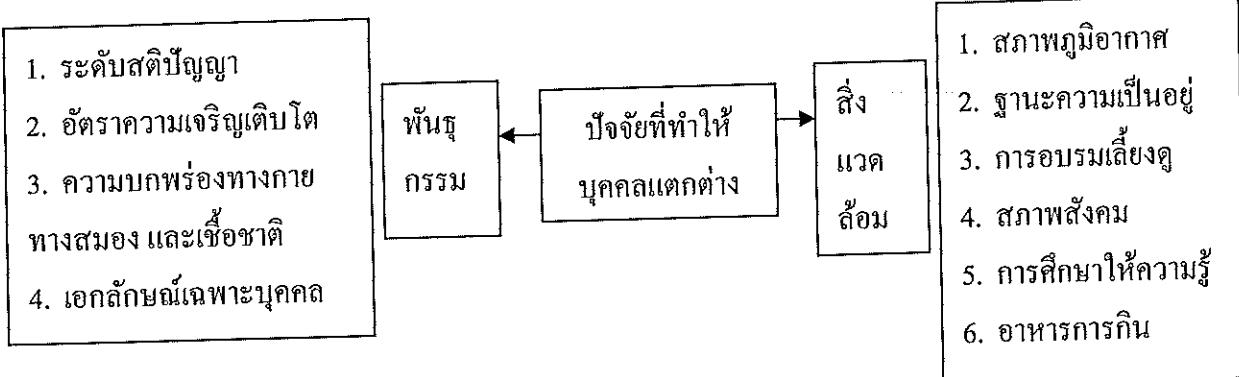
เรียนของนักเรียน

ดังนี้ ผู้เรียนนับเป็นองค์ประกอบทางการเรียนที่สำคัญ ดังนี้ การศึกษาข้อมูล จากคัวผู้เรียนเองนับว่าเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการเรียนการสอน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้สอนจึงต้องมีการดำเนินการที่มีผลต่อผู้เรียนด้วย เช่น สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคมการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว ความต้องการความสนใจและความมุ่งหวังต่อ

สาขาวิชาที่เรียนนี้มุหะเกี่ยวกับตัวผู้เรียน ความพร้อมในการเรียนรู้ ความสามารถของผู้เรียน หรือแม้กระทั่งความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะสิ่งเหล่านี้อาจส่งผลให้นักเรียนมีผลการเรียนที่ไม่ดีและออกกลางกันได้ ซึ่งปัจจัยที่ทำให้บุคคลแตกต่างกันนั้น อาจแบ่งได้เป็น 2 สาเหตุ ใหญ่ ๆ ได้แก่ เกิดจากพันธุกรรม และเกิดจากสิ่งแวดล้อม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ระดับสติปัญญา

นักวิทยา มีความเชื่อว่า ตัวแปรที่เป็นสาเหตุของการออกกลางกันของนักศึกษาคือสติปัญญา มีผลโดยตรงกับผลการเรียนโดยเริ่มจากความเชื่อที่ว่า การที่บุคคลมีความแตกต่างกันนั้นขึ้นอยู่กับอิทธิพล 2 ประการ ได้แก่ เกิดจากพันธุกรรม และเกิดจากสิ่งแวดล้อมซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ (สุรพันธ์ ตันศรีวงศ์ : 2538 : 41)

แผนภาพที่ 2 ปัจจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างบุคคล

จากแผนภาพที่ 2 ได้แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลให้นักเรียนไม่ประสบผลสัมฤทธิ์เท่าที่ควรในด้านการเรียนการสอน ในเรื่องความแตกต่างที่เกิดจากพันธุกรรม ได้แก่ ระดับสติปัญญา อัตราความเจริญเติบโต ความบกพร่องทางร่างกาย ทางจิตและสมอง เชื้อชาติ และเอกลักษณ์เฉพาะบุคคล สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เราไม่สามารถควบคุมได้ ความแตกต่างที่เกิดจากสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สภาพภูมิอากาศ ฐานะความเป็นอยู่ การอบรมเลี้ยงดู สภาพสังคม การให้ความรู้ซึ่งทำให้เกิดปัญหา ได้ เช่น ความกังวลใจ ฐานะทางการเงิน สุขภาพ ที่พักอาศัย เนื้อหาวิชาที่เรียน การเรียนของนักเรียน ความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน

1.2 ทัศนคติต่อสาขาวิชาที่เรียน

นักวิทยา เชื่อว่า ทัศนคติเป็นความโน้มเอียงซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ที่จะแสดงตอบโต้สิ่งใดสิ่งหนึ่งในการสนับสนุน หรือไม่สนับสนุน และทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดก่อนพุฒกรรม และสามารถใช้เป็นเครื่องมือกำหนดพุฒกรรมนุชย์ ดังเช่น

กิตติศักดิ์ สารประดิษฐ์ (2549 : 11) ได้กล่าวว่า ทัศนคติ หมายถึง สภาพทางอารมณ์ และท่าที หรือความรู้สึกที่แสดงออกทัศนคติทางการเรียน พฤติกรรมการตอบสนองต่อครูวิธีการสอนของครู โรงเรียน รวมทั้งจุดหมายของการศึกษาด้วยทัศนคติทางการเรียน
ครูวิธีการสอนของครู โรงเรียน รวมทั้งจุดหมายของการศึกษาด้วยทัศนคติทางการเรียน
นฤมล พึงกิจ (2550 : 88 ; อ้างอิงจากกิตติศักดิ์ สารประดิษฐ์. 2549 : 12)

กล่าวว่า ทัศนคติทางการเรียน หมายถึง สภาพทางอารมณ์ และท่าที หรือความรู้สึกที่แสดงออกทัศนคติทางการเรียน พฤติกรรมการตอบสนองต่อครู วิธีการสอนของครู โรงเรียนรวมทั้งจุดหมายของการศึกษาด้วยทัศนคติทางการเรียน

1. การยอมรับในตัวครู เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อครู ในด้านวิธีการสอน วิธีการประเมินผลความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน การควบคุมคุณลักษณะนักเรียน การให้สิทธิเสรีภาพ การลงโทษนักเรียนที่ทำผิด การแต่งกาย ศรีษะท่าทาง การวางแผนกับนักเรียน และการให้คำแนะนำช่วยเหลือนักเรียน

2. การยอมรับคุณค่าของการศึกษา เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับการเห็นด้วย และความปรารถนาของนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษา เป้าหมายสุดท้ายของการศึกษาของนักเรียน ความต้องการการเรียนต่อ ความต้องการในการประกอบอาชีพ ทั้งการเมื่อหน่ายต่อการเรียน และการเห็นว่าการเรียนเป็นเรื่องสนุก ต่างก็เป็นความรู้สึกต่อการเรียนการมีทัศนคติที่ดีต่อสาขาวิชาที่เรียนนั้น ทำให้เกิดความกระตือรือร้นในการหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อก้าวหน้า ของการประกอบอาชีพ หรือสามารถหาอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองได้ ดังที่ สุชาติ ศิริสุข ไพบูลย์ กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ คือ ความต้องการใช้ในการประกอบอาชีพ โดยที่ผู้เรียนมีความมุ่งหวังที่จะเรียนเพื่อนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่ได้ไปใช้ในการประกอบอาชีพในอนาคต ความสนใจเป็นความรู้สึกงดงาม อยากรู้ อยากรู้ อยากรู้ อยากรู้ การตั้งใจ ความสนใจเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนหรือการทำงาน ความสนใจเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ และมีอิทธิพลต่อการที่บุคคลจะมีความน่าสนใจในการประกอบอาชีพนั้นมากน้อยเพียงใด

1.3 ผลสัมฤทธิ์ของการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ของการเรียนของนักเรียน เป็นเรื่องที่ได้รับความสนใจเป็นอย่างมากในวงการศึกษา เพราะประสิทธิภาพทางการศึกษานั้นสามารถวัดได้จากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และจากการศึกษาของนักการศึกษาและนักจิตวิทยาพบว่า การที่บุคคลมีระดับสติปัญญาเท่ากัน มิได้หมายความว่าจะต้องมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่ากัน ทั้งนี้ เพราะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เช่น สภาพแวดล้อมทางบ้าน การ

อบรมเลี้ยงดู กระบวนการการให้การศึกษา ตลอดจนสถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมของ ครอบครัว

สามารถ ขั้พชกร ได้กล่าวว่า การขาดเรียนของนักเรียนย่อมจะต้องมีสาเหตุจาก
หลายสาเหตุ อย่างไรก็ตามการที่นักเรียนไม่เรียนย่อมแสดงให้เห็นถึงความพยายามในการเดา
เรียนลดน้อยลง ความตั้งใจในการเรียนน้อยลงและผลปฏิบัติกรรมต่างๆทางการเรียนลดลง
ย่อมส่งผลต่อผลลัพธ์ทางการเรียน และนำไปสู่การออกกลางคันในที่สุด

1.4 การเบื่อหน่ายต่อการเรียน

สามารถ ขัพชกร กล่าวว่า มีความเชื่อกันว่า นักเรียนยังมีความเบื่อหน่ายต่อการ
เรียนมากเท่าใด ก็จะยิ่งมีแนวโน้มหรือต่ำการเติบโตในการออกกลางคันมากขึ้น การเบื่อหน่าย
ต่อการเรียนจึงนับว่าเป็นอุปสรรคโดยตรงต่อการประสบผลสำเร็จในการเรียน และสามารถ
นำไปสู่การออกกลางคันของนักเรียนในที่สุด ในทางตรงกันข้ามการเห็นว่าการเรียนเป็นเรื่อง
สนุกสนานก็จะเป็นการเสริมแรงกระตุ้นให้นักเรียนมีพลังในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น และจะ
นำไปสู่ผลสำเร็จในการเรียนได้สูงขึ้น โอกาสเดี่ยวในการออกกลางคันลดลง

1.5 สุขภาพ

อุปสรรคนึงสำคัญของการเรียนของนักเรียน ก็คือ ปัญหาสุขภาพและความ
บกพร่องทางร่างกาย นักเรียนที่มีสุขภาพดีจะมีความสมบูรณ์แข็งแรง ปราศจากโรคภัยต่างๆ จะ
มีเวลาเรียนมากกว่าเรียนที่เจ็บป่วย การขาดเรียนทำให้การเรียนไม่ต่อเนื่อง ไม่ได้รับความรู้เท่า
เพียงกับเพื่อน ผลการเรียนจะตกต่ำไปกับเวลาที่ขาดเรียน การที่สุขภาพไม่แข็งแรงทำให้
พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนได้ผลไม่เป็นที่พอใจ

1.6 ความประพฤติ

ความประพฤติของนักศึกษามีการแสดงออกในลักษณะที่พึงประสงค์และไม่
พึงประสงค์ จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมที่นักศึกษาแสดงออกแบบไม่พึงประสงค์ คือ การแสดง
พฤติกรรมที่ผิดเพี้ยนไปจากนักศึกษาปกติ ได้แก่ พฤติกรรมการทะเลาะวิวาท พฤติกรรมด้านซื้อ^{ชื้อ}
ขาย และพฤติกรรมการใช้ยาเสพติด ล้วนแล้วแต่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษาจะเห็น
ได้ว่าสาเหตุด้านนักศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งในการออกกลางคันของนักศึกษาซึ่งมาจากการขาดเรียน
ทัศนคติต่อสาขาวิชาที่เรียน ผลลัพธ์ของการเรียน การขาดเรียน การเบื่อหน่ายต่อการเรียน
สุขภาพ และความประพฤติ นอกจากนี้ ชัยชัย อรุณ สมารา (2530) ได้แสดงให้เห็นว่าสาเหตุ
ที่เกิดจากตัวผู้เรียน ได้แก่ การติดงานอาชีพ ช่วงโmontage ไม่สามารถเรียนได้
ทันตามกำหนด ไม่สนใจที่เรียนต่อ เพราะไม่เห็นประโยชน์ของการเรียน มีพื้นฐานการศึกษา

เดิมน้อย ต้องเขียนภูมิจำแนกไปประกอบอาชีพในท้องที่อื่น ผู้เรียนบางคนต้องไปประกอบอาชีพ ไก่บ้านทำให้ขาดเรียนบ่อยๆ จึงเรียนไม่ทันและไม่อยากเรียน ผู้เรียนต้องการพักผ่อนเพราะทำงานหนักตลอดทั้งวัน ผู้เรียนที่เป็นหลวมมีภาวะต้องเตียงบุตร เป็นต้น

กระทรวงศึกษาธิการได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคืนที่เกี่ยวข้องกับ

ด้านส่วนตัวของนักเรียน นักศึกษาไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2540 : 10 - 23)

1. การเข้าห้องน้ำ กระเด็นการเข้ามีความสัมพันธ์กับการออกกลางคืนของนักเรียน นักศึกษา เพราะการเข้าห้องน้ำทำให้ขาดประสบการณ์ในสถานศึกษาใหม่ ขาดกลุ่มเพื่อนที่จะอยู่ข้างเหลือทั้งในเรื่องการเรียน การให้กำลังใจ การปรับตัวให้เข้ากับสังคมใหม่ก็ย่อมส่งผลต่อการเรียน และการที่ผลการเรียนถูกกระบวนการระเทือนก็จะส่งผลต่อความเบื่อหน่ายต่อการเรียนและเป็นสาเหตุของการออกกลางคืนได้ นอกจากนี้ การเข้าห้องน้ำที่ว่ามีความเกี่ยวข้องกับผลการเรียนที่ต่ำลงของนักเรียน นักศึกษา เนื่องจากต้องอยู่ห่างไกลพ่อแม่ ผู้ปกครอง ทำให้ไม่สามารถควบคุมคุณภาพได้ย่างใกล้ชิด

2. เพศ มีผลต่อการออกกลางคืนของนักเรียน นักศึกษา เพศหญิงที่ออกกลางคันมากกว่าเพศชายในสถานศึกษา เนื่องจากการตั้งครรภ์และการแต่งงานมีครอบครัว

3. การถูกหลอก โไทย มักจะเกี่ยวข้องกับตัวแปรอื่น เช่น ไม่ทำการบ้าน การทำผิดระเบียบ วินัยของสถานศึกษา การขาดเรียน การทะเลาะวิวาท การติดยาเสพติด ชู้สาว การถูกทำโทษมีผลต่อจิตใจนักเรียน นักศึกษา และส่งผลต่อการออกกลางคืนในที่สุด

4. สติปัญญา มีผลโดยตรงต่อผลการเรียน การที่บุคคลมีความแตกต่างกัน สติปัญญาเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญโดยเฉพาะการเรียนรู้ของบุคคล นักเรียน นักศึกษาที่มีสติปัญญาดีสามารถเล่าเรียนได้กว่านักเรียน นักศึกษาที่มีสติปัญญาไม่ค่อยดี สติปัญญาจึงส่งผลต่อการออกกลางคืน

5. การเบื่อหน่ายต่อการเรียน นักเรียน นักศึกษาที่เบื่อหน่ายต่อการเรียนจะมีอัตราเสี่ยงในการออกกลางคืน เพราะการเบื่อหน่ายต่อการเรียนเป็นอุปสรรคโดยตรงต่อการประสบผลสำเร็จในการเรียนและนำไปสู่การออกกลางคืน

6. ปัจจัยด้านสถานศึกษามักจะมุ่งไปที่พัฒนาระบบของนักเรียน นักศึกษา เป็นความประพฤติ ความตั้งใจ ความสนใจ ทัศนคติต่อการเรียน ผลการเรียนต่ำ และการตกช้า ซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับการออกกลางคืน

7. การสนับสนุนทางบ้าน นักเรียน นักศึกษาที่ได้รับการสนับสนุนจากทางบ้านจะออกกลางคันน้อยกว่านักเรียน นักศึกษาที่ไม่ได้รับการสนับสนุนทางบ้าน และการสนับสนุนทางบ้านมีผลต่อการเรียนของนักเรียน นักศึกษาด้วย

8. ขาดเรียน มีสาเหตุมาจากหลายสาเหตุนักเรียน นักศึกษา มาเรียนมากทำให้การออกกลางคันน้อย และถ้านักเรียน นักศึกษามาเรียนน้อยมีความเสี่ยงในการออกกลางคันมากพุทธิกรรมขาดเรียนมีสาเหตุจากสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และความน่าสนใจของกิจกรรมในชั้นเรียน การหนีเรียนถือเป็นสาเหตุการออกกลางคัน

9. พุทธิกรรมเบี่ยงเบน นักเรียน นักศึกษาที่มีพุทธิกรรมใช้สารเสพติด พุทธิกรรมเสี่ยงเสื่อมเสียในเรื่องต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษา

จากที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับปัจจัยด้านส่วนตัวของนักเรียน นักศึกษาพอสรุปได้ว่า นักเรียน นักศึกษาเป็นส่วนสำคัญของระบบการเรียนการสอน ถ้าไม่มีนักเรียน นักศึกษา การเรียนการสอนก็จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ นักเรียน นักศึกษา จะต้องมีความพร้อมที่จะรับการเรียนรู้และประสบการณ์ใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้น นักเรียนในสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษา ประโคนชัยมีความสามารถ เขต 1 ก็เช่นกันที่จะต้องมีความพร้อมและพื้นฐานความรู้อย่างเพียงพอที่จะพัฒนาทักษะและประสบการณ์ของตนเองอยู่เสมอ อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่า การออกกลางคันที่มีสาเหตุมาจากเรื่องส่วนตัวของนักเรียนเป็นสำคัญ อันเป็นผลมาจากการปัจจัยด้านการศึกษาเล่าเรียน ด้านร่างกาย จิตใจอารมณ์ สังคม 社會 สถาบัน ศาสนา ศีลธรรม ศาสนาพื้นเมือง ภูมิปัญญา สภาพแวดล้อมทั่วไป พุทธิกรรมเบี่ยงเบน การควบเพื่อน การเข้าสังคม ความสัมพันธ์ ความรัก ความเอ็นดู ความห่วงใย ครอบครัวที่ส่งผลต่อตัวนักเรียน และพื้นฐานความรู้เดิมที่มีน้อย ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียน ส่งผลให้ขาดเรียนบ่อย และผลสุดท้ายต้องออกจากสถานศึกษาก่อนที่จะเรียนจบครบตามที่หลักสูตรกำหนด

2. ด้านที่เกี่ยวกับครอบครัว

ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานของสังคมที่ประกอบด้วย สามี ภรรยา และลูก ครอบครัวไทยเป็นสถาบันที่สามารถภายนอกภายนอกได้ด้วย สามี ภรรยา และลูก ครอบครัวจะสถาปนาให้เห็นในเชิงสังคม วัฒนธรรม ประเพณี ขนบธรรมเนียมต่างๆ และจะแตกต่างกันไปในแต่ละสังคม ซึ่งจะทำให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม จากอดีตจนถึงปัจจุบัน ครอบครัวเป็นสังคมแรกของมนุษย์ที่จะขัดเกลาอบรมนิสัยบุตรหลานด้วยการให้การเรียนรู้ทุกรูปแบบ เพื่อเตรียมตัวที่จะเป็น

มนุษย์ที่สมบูรณ์ในอนาคต ครอบครัวที่สมบูรณ์ประกอบด้วยพ่อแม่สุก และจะต้องอยู่ร่วมกัน มีความสัมพันธ์กัน พ่อแม่จะต้องดูแลเลี้ยงดูสุก อบรมสั่งสอนแนะนำให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนให้การศึกษาตามฐานะและเศรษฐกิจ นักเรียน นักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่มีความ สัมภารณ์มักจะไม่ค่อยมีปัญหา แต่ถ้าครอบครัวได้ไม่สมบูรณ์ เช่น พ่อแม่แยกกันอยู่หรือเสียชีวิต สภาพหย่าร้าง พ่อแม่ภรรยาใหม่หรือแม่สามีใหม่ สูญเสียด้วยกัน ครอบครัวฐานะไม่ดีรายได้ น้อย หรือประสบภัยธรรมชาติ เป็นต้น ครอบครัวจึงเป็นสถานที่สำคัญยิ่ง เพราะนักเรียน นักศึกษา ส่วนใหญ่จะอยู่ร่วมกันกับครอบครัว ซึ่งขับเคลื่อนพฤติกรรมส่วนบุคคลมาจากการใน ครอบครัว ดังนั้น การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว จึงเป็นสิ่งที่ควรกระทำ ถ้าพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง มีความรักความเข้าใจซึ้งกันและกัน ละเว้นการทะเลาะกัน รวมทั้งการแยกกันอยู่ หรือการหย่าร้าง ซึ่งจะมีผลกระทบต่อสภาพจิตใจ ความรู้สึก พฤติกรรม และเป็นสาเหตุการ ออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษา ได้ทั้งนี้มีนักวิชาการได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ ครอบครัวไว้ว่า ดังนี้

ปัจจัยด้านครอบครัวเป็นปัจจัยที่สำคัญมากที่จะสนับสนุนให้นักเรียนจบ การศึกษาและ ประสบความสำเร็จ การกระตุ้นการเรียนรู้ของครอบครัวที่ให้แก่นักเรียนแต่ละ คนนั้น สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ดี โดยครอบครัวจะต้องมีการ สื่อสารในระดับสูงอย่างมีเหตุมีผล มีความคาดหวังสำหรับความสำเร็จในการศึกษาและอาชีพ (Leuchovius. 2006) ซึ่งจากการศึกษาเกี่ยวกับการออกกลางคันในช่วงปี 1980-1990 ศิริน (Sirin. 2005 : 24 ; cited in Anderson. 2007 : 26) พบว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม ของครอบครัวเป็นสิ่งที่สนับสนุน โดยตรงทั้งจากทางบ้าน และส่งผลทางอ้อมต่อเด็กนุนทาง สังคมและการเรียน และยังระบุถึงความสัมพันธ์ระหว่างกันสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมกับ ตัวแปรอื่น ๆ ดังนี้ คือสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นตัวทำนายที่มีผลลัพธ์อย่างต่อเนื่อง ต่อผลการ เรียนของนักเรียน และพื้นฐานทางครอบครัว เช่น ระดับการศึกษารายได้มีความสัมพันธ์ทางลบ ต่อการออกกลางคันของนักเรียน

นอกจากนั้น สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวยังมีอิทธิพลต่อ ผลผลิตทาง การศึกษา และเป็นปัจจัยที่เชื่อว่าเป็นตัวทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียน สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวประกอบด้วยการศึกษาของผู้ปกครอง อาชีพ และรายได้ (Tyler & Lofstrom. 2009 : 85) และนักเรียนจำเป็นต้องทำงานเพื่อช่วยเหลือ ครอบครัวจะมีโอกาสออกกลางคันมาก โดยเฉพาะนักเรียนที่ต้องทำงานมากกว่า 25 ชั่วโมงต่อ สัปดาห์ในทุกรูปแบบของงาน จะเกิดผลทางลบค่อนข้างสูง ทั้งนี้นักเรียนที่อาจต้องทำงาน

ช่วยเหลือครอบครัวเพียงเล็กน้อยอาจจะไม่มีผลต่อการออกกลางคัน และอาจส่งผลดีต่อการเรียนได้ด้วย

จากนิยามที่กล่าวมาแล้วจะพบว่า สถานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว เป็นระดับที่เป็นตัวบ่งชี้ของสถานภาพทางสังคมของครอบครัวของนักเรียนที่ออกกลางคัน ซึ่งสามารถวัดได้จากการปร่องบานทางด้านการศึกษาของผู้ปกครอง และรายได้ของครอบครัว

การศึกษาของผู้ปกครอง (Parent's Education)

การศึกษาของผู้ปกครองเป็นปัจจัยด้านภูมิหลังของครอบครัวที่สำคัญมากปัจจัยหนึ่งที่สัมพันธ์กับผลผลิตทางการศึกษาของนักเรียน

การที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียนมีระดับการศึกษาต่ำนั้น จะเป็นผลให้ได้ทำงานที่มีค่าจ้างและผลตอบแทนต่ำ เป็นเหตุให้รายได้ของครอบครัวต่ำลง ไม่สามารถนำมานับสนับด้านการเรียนของบุตรได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้การที่บิดามารดาไม่รายได้น้อยทำให้ต้องใช้เวลาในการทำงานเกือบทั้งหมดจนไม่มีเวลาในการดูแลเรื่องการเรียนของบุตร และยังขาดความรู้ความสามารถทางวิชาการจนไม่สามารถให้คำแนะนำในด้านการเรียน เช่น การทำการบ้านของนักเรียนได้ ในขณะเดียวกันบิดามารดาที่มีการศึกษาต่ำยังไม่เคยเห็นความสำคัญของการศึกษา จึงไม่ให้การสนับสนับด้านการเรียนของนักเรียนเท่าที่ควร (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2540 : 27) ในทางกลับกันพ่อแม่ที่มีอาชีพที่มั่นคงและมีรายได้สูงกว่าจะสนับสนุนลูกให้มีการศึกษาที่ดี เนื่องจากพ่อแม่จะเห็นคุณค่าและความสำคัญของการศึกษาที่จะช่วยให้ลูกของตนมีอาชีพดี และมีฐานะที่มั่นคงในอนาคตซึ่งพยายามชักจูงลูกให้อาใจใส่ในการเรียน (บุญศรี งามจิตร. 2540 : 39)

จากการศึกษางานวิจัย พบว่า ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการรักษาเด็กไว้ในโรงเรียน ทั้งในเรื่องของระดับและธรรมชาติของการสนับสนุนของครอบครัวมีผลต่อการคงอยู่ในโรงเรียนของนักเรียนดังเช่น ชีวิตในบ้านที่ไม่มั่นคงหรือเคร่งเครียดเกินไป สถานะทางเศรษฐกิจ และสังคมของครอบครัว การเป็นสมาชิกชนกลุ่มน้อย การจบการศึกษาของพื้นที่ ผู้ปกครองที่เลี้ยงบุตรคนเดียว ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง เป็นต้น ดังที่ปรากฏว่า มีผลการวิจัยจำนวนมากที่ชี้ให้เห็นว่าการออกกลางคันของนักเรียนนั้น มีความเกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาของผู้ปกครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับการศึกษาของมารดาที่นั้น พบว่ามีความสัมพันธ์ในทางบวกกับ ผลการเรียน ของนักเรียนค่อนข้างสูงมาก (Pallas. 1990 : 17 ; Smith & Vellani. 1999 : 10) นอกจากนี้ยังพบ อีกว่า ระดับการศึกษาของมารดา มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมครอบครัวของนักเรียนด้วย (Griffin. 2002 :

75) และจากการศึกษาวิจัยของ กรีน (Green. 1984 : 7) พนว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพเสมียน และอาชีพก่อการร้ายไม่ส่งเสริมให้บุตรเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น และพบว่าอาชีพและระดับการศึกษาของบิดามารดาเป็นตัวพยากรณ์ผลการเรียนที่ดี และเป็นเครื่องมือบ่งบอกถึงสถานะทางสังคม และมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของบุตร

สรุปว่าการศึกษาของผู้ปกครองส่งผลต่อกำลังสำคัญในการศึกษาของนักเรียนทั้งในทางตรง และทางอ้อม โดยผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับสูงส่วนใหญ่จะเห็นความสำคัญ และให้การสนับสนุนการศึกษาของลูก ในทางตรงกันข้ามผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับต่ำมาก ไม่ให้ความสำคัญ และไม่ให้การสนับสนุนการศึกษาของลูกเท่าที่ควร

รายได้ของครอบครัว (Family's income)

รายได้ของครอบครัวที่เป็นปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องอีกปัจจัยหนึ่ง เด็กในความดูแลของ ผู้ปกครองของที่มีอาชีพและรายได้แตกต่างกันย่อมอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน และทำให้มีประสบการณ์หรือภูมิหลังแตกต่างกันด้วย ประสบการณ์หรือภูมิหลังช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในลักษณะที่ช่วยเสริม

พ่อแม่ที่มีรายได้สูง จะช่วยให้ลูกของตนมีอาชีพดี มีฐานะที่มั่นคงในอนาคต จึงพยายามหักจุ่งลูกให้เอาใจใส่ในการเรียน ส่วนพ่อแม่ที่มีรายได้ต่ำ มีอาชีพไม่มั่นคง ว่างงาน บอย ลักษณะโกรงสร้างทางครอบครัวไม่มั่นคง พ่อแม่จำเป็นต้องยุ่งกับการกิจหารดึง ครอบครัว จึงไม่มีเวลาเอา ใจใส่ตัวเด็กมากนัก ไม่มีเวลาในการอบรมดูแล หรือให้คำแนะนำแก่ ลูกในเวลาที่ลูกมีปัญหาทางการเรียน หรือทำการบ้านไม่ได้ ทำให้ไม่สามารถส่งเสริม ความสามารถทางการเรียนของเด็ก สถานภาพทางเศรษฐกิจและครอบครัวเป็นองค์ประกอบที่มี อิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียนของเด็กเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้ว่า นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงจะมี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ ประมาณ 2.4 เท่า และมากกว่าลูกเรียนที่มาจากครอบครัวที่รายได้สูง 10.5 เท่า แสดงให้เห็นว่า ลักษณะทั่วไปที่พบคือ เป็นบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำและเป็นชนกลุ่มน้อยใน

1961 cited in Hess, Well, Prindel, Liffman, & Kaplan. 1987 : 332)

อัปเนอร์และวูลฟ์ฟ์สัน (Hubner & Wolfson. 2001 : 30-31) รายงานว่าเด็กที่

ครอบครัว มีรายได้ต่ำมีโอกาสที่จะออกกลางคันมากกว่านักเรียนจากครอบครัวระดับกลาง ประมาณ 2.4 เท่า และมากกว่าลูกเรียนที่มาจากครอบครัวที่รายได้สูง 10.5 เท่า แสดงให้เห็นว่า ลักษณะทั่วไปที่พบคือ เป็นบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำและเป็นชนกลุ่มน้อยใน

สังคม ซึ่งจากการศึกษาของ ฟิตซ์แพทริก และโยล (Fitzpatrick & Yoels, 1992 : 775) เสนอไว้ว่า การที่จะทำให้เด็กนักเรียนคงอยู่ในโรงเรียนได้นั้น ผู้กำหนดนโยบายภาครัฐต้องพยายามปรับปรุงแก้ไขและช่วยเหลือเด็กที่มาจากการครอบครัวที่มีผู้ปกครองคนเดียว และมีรายได้ต่ำ

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ รายได้ของครอบครัวส่งผลต่อการศึกษาของนักเรียน ซึ่งจาก

ผลการวิจัยที่ให้เห็นว่ารายได้ของครอบครัวส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการออกกลางคัน จึงสรุปได้ว่า รายได้ของครอบครัว หมายถึง ผลกระทบของรายได้ที่ผู้ปกครองของนักเรียนได้รับ ประจำโดยเฉลี่ยต่อเดือน ซึ่งสัมพันธ์สอดคล้องกับความแน่นอนของอาชีพของผู้ปกครอง วัดได้โดยใช้แบบสอบถามชนิดปลายเปิด

ความคาดหวังของผู้ปกครอง (Parent's Expectation)

ความคาดหวังของบุคคลารดาเป็นความประณญาหรือความต้องการของบุคคลา มารดา ที่ต้องการให้ลูกประสบความสำเร็จในชีวิตในสิ่งที่ตนไม่เคยประสบมาก่อน เช่น คาดหวังให้ลูกเป็นแพทย์เมื่อสำเร็จการศึกษา เป็นพ่อแม่ หรือมีระดับการศึกษาที่สูงที่บุคคลาไม่มีโอกาสเข้านั้น หรือเป็นการแสดงค่านิยมในสังคม ยิ่งบุคคลารดา มีการศึกษาหรือ ความสำเร็จสูงมาก ก็ยิ่งคาดหวังกับลูกมากขึ้น ก็จะพยายามคีย์อัลลี่ให้ลูกประสบตามที่ตน คาดหวังไว้ บางครั้งก็ไม่ตรงกับความต้องการหรือค่านิยมของลูกที่มีความคาดหวังตรงข้ามกัน ซึ่งอาจจะไม่ส่งผลต่อผลการเรียนของนักเรียน แต่อาจมีผลข้างเคียงกับความรู้สึกทางลบ เกิด ความเครียด หรือเบื่อหน่ายต่อการเรียน ขันอาจนำไปสู่การออกกลางคันในบ้านปลายได้ (บุรุศร์ งามจิตร. 2540 : 54) เพราะผลที่บุคคลารดาจะได้รับจากการใช้สิทธิความเป็นบุคคลารดาตัดสินใจ ให้ลูกประสบความสำเร็จในชีวิตมากจาก ใจชอบของเด็กคือ ความจนขึ้นและความไม่พอใจ เด็กที่ประสบความสำเร็จในชีวิตมากจาก ครอบครัวที่บุคคลารดา มีทัศนคติที่ดีต่อลูก และมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด มีความรักความ อบอุ่น และช่วยเหลือกันในยามที่ต้องการ เด็กย่อมจะมีสุขภาพจิตดี และไม่มีปัญหาทางบ้านจะ ทำให้เด็กเรียนได้เต็มที่และประสบความสำเร็จ ในการเรียน

สมทรัพย์ อภิชาติบุตร (2541 : 51) ได้สรุปงานวิจัยเกี่ยวกับการตัดสินใจศึกษาต่อ ของนักเรียนพบว่า เจตคติและความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการศึกษาต่อของนักเรียน มีความสัมพันธ์กับความตั้งใจในการตัดสินใจศึกษาต่อ และพฤติกรรมการศึกษาต่อของ นักเรียน และสัมพันธ์ในเชิงผูกพันกับการไม่ศึกษาต่อของนักเรียนที่จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นอกจากนี้ คราวรัณ ศิรพันธ์ (2544 : 100 -114) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อการศึกษาต่อใน ระดับปริญญาโทด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ของมัธยมศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพล สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ในสังกัดทบทวนมหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพฯ ผลการศึกษาพบว่า

บังจัดที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทของนักศึกษาคือ การศึกษาของสมาชิกในครอบครัว ทัศนคติต่อการศึกษาระดับปริญญาโท ความคาดหวังในการประกอบอาชีพ ความต้องการของผู้ปกครองต่อการศึกษาต่อของนักศึกษา และรายได้ของผู้ปกครอง และจาก การศึกษาของ จอห์นสัน แม็กกิว และอีယาโน่ (Johnson, McGue, & Iacano. 2007 : 540)

เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสถานะทางเศรษฐกิจ และสังคมกับผลการเรียนของนักเรียน พบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการศึกษาต่อของนักเรียนมีความสัมพันธ์โดยตรงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

สรุปว่า ความคาดหวังของผู้ปกครอง ความต้องการของผู้ปกครองที่ประธานจะให้ลูกเรียนรู้ได้ในระดับที่สูงสุดตามความสามารถของนักเรียน โดยสนับสนุนด้วยวิธีการต่างๆ ที่จะให้บรรลุผลสำเร็จนั้น และมีความพึงพอใจต่อผลที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน โดยวัดได้จากการสอบถาม ผู้ปกครอง จำแนกเป็น 5 ระดับ ตั้งแต่ “คาดหวังน้อยที่สุด” ถึง “คาดหวังมากที่สุด”

แทนคุณ จิตต์อิสระ (2550 : 27) ได้อธิบายไว้ว่า ครอบครัวมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนมากที่สุด บุคคลในครอบครัวต้องมีความรัก ความเข้าใจต่อกัน พฤติกรรมการเอาใจใส่ ความรับผิดชอบ การเห็นคุณค่าและการเคารพนับถือกันเป็นส่วนประกอบที่สำคัญและการที่พ่อแม่ไม่ยอมมีเวลาให้กับบุตรจะทำให้บุตรไม่สนใจสนับสนุน เต่าที่ควร ความห่วงเหินกันทำให้บุตรรู้สึกแตกแยกและເອົາແຕ່ໃຈตนเอง จนกลายเป็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น การหนีเรียน ทะเลาะวิวาทและต้องย้ายสถานศึกษาในที่สุด

ชัยมงคล จำรูญ (2548 : 25) ได้อธิบายไว้ว่า ครอบครัวที่มีการเปลี่ยนแปลงหรือครอบครัวเดี่ยวที่อยู่กันเพียง เช่น เม่กับลูก หรือพ่อกับลูก เป็นต้น ครอบครัวที่อยู่ในภาวะเสื่อมจากการที่พ่อแม่แยกกันอยู่ หรือพ่อแม่ทั้งสองคนให้อยู่กับญาติผู้สูงอายุ สภาพครอบครัวอาจจนพ่อแม่มีการศึกษาน้อย นอกจากนี้ปัญหาภายในครอบครัว เช่น เด็กเรียนไม่เก่ง เกรดติดยาเสพติดก็เป็นสาเหตุการออกกลางคืนของนักเรียน นักศึกษาด้วยเช่นกัน

ไพบูลย์ เครือแก้ว (2548 : 106) อธิบายว่า ครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐานและเป็นสถาบันแรกในประวัติศาสตร์และเป็นการวิวัฒนาการของมนุษยชน กลุ่มชนที่ประกอบเป็นสมาชิกของครอบครัวนั้นเป็นกลุ่มปฐมภูมิ (Primary group) ซึ่งแต่ละคนจะมีความสัมพันธ์กันอย่างแนบเนียน เกี่ยวโยงซึ้งกันและกันประคุณสายใยemann ครอบครัวจะประกอบด้วยบุคคลต่างเพศตั้งแต่สองคนขึ้นไป มีความสัมพันธ์ทางเพศซึ้งกันและกัน มีข้อผูกพันที่จะทำให้ความสัมพันธ์ทางเพศที่มีต่อกันนั้นเป็นไปด้วยความแนนอนและมีระยะเวลานานพอที่จะทำให้เกิดมีบุตรด้วยกัน

กองสารวัตตนักเรียน (2551 : 11) ยินดีแก่กับสภาพปัญหาทางครอบครัวที่อาจจะส่งผลกระทบต่อตัวนักเรียน นักศึกษา ที่จะเป็นปัจจัยสาเหตุการออกกลางกัน ดังนี้

1. ปัญหาความยากจน ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร โดยเฉพาะที่อยู่อาศัยในชนบท หรือในแหล่งเดื่อม โกรน และยังมีลูกมากด้วย จึงต้องต่อสู้กับปัญหาของความอด

อย่าง ดื้ินรนทำมาหากินเลี้ยงตัวเองและครอบครัว ไม่มีเวลาอาสาให้ตั้งค้านการเรียน การอบรม สุขภาพอนามัย ตลอดจนการให้ความรัก ความอบอุ่น เลี้ยงดูกันตามยากรรม นอกจากนี้ นักเรียน นักศึกษายังต้องช่วยเหลือทำงานหน้างานเลี้ยงครอบครัว ต้องทำงานก่อนไปเรียน บางที่ เลิกเรียนแล้วกลับไปช่วยงานอีกงานถึงค่ำไม่มีโอกาสได้ทำการบ้าน ออกจากบ้านไปเรียนก็สาย บางครั้งก็จะไม่ไปเรียนเลย เพราะทำการบ้านไม่เสร็จกลัวทำโทษ เกิดความกลัวครุ่นซ่อนเกิด ปมด้อยอย่างเพื่อนเจ้าทำให้ขาดเรียน

2. ปัญหาบ้านแตก ได้แก่ พ่อแม่แยกกันอยู่ หรือพ่อแม่ ทะเลกันทุกวันจนลูก อายุบ้านไม่ได้ ในกรณีที่พ่อแม่แยกทางกันนักเรียน นักศึกษาอาจจะอยู่กับฝ่ายพ่อหรือฝ่ายแม่ หรือกับญาติ นักเรียน นักศึกษาพบว่าจะเก็บตัวเงิน เงาเครา ไม่ได้รับความอบอุ่นไปถึง สถานศึกษาถูกเพื่อน ตามสภาพทางบ้านหรือถูกเพื่อน ๆ หยอกล้อ จึงทำให้เกิดการเบื่อหน่าย อย่างหนึ่งสังคมจึงไม่อยากไปเรียน

3. พ่อ แม่ ขาดความใจใส่ นักเรียน นักศึกษาจะไปเรียนหรือไม่ก็ไม่สนใจบ้าง คนสนับสนุนให้นักเรียน นักศึกษาขาดเรียนเสียอีกพ่อ แม่ไปเที่ยวหรือไปมัวสุนในวงการพนันก็ ทำให้นักเรียน นักศึกษาขาดเรียนเพื่ออยู่เฝ้าบ้าน ดังนั้น เมื่อขาดเรียนปอยจึงเกิดเป็นนิสัยเคยชิน

4. พ่อ แม่ไม่สนใจ ไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาโดยมีความคิดเห็นเฉพาะ หน้าให้ได้ใช้งานนักเรียน นักศึกษาเพื่อความสบายของตนเอง และคิดว่าถ้าไม่ได้เรียนหนังสือก็ อยู่ได้หรือคิดว่าเรียนไปก็ไม่ได้เรียนต่อ ไม่ได้ช่วยให้ฐานะครอบครัวดีขึ้น จึงให้ช่วยกันทำงาน หาเงินดีกว่าไม่สนับสนุนให้ไปเรียน ซึ่งบางท้องที่พ่อ แม่ ผู้ปกครองนำไปทำงานทำไร่ ไกลจากบ้าน โดยไปสร้างที่อยู่อาศัยพักชั่วคราวเพื่ออยู่ทำงานกันจนเสร็จตามฤดูกาลจึงกลับมา

5. พ่อแม่มีอาชีพเรื่อง ได้แก่ กรรมกรขายแรงงานซึ่งพบได้จากพ่อแม่ที่เป็น ลูกจ้าง เมื่อไปทำงานที่ใดก็นำลูกไปด้วยไม่ได้แจ้งย้ายภูมิลำเนา และไม่แจ้งย้ายจาก สถานศึกษาเดิมเมื่อนักเรียน นักศึกษาไปอยู่ด้วยก็ให้อยู่บ้านช่วยทำงาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 11 - 19) บันทึกไว้ว่า นักเรียน นักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำจากงานอาชีพและมีประสบการณ์การว่างงานมาแล้ว จะส่งผลต่อการออกกลางกันสูง และครอบครัวที่ลักษณะเป็นแบบบ้านแตก ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

ไม่ตี พ่อแม่ไม่เข้าใจปัญหาและความต้องการของลูก อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมไม่ดี ที่เป็นสาเหตุของการออกกลางคัน การที่นักเรียนต้องอาศัยอยู่กับผู้ปกครองที่เป็นพ่อแม่ เพียงคนเดียว ในช่วงที่เป็นเด็ก ไม่ว่าจะเนื่องจากสาเหตุการย้ายร่างหรือการเดิมที่วิตกกังวลพ่อแม่ มีความกีบข้องกับการออกกลางคันด้วย และนักเรียน นักศึกษาที่มีผู้ปกครองที่เป็นพ่อแม่ เพียงคนเดียวมีแนวโน้มที่จะออกกลางคันมากกว่านักเรียน นักศึกษาที่มีผู้ปกครองเป็นทั้งพ่อแม่ทั้งสองคน

จากที่กล่าวมาข้างต้นเกี่ยวกับปัจจัยด้านครอบครัวพอสรุปได้ว่า ครอบครัวเป็นสถานบันที่สำคัญพระครอบครัวเป็นแหล่งที่หล่อหลอมและพัฒนาจริยธรรม ค่านิยม และบุคลิกลักษณะของนักเรียน นักศึกษา การที่ครอบครัวสามารถทำหน้าที่เกื้อหนุนส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และมีพลังสร้างสรรค์เป็นครอบครัวที่สมบูรณ์ได้ดีนั้น จำเป็นต้องอาศัยตื่อสัมพันธ์เชื่อมโยงสมาชิกทุกคนในครอบครัวให้ได้ มีโอกาสพูดคุยกัน สอบถาม เข้าใจความเป็นอยู่ของกันและกันในบรรยายการที่ผ่อนคลาย มีความสนับยใจ ซึ่งเป็นปัญหาของนักเรียน นักศึกษาที่มีสาเหตุมาจากครอบครัวมีหลากหลายองค์ประกอบด้วยกัน เช่น พ่อแม่ มีฐานะยากจน ไม่มีเวลาดูแลอบรมสั่งสอนลูก หรือร่วร妄มากเดียงดูลูกอย่างไม่เหมาะสมใช้จ่ายฟุ่มเฟือย อาจจะมีพฤติกรรมไปในทางที่ผิด พ่อแม่ เอาไว้ใส่มาเกินไปบังคับให้ทำงาน คำสั่งอยู่เสมอ สมาชิกในครอบครัวมีความรู้สึกไม่ได้รับความอบอุ่นอย่างเพียงพอ กำหนดระเบียบเครื่องครดเงินไป หรือปล่อยประละละเลย ไม่สนใจ และไม่สนับสนุนให้ศึกษาต่อเรียน สถานที่ตั้งของบ้านเรือนถ้าอยู่ในบริเวณแหล่งแออัดอาจจะได้พฤติกรรมที่ไม่ดีก้าวร้าวหยาบคายก็ได้ เพราะฉะนั้นปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้เป็นปัญหาที่น่าจะส่งผลให้การเรียนไม่สัมฤทธิ์ผล เท่าที่ควร และอาจจะเป็นปัจจัยสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานاحาสารคามเขต 1 ได้

3. ด้านที่เกี่ยวกับสังคม

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของ “สังคม” ว่า หมายถึง คนจำนวนหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน ตามระเบียบกฎหมายที่โดยวิถีปฏิรูประสงค์ สำคัญร่วมกัน กิตติศักดิ์ สารประดิษฐ์ (2549 : 26-29) และอุไรรัตน์ โพธ์แก้ว (2539 : 63) ได้จำแนกสังคมออกเป็น 2 ด้าน คือ สังคมภายในโรงเรียน และสังคมภายนอกโรงเรียน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. สังคมภายในโรงเรียน เป็นความสัมพันธ์ของผู้เรียนกับเพื่อนและอาจารย์ จากการวิจัยของสมหวัง พิริyanุวัฒน์ (2523 : 68) พบว่า สาเหตุโดยตรงที่สำคัญที่สุดที่ทำให้

นิสิตนักศึกษาต้องออกจากการมหาวิทยาลัย คือ การแบ่งเวลาไม่ถูกต้อง ไม่ได้อุทิศเวลาให้กับการศึกษาเล่าเรียน และเกี่ยวโยงโดยตรงกับสาเหตุประกอบ คือ การทำกิจกรรมนิสิตมากเกินไป และการปรับตัวเข้ากรอบการเรียนขั้นมหาวิทยาลัยไม่ได้ นิสิตนักศึกษามิ่งค่อยเข้าเรียน และไม่ทำการปรับตัวเข้ากรอบการเรียนขั้นมหาวิทยาลัยไม่ได้ นิสิตนักศึกษามิ่งค่อยเข้าเรียน และไม่ทำการบ้านตามกำหนดเวลา นอกจากนี้ก็คุ่มเพื่อนมือที่พอดีกับการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนา ความรู้ การศึกษาทักษณ์ บุคลิกภาพ ความประพฤติและคุณธรรมของนักเรียน นักเรียนต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในสถานศึกษาจึงจำเป็นที่จะต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในกลุ่มเพื่อน ความสัมพันธ์ของนักเรียนมี 2 ลักษณะ คือ ความสัมพันธ์ทางอารมณ์ และความสัมพันธ์ทางปัญญาความสัมพันธ์ทางอารมณ์ เป็นความสัมพันธ์ที่ต้องอยู่บนพื้นฐานของความผูกพันระหว่างเพื่อนกับเพื่อน กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ ได้แก่ กิจกรรมบันเทิง การสังสรรค์ ความสัมพันธ์ทางปัญญา ต้องอยู่บนพื้นฐานของหลักการและเหตุผล โดยอาศัยความรู้ความคิด ศติปัญญาและเหตุผล เป็นเครื่อง irony กิจกรรมที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ ได้แก่ การอภิปราย การประชุมเชิงวิชาการ และการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ

2. สังคมภายในโรงเรียน เป็นองค์ประกอบที่กระตุ้นสีสันไม่สามารถควบคุมได้ อาจิน สมاجر (2530 : 45-50) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบด้านนี้ว่า มีอยู่ 5 องค์ประกอบ คือ

2.1 แรงจูงใจดึงเดินล้ำหน้ารับภาระโรงเรียน ซึ่งผู้เรียนได้รับการเสนอแนะให้นำโรงเรียนโดยคาดหวังว่าเข้าสามารถทำงานทำได้ในอนาคต นอกจากนี้ผู้ปกครองอาจจะส่งเด็กเข้าโรงเรียน เพราะเห็นว่าคนอื่น ๆ เข้าทำกัน

2.2 องค์ประกอบพื้นแพเดิมของทางบ้าน สถานะทางสังคม และเศรษฐกิจ หลักฐานจากทุกประเทศในเอเชียและแปซิฟิก แสดงให้เห็นว่า เด็กครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ มักจะสอบตกและออกกลางคันมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้สูง ทั้งนี้ เป็นเพราะเด็กยากจนนั้นผู้ปกครองไม่สามารถส่งเสียให้เรียนได้ ในทางตรงกันข้ามเด็กที่มีฐานะคืออาจจะซื้อครุภัณฑ์เพิ่มเติมให้ที่บ้าน

2.3 การขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานชนบท การวิจัยยังแสดงให้เห็นว่า ในพื้นที่ชนบทมีเด็กออกกลางคันมากกว่าในชุมชนเมือง ทั้งนี้เป็นเพราะว่าสิ่งที่เด็กชนบทได้เรียนนั้นไม่สัมพันธ์กับสภาพของชนบท เด็กชนบทยังขาดแคลนหนังสือพิมพ์และหนังสือ เหตุลักษณะข้อเสียเบรี่ยบ

2.4 ระยะทางจากบ้านถึงโรงเรียนในหลาย ๆ ประเทศ การสร้างโรงเรียนให้อยู่ในบริเวณที่เด็กทุกคนสามารถมาถึงโรงเรียนได้ภายในหนึ่งชั่วโมงนั้นเป็นสิ่งที่เป็นไป

ไม่ได้ เด็กที่ต้องเดินทางไกลจากบ้านมาซึ่งโรงเรียนย่อมทำให้เกิดความเหนื่อย อันจะส่งผลต่อการเรียนของนักเรียน

2.5 โภชนาการจากหลักฐานทางการแพทย์ให้เห็นว่า เด็กที่ได้รับประทานอาหารไม่ถูกหลักโภชนาการย่อมมีผลกระทบกระเทือนต่อสมอง อันจะส่งผลถึงความสามารถในการเรียนเด็กที่ได้รับอาหารไม่ถูกต้องตามหลักโภชนาการมักจะเป็นเด็กที่สอบตกออกกลางคันสังคมภายในและสังคมภายนอกโรงเรียน นับเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ทางการเรียน รวมทั้งเป็นสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษา

4. ด้านที่เกี่ยวกับสถานศึกษา

สถานศึกษา เป็นองค์ประกอบด้านการเรียนการสอน ที่ประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ หลายประการ ได้แก่ อาคารสถานที่ หลักสูตร ผู้สอน กระบวนการเรียนการสอน การบริหาร และการบริการที่สนับสนุนการเรียนการสอน อุปกรณ์การเรียนการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก ฯลฯ

รายงานนี้ จันทร์ จันทร์ (อ้างจากอุไรวัฒนา โพธิ์แก้ว. 2539 : 62) ได้ศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 วิทยาลัยอาชีวศึกษา มหาสารคาม ระหว่างปีการศึกษา 2524-2527 พบว่า สาเหตุที่ทำให้นักศึกษาออกกลางคัน คือ ค่าเล่าเรียนแพง นักศึกษาสอบตกบางรายวิชา ผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ไม่มีเงินซื้อ อุปกรณ์การฝึกภาคปฏิบัติ พื้นฐานทางวิชาชีพไม่เพียงพอ ไม่อนัดในวิชาที่ได้เลือกเรียน ไม่ชอบครุที่สอน เพราะใช้อารมณ์เกินไป และที่พกอยู่ไกลจากสถานศึกษาทำให้เดินทางลำบาก ช้าๆ สุขเสวนาบติด กล่าวว่า การที่นักศึกษาจะประสบความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ได้มี รายงาน สุขเสวนาบติด กล่าวว่า การที่นักศึกษาจะประสบความสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ได้มี องค์ประกอบใหญ่ 2 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบทางสติปัญญา และองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา ซึ่งเกยต์ เมืองทอง ได้แบ่งองค์ประกอบของ สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาที่จะสนับสนุนในด้านการเรียนการสอนเป็น 2 องค์ประกอบ ดังนี้

1. องค์ประกอบที่ร่วมไป

1.1 ระเบียบ ข้อบังคับของสถาบัน ไม่เคร่งครัด หยุดหยิบเกินไป ไม่ควรตั้ง

หรือหยอดเงินไป ไม่เข้มงวดจนไม่สามารถปฏิบัติได้ จะทำให้ร้าวๆ บ่นๆ สุขภาพจิตเสีย

1.2 การแบ่งขันกันในหมู่นักศึกษา อาจารย์ผู้สอนไม่ควรบ่ำบุ้ง สนับสนุน

ส่งเสริมให้แบ่งขันกันจนมากเกินไปจะทำให้นักศึกษาเกิดความตึงเครียด

1.3 การสอน เป็นสิ่งหนึ่งที่ทำให้เกิดความกังวล หาดกลัว กลัวสอนตกเป็นปัญหาต่อสุขภาพจิตได้ หากคนสอนตกใจสักเล็กน้อย

1.4 สังคมภายในสถานบัน การคบกันในกลุ่มเพื่อนถ้ามีการแบ่งกลุ่มตามฐานะ การแต่งตัวตามแฟชั่น นักศึกษาจะเลียนแบบกัน สำหรับนักศึกษาที่มีฐานะไม่ดีอาจจะมีปัญหาได้

1.5 การปฏิบัติตัวของอาจารย์ผู้สอน ต้องให้ความเมตตากรุณา ใจเย็น ยุติธรรมอารมณ์ดี สอนเข้าใจดี ข้อสอบไม่ยากจนเกินไป ถึงความต้องการของนักศึกษา อาจารย์ผู้สอนเป็นผู้ที่นักศึกษาให้ความเคารพscrathraอยู่แล้ว จึงสามารถสร้างเสริมเจตคติที่ดีแก่นักศึกษาได้ อาจารย์ผู้สอนจะมีความสำคัญต่อการเสริมสร้างสุขภาพจิตให้แก่เด็กได้มาก

1.6 อาจารย์ที่ปรึกษา ควรดูแลนักศึกษาอย่างใกล้ชิด เพราะนักศึกษาที่เข้ามาศึกษาจะมาจากหลายสถานที่ ยอมมีความแตกต่างระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้น เพราะฉะนั้น สำหรับนักศึกษาที่มีปัญหาถ้าเป็นนักศึกษาที่อยู่หอพักจะยิ่งมีปัญหามากยิ่งขึ้น เพราะขาดคนที่ให้คำปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาจะจึงมีบทบาทสำคัญอย่างเหลือ และแก้ปัญหาให้กับนักศึกษา

1.7 สภาพแวดล้อมของที่ตั้งสถานบัน ถ้าตั้งอยู่ในที่มีเสียงรบกวน ผู้คนสับสนขอแจ ตั้งอยู่ใกล้โรงงาน อุตสาหกรรมที่จราจรคับคั่ง ทำให้ไม่มีสมาธิในการเรียน

2. องค์ประกอบด้านการส่งเสริมการศึกษา

2.1 ด้านการบริการนักศึกษา เป็นองค์ประกอบที่ช่วยให้นักศึกษามีความสุขได้รับความสะดวกสบายปราศจากการกังวลใด ๆ ซึ่งจะทำให้นักศึกษาสามารถใช้เวลาในการศึกษาได้อย่างเต็มที่ ได้แก่

2.1.1 จำนวนที่นั่งทำงานและที่นั่งพักผ่อนควรให้เพียงพอและอยู่ในสภาพที่แข็งแรง สะอาดในบริเวณอาคารเรียนและตามร่มไม้ต่าง ๆ

2.1.2 ด้านสวัสดิการอาหาร ควรมีเจ้าหน้าที่และผู้รับผิดชอบเป็นฝ่ายสวัสดิการอาหาร และควรมีสถานที่จำหน่ายอาหารให้เพียงและไม่แออัด รวมถึงนักการศึกษาและความสะอาด

2.2 ด้านบริหารระบบบริหารเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษา ระบบบริหารที่เป็นระบบหนาแน่นและมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้นักศึกษาพัฒนาได้อย่างเต็มที่ โดยจะต้องมีการจัดกระบวนการปฏิบัติงานที่เป็นระบบโดยใช้บุคลากรและทรัพยากรต่าง ๆ เช่น งบประมาณ อาคารเรียน วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องจักร เป็นต้น พร้อมทั้งการจัดการที่มีประสิทธิภาพเพื่อทำให้การบริหารงานบรรลุเป้าหมายตามนโยบายที่วางไว้

2.3 ด้านการจัดกิจกรรมนักศึกษา การจัดกิจกรรม หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นด้วยความร่วมมือจากนักศึกษา เพื่อสนับสนุนห้องเรียน ให้อันจะเป็นทางเสริมสร้างประสบการณ์และพัฒนาการด้านต่าง ๆ กิจกรรมที่จัดขึ้นอาจจะไม่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในห้องเรียนแต่อาจจะมีกิจกรรมบางอย่างที่ช่วยให้กิจกรรมในการเรียนให้มีคุณค่าและประโยชน์มากขึ้นสถาบันการศึกษาควรให้ความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมนักศึกษาของสถาบัน รวมทั้งอำนวยความสะดวกให้แก่นักศึกษาในการจัดกิจกรรม และความมีการประเมินผลกิจกรรม โครงการต่าง ๆ ที่จัดไปแล้วอย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อนำผลประเมินมาปรับปรุงในการจัดกิจกรรมต่อไป

2.4 ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน หลักสูตรและการเรียนการสอนจะทำให้ สถาบันการศึกษามีคุณภาพ เพราะหลักสูตรเป็นตัวกำหนดทิศทางของการศึกษา และต้อง มีส่วนประกอบที่สำคัญอีกหลายมิติประกอบกัน โดยการเรียนการสอนเป็นปัจจัยที่สำคัญ ประการหนึ่ง ปัจจัยที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี เช่น การเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจความสามารถและนำไปปฏิบัติให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การจัดหลักสูตร พฤติกรรมการสอนของผู้สอน รวมถึงการใช้สื่ออุปกรณ์ที่ดีมีคุณภาพมาใช้อย่างถูกต้องและ เหมาะสม รวมถึงสัมพันธ์ภาพของผู้เรียนผู้สอนสั่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการ เรียนการสอน

สถานศึกษา เป็นองค์ประกอบด้านการเรียนการสอน ที่ประกอบด้วยมิติขั้นต่าง ๆ หลายประการ ได้แก่ อาคารสถานที่ หลักสูตร ผู้สอน กระบวนการเรียนการสอน การบริหาร และการบริการที่สนับสนุนการเรียนการสอน อุปกรณ์การเรียนการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก และความต่าง ๆ เช่น ต้องมีที่พักผ่อนอย่างเพียงพอ มีโรงอาหารที่สะอาด ห้องสมุด ทุนการศึกษา นักศึกษา ที่หลากหลายตรงกับความต้องการของนักศึกษา รวมถึงการคุ้มครองฯ ให้จากอาจารย์ ที่ปรึกษา ต่าง ๆ เหล่านี้เป็นส่วนสนับสนุนให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ภัยชนะแล้วอาจเป็นสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาได้

5. ด้านที่เกี่ยวกับครุผู้สอน

ครุผู้สอนนั้นมีอิทธิพลต่อการเรียนของนักเรียนมาก ในปัจจุบัน ครุ - อาจารย์มัก ไม่เข้าใจ หน้าที่ของตนเอง ไม่เอาใจใส่งาน ทำให้สอนเด็กไม่ดีเท่าที่ควร พบว่าลักษณะของ ครุที่มีอิทธิพลต่อ การเรียนของเด็ก 11 ประการคือ (ดิเรก ศุวรรณฤทธ. 2535 : 10 ถังถึงใน ศุภารณ์ ปีนาคม. 2552: 68) เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน เช่น การแต่งกาย การพูดจา และ กิริยาสามารถ

1. ตรงเวลา ไม่น่าสายหรือกลับก่อนเวลา ไม่โ้อี้เวลาเข้าห้องสอน
2. เมื่อได้รับมอบหมายงานก็ทำงานนั้น ได้สำเร็จลุล่วงไปโดยเร็ว
3. ประจำทัวหน้าสถานศึกษาด้วยการทำงานในหน้าที่ไม่ใช่สอดคล้อง
4. ทำงานให้เป็นพหุสูต เพื่อให้ทันความเปลี่ยนแปลงของโลก
5. ไม่ดื้อเดือดร้าว มีความสามัคคี กลมเกลียวในคณะครุ
6. มีจรรยา มารยาท และวินัยตามระเบียบประเพณีคุรุสากา
7. มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และไม่ก้าวค่ายงานคนอื่น
8. ช่วยงานพิเศษของสถานศึกษานั้นๆ บ้าง
9. เตรียมการสอนสม่ำเสมอ
10. มาทำงานเป็นเนื่องนิตย์

ข้อบทหน้าที่และลักษณะที่พึงประสงค์ของครุ

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับ

ข้อมูลหน้าที่และลักษณะพึงประสงค์ของครุระดับนักเรียน (สุวรรณ แตษากร ล้ำอิงจาก
สันติ นิตหมาย 2544 : 65) พบว่า

1. ครุควรมีความยุติธรรม
2. ครุควรมีหน้าตาดีนิยมเยี่ยมแจ่มใส
3. แต่งกายสุภาพ
4. วิชาไฟเราะและสุภาพ
5. มีลักษณะเป็นผู้นำ
6. ตรงต่อเวลา
7. มีมนุษย์สัมพันธ์
8. รู้จักความคุณอารมณ์
9. มีเหตุผลและครั้งคราวในอาชีพครุ
10. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

องค์ประกอบที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี ควรประกอบด้วย โรเมน (Romine.

1974 : 139-143)

1. บุคลิกภาพของผู้สอน ผู้สอนควรมีความกระตือรือร้น มีอารมณ์ขัน มีความสนใจ ที่จะสอนและเป็นกันเองกับผู้เรียน

2. การเตรียมการสอน ผู้สอนควรเตรียมการสอนเป็นอย่างดีขึ้นมาให้ผู้เรียนทราบวัตถุประสงค์ในวิชาที่เรียน รวมทั้งแนะนำหนังสืออ้างอิงต่าง ๆ

3. การเสนอเนื้อหา ผู้สอนควรอธิบายอย่างชัดเจน กระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิด สามารถใช้วิธีสอนแบบต่าง ๆ เพื่อสอนเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย

4. การประเมินผล ผู้สอนควรประเมินผลเป็นชั้น ๆ เพื่อเสริมแรงทางการเรียน เช่น แจ้งให้ผู้เรียนทราบผลการสอนโดยเร็ว และให้กำลังใจผู้เรียน

5. การรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน ผู้สอนควรรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน และประเมินการสอนของตนเองเสมอ

จะนี้ การจัดการเรียนการสอนและการสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน เพื่อให้ ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ และน้ำหนักไปปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การจัดหลักสูตร พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ การนำสื่อการเรียนการสอนมาใช้อย่างถูกต้อง เหมาะสม รวมทั้ง สัมพันธ์ภาพที่ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน เหล่านี้นับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต้านการเรียน การสอนห้องสีน

การที่ผลผลิตของสถาบันการศึกษาจะมีคุณภาพได้นี้น ต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่าง ประกอบกัน การเรียนการสอนเป็นปัจจัยที่สำคัญมาก ยังหนึ่ง การเรียนการสอนจะประสบผลดี ตามความมุ่งหมายเมื่อนักศึกษาตั้งใจเรียน อาจารย์ตั้งใจสอน และมีเทคนิคการสอนใหม่ ๆ แปลก ๆ เหมาะกับเนื้หาวิชา (พรชัย บุญประเสริฐ. 2544 :8-9)

การสอนจะประสบความสำเร็จได้นี้น จะต้องประกอบด้วยปัจจัยสำคัญพื้นฐาน 4 ประการ(ประสาน มาลาภุล อยุทธยา, อ้างถึงใน สันติ นิติหนึ่นไว้. 2544 : 29)

1. วางแผนวัตถุประสงค์ของการสอนชัดเจนและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ หลักสูตร

2. สำรวจสภาพความพร้อมและความรู้พื้นฐานของผู้เรียน โดยพิจารณาความ แตกต่าง ระหว่างบุคคล

3. เลือกวิธีสอนให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน โดยนำเทคโนโลยีและเทคนิค

การสอนมา ประกอบการสอน

4. วัดและประเมินผลเพื่อศูนย์ก้าวหน้าหรือพัฒนาการของผู้เรียน

ผลการเรียน

ผลการเรียนเป็นตัวแปรที่พบอยู่เป็นประจำในวรรณคดีที่เกี่ยวข้องในการ พยากรณ์ การอออกกลางคันของนักเรียน นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ มักจะมีแนวโน้มที่จะเรียน

ไม่เจ็บและ ออกกลางคันในที่สุด พนว่า นักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยอยู่ในระดับ D โดยเฉลี่ยแล้วจะมีแนวโน้มที่จะออกกลางคันสูงมาก และก่อนหน้านี้ก็ได้มีผลการศึกษาที่นำเสนอนี้ไว้กับ ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมสุขภาพและความสัมพันธ์ปัจจัยทางการเรียนและการ ออกกลางคันซึ่งซึ่งชี้ให้เห็นว่า ตัวแปรดังกล่าวมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างใกล้ชิด

ผลการศึกษาในระยะต่อมาอีกหลายปีนับตั้งแต่ปัจจัยนี้ถูกเสนอแนะในรายงานที่ว่า ผลการเรียน ต่ำของนักเรียนมีส่วนอย่างมากในการทำให้นักเรียนต้องออกกลางคัน (จรุญ วิรุพห์รัตน์, 2521 : 23) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าตัวแปรผลการเรียนมีบทบาทต่อการตัดสินใจของการออกกลางคันของนักเรียนเป็นอย่างมากแม้แต่ในปัจจุบันก็ยังคงพบความสัมพันธ์คงคล่องไว้ได้เดือน蛾า ไว้ว่า ถึงแม้ตัวแปรผลการเรียนต่ำ หรือการเรียนช้าเนื่องจากต้องใช้เวลานาน ซึ่งส่งผลต่อการเสียงต่อการออกกลางคันดังที่ เผ้าใจกันเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันนี้ก็เป็นเพียงปัจจัยหนึ่งเท่านั้น ในหมายฯ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกกลางคัน ถ้าหากนักวิจัย มุ่งแต่ให้ความสนใจปัจจัยนี้เพียงตัวเดียว ก็อาจส่งผลให้การพยากรณ์ผิดพลาดได้ เช่น ผลการศึกษา ซึ่งการศึกษากับนักเรียนที่ขาดไป พนว่า หนึ่งในสามของนักเรียน ที่ต้องออกกลางคันมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการอ่าน สูงกว่าค่าเฉลี่ยและผลของการศึกษาการออกกลางคันของนักเรียนในพื้นที่ชนบทกับพื้นที่ที่ไม่ใช่ชนบท พนว่า จากการศึกษาการออกกลางคันของนักเรียนในพื้นที่ชนบทกับพื้นที่ที่ไม่ใช่ชนบท พบว่า นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำในแต่ละพื้นที่มีการออกกลางคัน แตกต่างกัน ซึ่งชี้ให้เห็นว่าตัวแปร ทางภูมิศาสตร์ก็มีผลเกี่ยวข้องด้วยไม่ใช่ผลการเรียนต่ำเพียงประการเดียว ซึ่งมีหลักฐานชี้ให้เห็นว่า โดยทั่วไปแล้วนักเรียนในเขตชนบทจะมีการเสียงต่อการออกกลางคันน้อยกว่านักเรียนในเขตเมือง ในกลุ่มนักเรียนที่เรียนอ่อน

การสอนตก

การสอนตกกับผลการเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด และมีความสัมพันธ์ กันในทางบวก กล่าวคือ นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำก็มักจะมีแนวโน้มที่จะไม่ผ่านเกณฑ์ หรือ การสอบตก การเป็นผู้ที่สอบตกมาก่อน ดังนั้นตัวแปรการสอนตกจึงได้รับความสนใจในการ นำมาใช้เป็นตัวพยากรณ์การออกกลางคันอีกด้วยหนึ่งนอกจากตัวแปรผลการเรียน เหตุผล อีกประการหนึ่งนอกเหนือจากความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับผลการเรียนที่ทำให้นักวิจัยหันมาสนใจที่จะทำการศึกษาตัวแปรนี้ คือ สามารถวัดค่าตัวแปรได้ง่ายกว่าการวัดผลการเรียน

โดยตรง

แต่อย่างไรก็ตามตัวแปรการสอนตกกับการออกกลางคันนี้ นักวิจัยก็ได้ให้ ความสำคัญ และได้ทำการศึกษาเรื่อยมาตั้งแต่ต่อศึกษาถึงปัจจุบัน และผลที่ได้ก็ยังคงยืนยัน สมมติฐานที่ว่านักเรียน ที่เคยสอบตกมาก่อน มีแนวโน้มในการเสียงต่อการออกกลางคันสูง

การทำการบ้าน

การบ้านถือได้ว่าเป็นกิจกรรมหนึ่งของการเรียนการสอน แต่เป็นกิจกรรมที่ผู้สอนได้มอบหมายให้ผู้เรียนนำไปปฏิบัติ นอกเหนือจากการเรียนในเวลาเรียนในชั้นเรียน ดังนั้นการทำการบ้านก็คือ การเติมประสบการณ์ในการเรียนนั่นเอง หรืออาจกล่าวได้ว่า การทำการบ้านก็เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนนั่นเอง และเป็นที่ทราบกันดีโดยทั่วไปแล้วว่า การเรียนการสอนนั้นมีผลต่อการเรียน และผลการเรียนก็มีผลต่อการเติมต่อการออกกลางคัน ดังนั้นอาจดึงเป็นสมมติฐานได้ว่าการทำการบ้านน่าจะสามารถพยุงผลการออกกลางคัน ของนักเรียนได้ด้วย ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้ง 2 นี้สามารถอธิบายความสัมพันธ์ได้ดังนี้ นักเรียนที่ทำการบ้านเป็นประจำทำให้เข้าใจเวลาในการเรียนมากกว่า นักเรียนที่ไม่เคยทำการบ้าน ผลการเรียนของนักเรียนที่ทำการบ้านจึงน่าจะดีกว่านักเรียนที่ไม่ทำการบ้าน นอกจากนี้นักเรียนที่ไม่ทำการบ้านยังอาจได้รับผลกระทบกับตัวแปรอื่นซึ่งมีผลในทางลบต่อ ผลการเรียนของเขาก็ด้วย เช่น การถูกทำโทษจากผู้สอน การถูกตบทานิติเดียนจากห้องทั้งห้องบ้าน และโรงเรียน ทำให้เรียนช้ากว่านักเรียนคนอื่น ๆ รวมทั้งการขาดความมั่นใจในการเรียนอีกด้วย

ความเชื่อในความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการทำการบ้านกับการออกกลางคัน ของนักเรียน ในลักษณะที่ว่า นักเรียนที่ทำการบ้านเป็นประจำจะมีแนวโน้มในการออกกลางคันน้อยกว่านักเรียนที่ไม่เคยทำการบ้านและในทางกลับกันนักเรียนที่ไม่เคยทำการบ้าน หรือทำเป็นบางครั้งก็มีแนวโน้ม 在การออกกลางคันมากกว่า ความเชื่อดังกล่าว ได้เคยทำการศึกษานบทบทกันเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

สรุปได้ว่า ครูผู้สอนเป็นนักคลำสำคัญที่ทำให้การเรียนการสอนประสบผลสัมฤทธิ์สูงสุด แต่อาจจะมีปัญหางานประจำที่อาจจะทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร อันเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนของครูไม่ดี เช่น เข้าห้องเรียนไม่ตรงเวลา ไม่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน วิธีการสอนไม่น่าสนใจ จึงทำให้การเรียนการสอนไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ซึ่งอาจทำให้เป็นสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษาได้ดังนั้น ครูผู้สอนจึงควรรับผิดชอบต่อการสอน มีความเข้มงวดในการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล คุณภาพของครูผู้สอน ควรมีความรู้ความสามารถในการสอนในเนื้อหาวิชาที่สอน และเทคนิคกระบวนการสอน เป็นต้น

6. ด้านที่เกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอน

หลักสูตรเป็นเอกสารรวบรวมมาตรฐานการสอนต่าง ๆ แผนงานโครงการ เนื้อหาสาระและกิจกรรม ตลอดจนวิธีการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลการเรียนรู้ที่จะเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ เจตคติ และพุทธิกรรมที่พึงประสงค์ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนด มีบุคคลและนักวิชาการที่ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ดังนี้

อัมรา เล็กเรืองสินธุ (2547 : 8 - 9) อธิบายว่าหลักสูตร หมายถึงเอกสารที่บรรจุ แผนงานหรือโครงการและเนื้อหา กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้าน ความรู้ ทักษะ คติ และพุทธิกรรมต่าง ๆ อันเป็นภาระ重任ของสังคมนั้น ๆ อันจะทำให้ผู้เรียน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุข โดยที่แผนงานหรือโครงการนั้น ๆ จะต้องมี องค์ประกอบที่สมบูรณ์ คือ มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน มีการกำหนดเนื้อหาสาระประสบการณ์ที่มี คุณค่าต่อผู้เรียน มีแนวทางการดำเนินงานที่เป็นระบบระเบียบ มีการทำแผนงานและโครงการ นั้นปฏิบัติในสถาบันการศึกษา จนทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพุทธิกรรมจนสามารถวัดผล ประเมินผลการเปลี่ยนแปลงพุทธิกรรมของผู้เรียนได้

เมธี ปีลันธนาณท (2543 : 60) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง ผลกระทบของ สถานศึกษาที่ได้วางแนวและจัดขึ้น ไว้อย่างมีระบบเพื่อช่วยให้เกิดมีปฏิสัมพันธ์ขึ้นในระหว่าง ผู้เรียนกับระบบการสอน ที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ เพราะแกนกลางของหลักสูตรนั้นอยู่ที่การ เรียนรู้ และการเรียนรู้นั้นจำเป็นจะต้องประกอบด้วยเนื้อหาวิชาและกระบวนการต่าง ๆ ร่วมกัน

ไกพย์ เชื้อรัตนพงษ (2539 : 11 - 12) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง เครื่องชี้นำทาง ในการจัดความรู้และประสบการณ์แก่ผู้เรียน ซึ่งครุจะต้องปฏิบัติตาม เพื่อให้ผู้เรียนได้รับ การศึกษาที่มุ่งสู่จุดหมายเดียวกัน หลักสูตรจึงเป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาและเป็นเครื่องมือชี้ ถึงความจริยธรรมของชาติ ถ้าประเทศไทยมีหลักสูตรที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพคนในประเทศ นั้นก็ย่อมมีความรู้และศักยภาพในการพัฒนาประเทศ ได้อย่างเต็มที่

โบรฟี (Brophy, 1992 : 45 ; จ้างอิงจาก อุทัย ลือสกุล. 2553 : 14) นักจิตวิทยา การศึกษาที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการสอนและการเรียนรู้ ได้ให้ความหมายของการเป็นครูที่ดี และมีประสิทธิภาพว่า เป็นครูที่สามารถสอนให้ผู้เรียนมีสัมฤทธิผลในการเรียนรู้และสามารถนำ ความรู้ที่เรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

การ์โรลล์ (John Carroll, 1963 : 33 ; อ้างอิงจาก สุรังค์ โก้วตระกูล. 2552 : 13) กล่าวว่า การสอนที่มีประสิทธิภาพไม่ได้ขึ้นกับการสอนของครูเท่านั้น แต่ขึ้นกับผู้เรียนด้วย คุณลักษณะของผู้เรียนมีส่วนให้เรียนรู้ในอัตราความเร็วแตกต่างกันด้วยคือ

1. ความสามารถ (Aptitude) ความสามารถของผู้เรียนที่จะเรียนรู้

2. ความสามารถที่จะเข้าใจสิ่งที่ครูสอน (Ability to understand instruction)

3. ความพยายาม (Perseverance) สำหรับการเรียนรู้ซึ่งมาจากการแรงงานใจที่จะ

เรียนรู้

4. การมีโอกาส ครูให้เวลาในการเรียนรู้สิ่งที่ครูสอนโดยคำนึงถึง

ความสามารถและความต้องการของผู้เรียน

ดังนั้น ครูที่สามารถสอนอย่างมีประสิทธิภาพ หมายถึงการสอนของครูสามารถ

ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามความต้องการและความสามารถของทุกคน

จะเห็นได้ว่าหลักสูตรมีความสำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอน เพราะ

หลักสูตร ได้รวมจุดมุ่งหมายของการศึกษาไว้ในแต่ละระดับ เนื้อหาสาระและประสบการณ์

ทั้งหลายของผู้เรียนเข้าไว้ด้วยกัน หลักสูตรจึงเป็นรากฐานของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งจะมี

ผลให้นักเรียน นักศึกษาได้รับความสำเร็จในการศึกษาเต่าเรียนเป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตาม

หลักสูตรทุกหลักสูตรจะไม่บรรลุวัตถุประสงค์ได้ ถ้าไม่มีการจัดการเรียนการสอน สถานศึกษา

ทุกแห่งจะต้องมีวิธีการจัดการเรียนการสอน ล้วนเสริมการจัดการเรียนการสอน และจัด

ประสบการณ์ให้กับผู้เรียน สำหรับการจัดการเรียนการสอนนั้น เป็นกระบวนการที่นำไปสู่

ความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยใช้กิจกรรม เช่น การบรรยาย การอภิปราย การฝึก

ปฏิบัติ การทดลอง โดยมีองค์ประกอบที่จะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ ได้แก่ บุคลิกภาพของ

ผู้สอน เป็นคนกระตื้บกระ腾 มีอารมณ์ขัน สนิทในวิชาที่สอน ให้ความจริงใจและเป็นกันเอง

กับผู้เรียน มีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดี ชี้แจงให้ผู้เรียนทราบถึงวัตถุประสงค์รายวิชา รวมทั้ง

แนะนำหนังสืออ้างอิงต่างๆ จะทำให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สมความตั้งใจจากวิชาที่เลือกเรียน

เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอน ไม่ใช่เป็นเพียงผู้ฟังอย่างเดียว

อธิบายเนื้อหาชัดเจน ใช้คำถามกระตุนให้ผู้เรียนคิด สามารถใช้วิธีการสอนต่างๆ ที่ทำให้ผู้เรียน

เข้าใจเนื้อหา รับฟังความคิดเห็นของผู้เรียนอย่างมีเหตุผล หลักสูตรจึงเป็นแผนงานที่จัดขึ้นให้

ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้เพื่อบรรลุเป้าหมายกว้าง ๆ ของการศึกษาและลั่นพันธ์กับวัตถุประสงค์

เฉพาะ ดังนั้นหลักสูตรที่ดีจึงควรเป็นหลักสูตรที่สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และ

ทักษะที่จะนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง

และสังคมให้นำกิจกรรมตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษา ต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกรักในความเมินพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกป้องตามระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกรักในอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

ผลกระทบและความสูญเสียทางการศึกษาที่เกิดจากการออกกลางคัน

การออกกลางคันของนักเรียน ได้ส่งผลกระทบอย่างมาก many โดยมีผู้ให้ทัศนะเกี่ยวกับเรื่องนี้ ไว้วังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 : 6) ได้กล่าวว่า ผลเสียของการออกกลางคันของนักเรียนในด้านต่าง ๆ มีดังนี้

1. ผลเสียต่อนักเรียน ได้แก่ ทำให้นักเรียนขาดความรู้ ทักษะจำเป็นในการดำรงชีวิตมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนรู้ ขาดความมั่นใจในตนเอง ขาดโอกาสในการศึกษาและพัฒนาตนเอง
2. การสูญเสียงบประมาณ ได้แก่ งบลงทุนทางการศึกษาของรัฐ ค่าใช้จ่ายส่วนตัวของนักเรียน ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาในระหว่างเรียน งบที่รัฐควรจะได้รับในอนาคตจาก การที่มีประชากรที่มีคุณภาพ งบที่รัฐจะต้องเสียไปในการแก้ปัญหาสังคมหากเด็กออกกลางคัน ส่วนหนึ่งก่อปัญหาขึ้น และงบที่รัฐต้องเสียไปในการดูแลบุคคลส่วนหนึ่งที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้

3. การสูญเสียโอกาส ได้แก่ สูญเสียโอกาสส่วนบุคคลที่จะศึกษาและพัฒนา

ตนเองสูญเสียโอกาสของสังคมที่จะได้บุคคลที่มีคุณภาพมาพัฒนาประเทศ

4. ผลเสียต่อสังคม ได้แก่ ขาดคนที่มีคุณภาพที่จะสร้างสรรค์ความเจริญ สังคม

ต้องแบกรับภาระ หากนักเรียนที่ออกกลางคัน トイเข็นเป็นผู้ใหญ่ที่ไม่สามารถช่วยเหลือได้

สังคมเกิดความวุ่นวายหากนักเรียนที่ออกกลางคัน トイเข็นเป็นผู้ใหญ่และก่อปัญหาเข็น

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2549 : 2) ได้กล่าวว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้จัดทำ

มาตรการรองรับหลังจากที่ผู้เรียนออกจากระบบโรงเรียน ส่งผลให้ผู้เรียนที่ออกกลางคันจำนวน

มากใช้ชีวิตอย่างไม่มีเป้าหมาย และมีแนวโน้มกระทำการผิด ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม

เด็กและเยาวชนบ้านกาญจนากาเมะ นางพิชา ณ นคร ได้ให้ข้อมูลที่่าสันใจว่าปี พ.ศ. 2548 มี

เด็กและเยาวชนที่เข้าสู่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ ประมาณ 36,000 คน

ส่วนใหญ่เป็นเด็กดับมีชัยศึกษาตอนต้น นี่อาจเป็นสาเหตุที่ผ่านมาโรงเรียนส่วนใหญ่จะแก้ปัญหา

ผู้เรียนที่ทำผิด โดยการผลักออกจากโรงเรียน และไม่รับผิดชอบชีวิตของผู้เรียนหลังจากที่ออก

โรงเรียนซึ่ง คุณหญิงกยามา วรรรณา ณ อุธยา กล่าวในการประชุมสัมมนา “แนวทางการ

เสริมสร้างความเข้มแข็งระบบการคุ้มครองเด็กและเยาวชน” เมื่อเดือนมีนาคม 2550 ไว้ว่า เมื่อ

โรงเรียนพบเด็กที่ส่งต่อการออกกลางคันแล้ว ไม่ได้มีแนวทางการดำเนินการหรือลังเล

โรงเรียนพบเด็กที่ส่งต่อการออกกลางคันแล้ว ไม่ได้มีแนวทางการดำเนินการหรือลังเล

เด็กกลุ่มนี้ให้ไปในทิศทางใด ดังนั้น จึงมีความเป็นไปได้ว่าเด็กที่ออกกลางคันมีแนวโน้มที่ถูก

หักหน้าเข้าสู่วงจรปัญหาสังคม เช่น ยาเสพติด ก่ออาชญากรรม ฯลฯ ในต่างประเทศอย่าง

สหรัฐอเมริกา เด็กที่อยู่นอกระบบโรงเรียนโดยส่วนใหญ่รวมตัวเป็นแกang และร่วมก่อปัญหา

อาชญากรรม

กล่าวโดยสรุป ผลกระทบจากการออกกลางคันของนักเรียนอยู่ที่ความสูญเสีย

หรือความสูญเสียในการลงทุนด้านศึกษาของประเทศไทย ในด้านด้านนักเรียนก็อยู่ที่ทำให้

ประชาชนของชาติส่วนหนึ่งด้วยคุณภาพ จึงเป็นวิกฤติของการปฏิรูปการศึกษาไทย ที่ทำให้เกิด

ความเสียหายในเชิงปริมาณส่วนรวมและเกิดผลเสียหายต่อตัวนักเรียนที่ไม่มีโอกาสเรียนจน

จบหลักสูตรและขาดการพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพสูงขึ้น ดังนั้นความสูญเสียทางการศึกษาจึง

เป็นความสูญเสียทางเศรษฐกิจ ขณะนั้นการช่วยให้เด็กมีให้อยู่กลางคันจึงมีคุณค่าต่อการพัฒนา

ประเทศไทย

จำนวนนักเรียนที่ออกกลางคัน ไม่ใช่ประเด็นที่แท้จริง แต่จุดที่สำคัญคือ โลกที่

กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและระบบการข้างงานในปัจจุบัน ดังนั้นจึงจำเป็นที่ผู้รับผิดชอบ

ต้องไม่ปล่อยให้มีการออกกลางคัน ซึ่งในช่วง 20 ปี ที่ผ่านมาไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี

ขึ้นเลย (Carson, Huelskamp, & Woodall. 1991 : 32) ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนที่ต้องออก
กลางคันนั้นมีหลายประการ (Woods. 2006 : 2 ; สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2540 :

1) ดังนี้

1. การออกกลางคันของนักเรียนทำให้นักเรียนไม่มีงานทำ หรือได้ทำงานที่มี
รายได้ต่ำกว่าความสามารถของตน หรือมีผลตอบแทนต่ำ (Rumberger. 1987 : 105)
หรือมีรายได้ที่แตกต่างกัน ระหว่างผู้อุํกกลางคันกับประชาชนทั่วไป ถ้าจำนวนของผู้อุํก
กลางคันสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โอกาสทางการเข้าทำงานมีจำกัด เพราะสิ่งจำเป็นสำหรับการเข้าทำงาน
ในปัจจุบันประกอบด้วยการอ่านหนังสือได้ มีการศึกษาสูง ทักษะทางเทคโนโลยีที่เพิ่มขึ้น และ
การเรียนรู้ตลอดชีวิต

2. อัตราเพิ่มของพฤติกรรมเดียง เส่น กิจกรรมทางเพศก่อนวัยอันควร
ตั้งครรภ์เมื่ออายุน้อย อาชญากรรม ความไม่รับผิดชอบ ความรุนแรง การติดยาและเหล้า และ
การม่าตัวตาย พบว่ามีความสัมพันธ์กับผู้ที่อุํกกลางคันในระดับสูง

3. ในการเปลี่ยนแปลงทางภาคการผลิต ทำให้เกิดความต้องการแรงงานกึ่ง
ฝีมือ และมีระดับการศึกษาสูงขึ้น ซึ่งจะทำให้ผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำ และเป็นแรงงานไร้มือ²
ได้รับความกดดัน จากการเข้าทำงานมากขึ้น โอกาสทางความก้าวหน้าของแรงงานที่ไม่มีทักษะ³
ในงานและมีรายได้ต่ำย่อมมีแนวโน้มลดลง

4. ผู้อุํกกลางคันมีโอกาสที่จะเป็นภาระของสังคมตลอดชีวิตมากกว่า
ประชาชนอื่น ๆ เพราะทำให้ประเทศต้องรับภาระค่าใช้จ่ายทางสังคมมากขึ้น ซึ่งในประเทศไทย
สาธารณรัฐอเมริกาเคนยา ทราบ พบว่า รัฐต้องจัดสรรงบประมาณจากรายได้ประจำปีถึงปีละ 3.2
พันล้านเหรียญสหรัฐ เพื่อช่วยเหลือ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2540 : 1) ในขณะที่
สำนักงานนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการศึกษาวิจัยเรื่องการสูญเสียทาง
เศรษฐกิจ : ผลกระทบจากการอุํกกลางคันของนักเรียนหันมัชยมศึกษาตอนต้น พบว่า นักเรียน
หันมัชยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
และกรมสามัญศึกษามีจำนวนนักเรียนที่อุํกกลางคันรวมกัน 34,774 คน คิดเป็นร้อยละ 1.55

ของนักเรียนหันมัชยมศึกษาตอนต้นทั้งหมด ก่อให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจจากการลงทุนดังกล่าวกับ
ลงทุนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ มากรายถึง 2,628,303,110.32 บาท (สำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 7)

ถ้าคำนวณสัดส่วนระหว่างความสูญเสียทางเศรษฐกิจจากการลงทุนดังกล่าวกับ
จำนวน นักเรียนที่อุํกกลางคัน จะพบว่าจะเกิดความสูญเสียประมาณ 75,582 บาท ต่อนักเรียน

หนึ่งคน ถ้าเปรียบเทียบกับข้อมูลในปัจจุบันจะพบว่าจะเกิดความสูญเปล่าถึง 9,041,622,701 บาท ซึ่งนับว่า เป็นมูลค่ามหาศาลที่ประเทศไทยต้องเสียไปโดยเปล่าประโยชน์ และยังก่อผลเสียหายไปในอนาคตซึ่งหน้าอีกด้วย

จากผลทั้ง 4 ประการ ที่กล่าวมาแล้วนั้น ทำให้รู้ด้วยรับภาระค่าใช้จ่ายทางสังคม ต่อปัญหาการออกกลางคันเพิ่มขึ้นรวมไปถึงแรงงานทักษะต่ำ ผลผลิตที่ได้ต่ำกว่าภาระที่เสียไป และการช่วยเหลือของรัฐ ตลอดจนการเพิ่มขึ้นของอาชญากรรม ซึ่งจากการศึกษาของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2543 : 121) พบว่า อัตราผลตอบแทนจากการทำงานของกลุ่มที่ไม่ออกกลางคันสูงกว่ากลุ่มผู้ออกกลางคันถึงสองเท่า และก่อให้เกิดความสูญเสียจากการออกกลางคัน โดยรวมถึง 2,628,303,110.32 บาท แสดงให้เห็นว่าความสูญเสียทางเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากการออกกลางคันสูงกว่าที่คาดไว้มาก และผลสืบเนื่องนี้มากยิ่งกว่าการสูญเสียทางเศรษฐกิจตามธรรมชาติ และไม่ว่าผลของมันจะรุนแรงเพียงใดก็ยังมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาและทำความเข้าใจมากขึ้น

ความสูญเปล่าทางการศึกษาสามารถมองได้ 2 กรณี คือ ความสูญเปล่าภายใน และความสูญเปล่าภายนอก (ศิริชัย ชินะตั้งกูร. 2526 : 19 ; ลำเพย สนธ. 2540 : 22) ความสูญเปล่าภายใน หมายถึง ความสูญเปล่าที่เกิดจากประสิทธิภาพการบริหาร และการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาเอง ซึ่งสามารถดูได้จากตัวชี้วัด ดังนี้ อัตราการเข้าชั้น การออกกลางคัน การใช้เวลาเรียนมากกว่าปกติ ส่วนความคุณย่เปล่าภายนอก หมายถึง ความสูญเปล่าอันเนื่องมาจากการศึกษาแล้วไม่มีงานทำหรือว่างงาน ซึ่งวัดได้จากดัชนีอัตราการว่างงานของผู้สำเร็จการศึกษา หรือการทำงานต่ำกว่าความรู้ความสามารถที่สำเร็จการศึกษา หรือวัดได้จากอัตราการไม่รู้หนังสือ ทั้งนี้ความสูญเปล่าทางการศึกษามีความเกี่ยวข้องในทางผูกพันกับประสิทธิภาพภายในระบบการศึกษาหลายประการ

ดังนั้น เพื่อมิให้เกิดความสูญเสียจากการออกกลางคันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้เกี่ยวข้องจึงควรให้ความสำคัญกับปัญหาดังกล่าว ด้วยการป้องกันมิให้นักเรียนออกกลางคันจากโรงเรียน ส่วนในกรณีที่ออกจากโรงเรียนไปแล้วก็ต้องติดตามให้นักเรียนกลับมาเข้าเรียน ซึ่งอาจใช้วิธีการอื่น ๆ เช่น การศึกษานอกระบบ การเปลี่ยนสถานศึกษา หรือโรงเรียนทางเลือก ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 : 19) ได้กำหนดแนวคิดสำคัญในการแก้ปัญหาไว้ 4 ประการ ได้แก่

1. รูปแบบในการแก้ไขปัญหาต้องหลากหลาย เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และนักเรียนแต่ละคน ตลอดจนต้องเข้าถึงนักเรียนโดยตรงได้ง่าย

2. เน้นการทำงานอย่างครบทวงชู ทั้งการป้องกัน การแก้ไขปัญหานน

ฐานข้อมูลของ นักเรียนแต่ละคน

3. ผู้ที่เกี่ยวข้องในสังคม ได้แก่ โรงเรียน ครุและผู้ปกครองต้องร่วมมือร่วมใจ ป้องกันและ แก้ไขปัญหา ต้องใช้ความรัก ความอ่อนโยน ความเอื้ออาทร การเอาใจใส่และให้การดูแล ช่วยเหลือด้วยความอบอุ่น ไว้วางใจ มั่นใจในตนเอง และการพัฒนาอย่างมั่นคง

4. ใช้กระบวนการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญในการป้องกันแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน พัฒนาเต็มตามศักยภาพและพัฒนาทักษะชีวิต

จะเห็นได้ว่า การออกแบบคันของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นก่อให้เกิด ความ สูญเสียต่อตัวนักเรียนเอง สังคม และประเทศชาติหลายประการ ผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ โดยเฉพาะ โรงเรียนซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติจะต้องหาทางป้องกัน และแก้ไขปัญหาการออกแบบคัน ของนักเรียน เพื่อมิให้เกิดความสูญเสียโดยเปล่าประโยชน์

แนวทางในการแก้ไขปัญหาการออกแบบคัน

การแก้ไขปัญหาเด็กออกแบบคัน เป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งทุก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันแก้ไข ดังที่มีผู้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องแนวทางการแก้ไขปัญหา เด็กออกแบบคัน ไว้ดังนี้ กองนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ (2542 : 11-12) กล่าวว่า แนวทางในการแก้ไขปัญหาเด็กออกแบบคันมีหลายแนวทาง ขึ้นอยู่กับสาเหตุแนวทางสำคัญมี ดังนี้

1. สำรวจข้อมูลนักเรียนแต่ละคน เพื่อติดตามดูปัญหาที่เกิดขึ้น
2. จัดหาทุนการศึกษา และให้การสนับสนุนที่เพียงพอที่จะใช้ในการเรียนและ

การเป็นอยู่

3. โรงเรียนและคณะกรรมการโรงเรียนประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเห็น

ความสำคัญในการเรียน

4. กำหนดมาตรการติดตามผลอย่างจริงจังและช่วยเหลือให้เหมาะสมสม่ำเสมอเด็ก

ขาดเรียนหรือมีเหตุผลแสดงว่ามีแนวโน้มจะขาดเรียน

5. ส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน

6. จัดหาอาชีพให้ผู้ปกครองทำเป็นหลักแหล่ง

7. สนับสนุนงบประมาณช่วยเหลือเป็นค่าวัสดุ อุปกรณ์การศึกษา

8. จัดทำที่พัก จัดรถรับส่งให้นักเรียนที่อยู่ห่างไกลจากโรงเรียน

9. โรงเรียนและคณะกรรมการ โรงเรียนประสานงานกับผู้เกี่ยวข้อง หน่วยงานต่างๆ ที่สามารถให้ความช่วยเหลือเด็ก และผู้ปกครอง

10. โรงเรียนจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมช่วยเหลือ
จัดบรรยายในโรงเรียนที่น่าอยู่ ปลดภัย อบอุ่น

11. โรงเรียนเปิดปีกดภาคเรียนใหม่ค่ายนุ่น สอดคล้องกับอาชีพทางผู้ปกครอง

12. โรงเรียนจัดที่พักให้นักเรียนในระหว่างที่พ่อแม่ไปประกอบอาชีพที่อื่น

13. จัดกิจกรรมการเรียนที่เด็กสนใจ ตรงกับความต้องการ ท้าทาย สนุก เด็ก

รู้สึกมีความสุขที่ได้เรียน

14. จัดการสอนทั้งใน และนอกโรงเรียน เด็กบางคนอาจจะเรียนที่บ้านใน

บางช่วง

15. จัดบรรยายที่เป็นมิตรระหว่างครุภัณฑ์และเด็กกับเด็ก ครูเป็น

แบบอย่างที่ดีแก่เด็กและเป็นที่ฟังฟ้า เป็นที่ปรึกษาให้แก่เด็ก

ในขณะที่เรียนศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2549 : 3-4) กล่าวว่า โรงเรียนหลายแห่งในสหราชอาณาจักรเดินปัญหาสังคมที่จะตามมา ภายหลังที่ผู้เรียนออกจากระบบโรงเรียน โดยไม่มีมาตรการรองรับ จึงได้นำมาใช้วิธีการเชื่อมโยงกับโรงเรียนทางเลือก (Alternative School) ที่เรียกว่า Affiliated Alternatives ซึ่งเป็นกลุ่มอาสาสมัครที่เกิดจากการรวมตัวกันของนักสังคมสงเคราะห์ ครู พยาบาล ผู้เชี่ยวชาญการให้คำปรึกษา รวมถึงผู้ประกอบการ มีสถานที่จัดโปรแกรมการสอนเป็นหลักแหล่ง โปรแกรมที่ขัดขืนจะสอดคล้องปัญหาและความต้องการของผู้เรียนมี 4 โปรแกรม ดังนี้

1. Alternative Education Resource Option (AERO) เป็นโปรแกรมสำหรับผู้เรียนที่ตกช้าขั้นที่เกรด 8 หรือผู้เรียนที่เสี่ยงต่อการสอบตกในเกรด 9 ซึ่งการศึกษาในระดับเกรด 9 ถือเป็นหัวเดียวหัวต่อสำหรับของ การศึกษามัธยมปลาย หากผู้เรียนที่ไม่ผ่านเกรด 9 จะมีความเสี่ยงต่อการออกกลางคันเป็นอย่างมาก อาสาสมัครที่จัดโปรแกรมจะเป็นครูสอนในวิชาต่างๆ ตามหลักสูตรปกติ ผู้เรียนที่ตกช้าขั้นในเกรด 8 สามารถจบหลักสูตรและเรียนต่อเกรด 9 ส่วนผู้เรียนเกรด 9 ที่เสี่ยงต่อการตกช้าขั้นสามารถจบชั้นมัธยมต้น และศึกษาต่อในระดับมัธยมปลายได้ โดยสถานที่จัดโปรแกรมอยู่ถนนเบรอร์ลี (Bearly Street) เมืองแมดลัน บรู๊ฟ วิสคอนเซิน

2. Cluster Program เป็นโปรแกรมที่เน้นให้ความช่วยเหลือผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่เสี่ยงต่อการออกกลางคัน เพราะมีปัญหาด้านการเรียนและพฤติกรรม

โปรแกรมนี้จะเพิ่มความรู้ตามหลักสูตรระดับชั้นมัธยมต้นให้ผู้เรียน ใช้เวลาไม่เกิน 1 ภาคเรียน สถานที่จัดโปรแกรมเป็นที่เดียวกับสถานที่จัดโปรแกรม AERO

3. School-Age Parent Program (SAPAR) โปรแกรมเฉพาะสำหรับผู้เรียนที่ตั้งครรภ์ หรือแต่งงานเมื่ออายุยังน้อย จัดสอนแบบเต็มวัน ตั้งแต่ 08.45 - 15.00 น. วันจันทร์ – ศุกร์เป็นโปรแกรมภายใต้รูปแบบการจัดการศึกษาโดยครอบครัว (Home Schools) ผู้เรียนจะได้เรียนตามหลักสูตรปกติ ทั้งที่เรียนในห้องเรียน และผ่านระบบออนไลน์ อีกทั้ง ยังได้รับความรู้เกี่ยวกับการตั้งครรภ์ การเกิดของเด็ก การดูแลเด็ก การรักษาสุขภาพของแม่ การจัดการค้า การเงิน ซึ่งแต่ละคนจะมีที่ปรึกษาเป็นการส่วนตัว โดยสถานที่จัดโปรแกรมจะอยู่ที่เดียวกับสถานที่จัดโปรแกรม AERO และ Cluster Progra

4. Work and Learn Center (WLC) เป็นโปรแกรมสำหรับผู้เรียน ที่กำลังเรียน ในปีสุดท้ายของชั้นมัธยมปลาย แต่ต้องการมีประสบการณ์ทำงานไปพร้อมเรียน ผู้เรียนที่ผลการเรียนไม่ดี และเสี่ยงเรียนไม่จบ และผู้เรียนที่ออกกลางกันไปแล้ว มี 4 ภาคเรียน ภาคเรียนแรก ผู้เรียนไปเป็นอาสาสมัครดูแลเด็กในโรงเรียนอนุบาล และเป็นผู้ช่วยครูในโรงเรียน ประถมศึกษา 15 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ภาคเรียนที่สอง ผู้เรียนทำงานในบ้านพักคนชรา โรงพยาบาล หรือเป็นอาสาสมัครในสถานที่ต่าง ๆ 9 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ภาคเรียนที่สาม ทำงานเป็นช่างช่อมหรือสร้างบ้าน เช่น ทำความสะอาดกำแพง ทาสี งานไม้ฯลฯ ต่อสุด 15 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยมีผู้ช่วยจากสถานประกอบร่วมให้คำแนะนำ ภาคเรียนที่สี่ ผู้เรียนมี 2 ทางเลือก ทางเลือกแรก คือ ทำงานในสถานที่หรือสถานประกอบการต่าง ๆ ซึ่งอาจทำให้ผู้เรียนสนใจทำงานในสถานที่นั้นเมื่อเรียนจบ ทางเลือกที่สอง ผู้เรียนเลือกที่จะเข้าเรียนในหลักสูตรของวิทยาลัยเทคนิค米沃基 (Milwaukee Area Technical College) ผู้เรียนที่เรียนจบจะได้รับประกาศนียบัตร (Diploma) ภายใต้รูปแบบการจัดการศึกษาโดยครอบครัว ผู้เรียนที่เรียนจบจาก WLC จะได้รับการยอมรับจากวิทยาลัยเทคนิค米沃基 ผู้เรียนสามารถเดินทางกลับไปเรียนเป็นหน่วยกิตและศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา สถานที่จัดโปรแกรม WLC มี 2 ที่ คือ ที่เดียวกับ AERO และ SAPAR อีกที่หนึ่งอยู่ถนนพาร์ค (Park Street) เมืองแมดิสันรัฐวิสคอนซิน

กรณีประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) วิเคราะห์รับผู้เรียนที่เดี่ยวออกกลางกัน เช่น หนีเรียน เพราะเบื่อหน่าย ไม่มีความสุขกับการเรียน เป็นต้น โดยใช้กระบวนการพัฒนาทักษะชีวิต และกระตุ้นให้เด็กตื่นตัว ในส่วนผู้เรียนที่จำเป็นต้องออกกลางกัน โรงเรียนจะรับผิดชอบดูแลเด็กจนกว่าจะเข้าไปอยู่โรงเรียนใหม่ ฯลฯ มาตรการที่ สพฐ. สามารถเพิ่มเข้าไปได้ คือ จัดโปรแกรมการเรียนการสอนเพื่อรับกลุ่มเด็ก

ที่ออกกลางคัน จัดโปรแกรมการสอนพิเศษภาคฤดูร้อน สำหรับผู้เรียนที่มีปัญหาด้านการเรียนติด “0” “ร.” “มส.” จนอาจทำให้ตัดสินใจออกกลางคัน โดย สพฐ. จัดเครื่องข่ายระหว่างโรงเรียนที่เด็กมีปัญหาผลการเรียนตกต่ำและโรงเรียนที่เก่งด้านวิชาการ เพื่อมาสอนผู้เรียนเป็นกรณีพิเศษ และคิดเป็นชั่วโมงเรียน ให้มีการเทียบโอนหน่วยกิตไปเรียนในหลักสูตรประกาศนียบัตรในกรณีที่พบว่าผู้เรียนไม่สามารถศึกษาต่อในระดับนี้ยังไม่ได้ สำหรับผู้เรียนที่ตั้งครรภ์ที่ผ่านมา สพฐ. ได้อันุญาตผู้เรียนกลับมาเรียนต่อภายหลังคลอดบุตร แต่ความเป็นจริงนั้น ผู้เรียนมักมีความอ่อนอายไม่อยากเรียนที่เดิน ดังนั้น สพฐ. ควรให้มีการโอนหน่วยกิตไปเรียนในโรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่ หรือโรงเรียนจัดส่งผู้เรียนในสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรการเรียนการสอนตามอัธยาศัย ซึ่งผู้เรียนสามารถนำผลการเรียนที่ได้ไปเทียบโอนการศึกษาขั้นพื้นฐานและอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าระดับปริญญาได้ นอกจากนี้ สพฐ. ควรร่วมมือกับนักสังคมสังเคราะห์ในแต่ละจังหวัด เพื่อช่วยเหลือและให้คำแนะนำผู้เรียนในเรื่องการประกอบอาชีพ การจัดการด้านการเงิน การคุ้มครองฯลฯ ในอดีตระบบการศึกษาไทยได้ทดลองทึ่งผู้เรียนที่ออกกลางคัน ซึ่งเป็นก้ามเสียงต่อการก่อปัญหาทางสังคมต่าง ๆ มากราย อันทำให้รัฐต้องสูญเสียงบประมาณจำนวนมากในการแก้ไข และจัดการกับปัญหาที่ตามมา แต่เป็นที่น่าเสียดาย ที่ต่อไปนี้ ควรครอบคลุมทุกปัญหาที่อาจส่งผลของผู้เรียนออกกลางคัน โดยแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพื่อให้ผู้เรียนกลับมานี้ได้รับการพัฒนาชีวิตทุกด้านและเป็นไปอย่างมีคุณภาพ

กล่าวโดยสรุป สำหรับแนวทางในการแก้ปัญหาเด็กออกกลางคัน ต้องแก้ปัญหาตามสาเหตุ จึงจะแก้ปัญหาได้ตรงประเด็นและสัมฤทธิผลตามเป้าหมายสิ่งที่สำคัญก็คือต้องมียุทธศาสตร์การดำเนินการทั้งในด้านการป้องกันและการแก้ไข โดยการป้องกันเด็กออกกลางคันต้องเน้นที่การเฝ้าระวังเด็กไม่ให้ออกกลางคันตามสาเหตุต่าง ๆ และการแก้ไขต้องเน้นที่การดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่องจนเป็นระบบการควบคุมภายในสถานศึกษาและถือเป็นกระบวนการหนึ่งในการบริหารจัดการปกติของผู้บริหารสถานศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษารายกรณี

1. ความหมายของการศึกษารายกรณี

พระจันทร์ เจียรอดิศักดิ์ (2549 : 1) ได้แยกความหมายไว้วังนี้

การศึกษา คือ การค้นหา เสาหาเรื่องราวต่าง ๆ โดยละเอียด เพื่อให้เข้าใจ เรื่องนั้น ๆ อย่างถ่องแท้ โดยใช้เทคนิคและกลวิธีต่าง ๆ ช่วยในการศึกษาหรือค้นหา เช่น ใช้เทคนิคการสังเกตหรือดัชนภัย

บุคคล หมายถึง บุคคลใดบุคคลหนึ่งที่เราสนใจจะศึกษาเพื่อที่จะทำความรู้จักและเข้าใจบุคคลนั้น ให้ดีสุดเป็นรายกรณี มีความหมาย 2 ประการ คือ การศึกษาเป็นคน ๆ ไป แต่ละคนที่ต้องการจะศึกษาหรือศึกษาเป็นราย ๆ ไป ในการศึกษาแต่ละครั้งมุ่งเนพะนุสหะที่สนใจจะศึกษาเป็นเรื่อง ๆ

พนม ลีมอารีย์ (2548 : 8) คือ การศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลอย่างถึกซึ้งและวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมเช่นนั้น หรือมีพฤติกรรมเปลี่ยนไปว่ามีสาเหตุมาจากการ รวมทั้งแปลความหมายของพฤติกรรมนั้น ๆ ว่ามีความสัมพันธ์กับปัญหาและการปรับตัวของบุคคลนั้นอย่างไร

ทศวร ณิศรีขำ (2549 : 170) เป็นการศึกษาบุคคลอย่างกว้างขวางและอย่างละเอียดทั้งภูมิหลังและชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ จะช่วยทำให้ผู้ศึกษารู้จักและเข้าใจบุคคลนั้นได้อย่างแท้จริง อันจะเป็นประโยชน์ต่อการแนะนำ ช่วยเหลือบุคคลนั้น และช่วยให้ตัวเราตระหนักรู้ รวมทั้งสามารถปรับตนได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข

ลักษณา สริวัฒน์ (2548 : 3) คือ กระบวนการของการศึกษารายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับบุคคลติดต่อกันอย่างต่อเนื่อง โดยศึกษาทั้งภูมิหลังและการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบัน เพื่อรวบรวมเป็นข้อมูลและนำไปวิเคราะห์หาสาเหตุที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมเช่นนั้น หรือพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปจากสาเหตุอื่น รวมถึงการแปลความหมายของพฤติกรรมดังกล่าวว่ามีความสัมพันธ์กับการปรับตัวที่ดี หรือลักษณะของการปรับตัวที่เป็นปัญหาของบุคคลนั้นอย่างไร อันจะทำให้เกิดการรู้จักและเข้าใจในด้านต่าง ๆ ของตัวเขาอย่างแท้จริง เพื่อเป็นแนวทางนำไปสู่การสนับสนุนหรือการให้ความช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ชนินทร์ชัย อินพิราภรณ์ และอุวิทย์ บริรุณกาญจน์ (2548 : 40) การศึกษารายกรณี เกี่ยวกับตัวเด็ก เป็นการศึกษาทางจิตวิทยาอย่างหนึ่งโดยการศึกษาเฉพาะรายซึ่งได้แก่ การศึกษา

ประวัติส่วนตัว การศึกษา อาชีพ ความประพฤติ ตลอดจนพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อรับรวมข้อมูล ไว้เป็นหลักฐานสำหรับข้ออธิบายตัวบุคคลผู้นี้ และเพื่อความเข้าใจบุคคลนี้ดียิ่งขึ้น การศึกษาวิธีนี้ใช้มากในด้านการให้คำปรึกษา (Counseling) การแนะนำและงานทางสังคม

สังเคราะห์

นงลักษณ์ ประเสริฐ และจรินทร์ วินทะไชย (2548 : 67) เป็นกระบวนการการศึกษา รายบุคคลหรือเหตุการณ์เฉพาะกรณีอย่างเป็นระบบ ละเอียด ลึกซึ้ง โดยมีการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล วินัยปัญญา แล้วดำเนินการช่วยเหลือ

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การศึกษารายกรณี หมายถึง กระบวนการในการใช้เทคนิคและกลวิธีต่าง ๆ ในการศึกษานักบุคคลอย่างละเอียดและต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถได้ข้อมูลที่ทำให้รู้จัก เข้าใจ และวิเคราะห์หาสาเหตุของพฤติกรรมของบุคคล อันจะนำไปช่วยเหลือบุคคล ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อไป

2. จุดมุ่งหมายของการศึกษารายกรณี

พนม ลี้มอริย์ (2548 : 10) ได้ให้ความมุ่งหมายของการศึกษารายกรณี ดังนี้

1. เพื่อสืบกันหาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมผิดปกติ ซึ่งทางโรงเรียนจะ

ได้ให้ความช่วยเหลือและแก้ไขได้อย่างถูกต้อง

2. เพื่อสืบกันกระสวน (Pattern) ของพัฒนาการของนักเรียนทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตใจ ซึ่งทางโรงเรียนจะได้ทำการส่งเสริมพัฒนาได้อย่าง

เหมาะสม

3. เพื่อช่วยให้นักเรียนได้เกิดความเข้าใจตนเอง ยอมรับความจริงเกี่ยวกับ ตนเองสามารถพัฒนาตนเอง สามารถวางแผนชีวิต สามารถตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ

และเลือกอาชีพและสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ

4. เพื่อช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจเด็กของตน ได้ดีขึ้น และให้ความร่วมมือกับทาง

โรงเรียนในการแก้ไขปัญหาของบุตรหลานของตน

5. เพื่อช่วยให้คณาจารย์ได้เข้าใจนักเรียนอย่างละเอียด ลึกซึ้ง ถูกต้อง และนำผล

การศึกษารายกรณีไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม และการให้บริการ

- ต่าง ๆ แก่นักเรียน ได้อย่างเหมาะสมสมสอดคล้องกับความต้องการและความพร้อมของนักเรียน

ทศวรรษ มณีศรี จำ (2549 : 170 – 171) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายการศึกษารายกรณี

เพื่อการแนะนำ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาแบบของพัฒนาการของนักเรียน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมจิตใจ และสติปัญญา อันจะเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมพัฒนานักเรียนได้อย่าง เหมาะสม

2. เพื่อศึกษาหาสาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียน โดยเฉพาะพฤติกรรม คิดปกติ ซึ่งทางโรงเรียนจะได้ให้ความช่วยเหลือและแก้ไข ได้อย่างถูกต้อง

3. เพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจและทราบนักเรียนในตัวเอง ยอมรับความจริงเกี่ยวกับ ตนเอง สามารถพัฒนาตนเอง สามารถวางแผนชีวิต สามารถตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ ตนเอง สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุข และมีประสิทธิภาพ

4. เพื่อช่วยให้คณะครุได้รู้ข้อและเข้าใจนักเรียนอย่างละเอียด ลึกซึ้ง ถูกต้อง และนำผลของการศึกษารายกรณ์ไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมและ การให้บริการต่าง ๆ แก่นักเรียน ได้อย่างเหมาะสม 适合 ดังกับความต้องการและความพร้อม ของนักเรียน

5. เพื่อช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจบุตรหลานของตน ได้ดียิ่งขึ้น เพราะได้ทราบ ข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ ที่ครุได้ศึกษาร่วม และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน อันจะ ก่อให้เกิดความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการแก้ปัญหาของบุตรหลานของตน

มัลลารี อดุลวัฒน์ (2547 : 44) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษารายกรณ์ ที่เน้นไปในแนวทางของการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาดังนี้

1. เพื่อทำความเข้าใจสาเหตุของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนอย่างเป็น

ระบบ

2. เพื่อวางแผนช่วยเหลือนักเรียนในการแก้ไขปัญหาที่กำลังประสบอยู่ ตลอดจนป้องกันปัญหาอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต และช่วยพัฒนาความสามารถด้าน ต่าง ๆ แก่นักเรียน

3. เพื่อให้ความช่วยเหลือและติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียน

ลักษณา สริรัตน์ (2548 : 3) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการศึกษารายกรณ์

ดังนี้

1. เพื่อศึกษารูปแบบพัฒนาการของบุคคลทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม อันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาส่งเสริมสนับสนุนหรือให้ความช่วยเหลือ และแก้ไข ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

2. เพื่อคืน habitats ที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมผิดปกติ และจะได้ทางแนวทาง

ให้การช่วยเหลือแก่ไขได้ถูกต้องเหมาะสมและได้ผล

3. เพื่อให้บุคคลเกิดความเข้าใจในตนเอง ยอมรับความเป็นจริงเกี่ยวกับตนเพื่อ
นำไปสู่การมีความสามารถพัฒนาตนเองได้ สามารถวางแผนชีวิตและเลือกแนวทางการศึกษา
ต่อและเลือกอาชีพที่เหมาะสมสมกับตนได้ จนทำให้มีการดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพและมี
ความสุข

4. เพื่อช่วยให้บุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น บุคคลในครอบครัว หรือพ่อ แม่ ญาติพี่
น้องหรือผู้ร่วมงานเกิดความเข้าใจ เดือดอย่างละเอียดลึกซึ้ง ถูกต้อง พร้อมที่จะให้ความร่วมมือ
ในการช่วยเหลือและนำผลการศึกษารายกรณ์ไปทางแนวทางการช่วยเหลือแก่ไขปัญหาได้

5. เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องได้แนวทางในการจัดกิจกรรมอย่างถูกต้อง
เหมาะสมกับบุคคลลักษณะของเขานั่นเป็นแนวทางหนึ่งในการให้ความช่วยเหลือได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ

นางลักษณ์ ประเสริฐ และจรินทร์ วินทะไชย (2548 : 68) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์
ของการศึกษารายกรณ์ ดังนี้

1. เพื่อช่วยป้องกันปัญหา เช่น การเรียนไม่จบหลักสูตร การทะเลาะวิวาท
การติดสารเสพติด

2. เพื่อช่วยให้บุคคลในการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น การหนี
เรียนพฤติกรรมก้าวร้าว การทำผิดกฎหมายเบียบวินัย เล่นการพนัน โภย เป็นต้น

3. เพื่อส่งเสริมนิสัยให้พัฒนาตนเองตามความสามารถ ความถนัด ความ
สนใจ เช่น ฝึกความเป็นผู้นำ/ผู้ตามที่ดี ฝึกสร้างวินัยให้กับตนเอง เข้าค่ายพัฒนาคุณธรรม
จริยธรรม ศึกษาประสบการณ์ ข้อเท็จจริง เรียนรู้จากแหล่งข้อมูล โดยตรง เป็นต้น

จากแนวคิดของนักจิตวิทยาและนักแนะแนวแนะเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและ
วัตถุประสงค์ของการศึกษารายกรณ์ข้างต้น สรุปได้ว่า การศึกษารายกรณ์จะช่วยให้ผู้ศึกษา ครว
และผู้เกี่ยวข้องได้รู้จักเข้าใจรายกรณ์ที่ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการ สาเหตุของพฤติกรรมได้อย่าง
ละเอียด ถูกต้องแท้จริง และรายกรณ์ที่ศึกษาเกิดความเข้าใจในตนเอง ยอมรับความเป็นจริง
และร่วมกันหาแนวทางป้องกันปัญหา แก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และส่งเสริมให้พัฒนา
ตนเองตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจที่สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคม
ได้อย่างปกติสุขต่อไป

3. ประโยชน์ของการศึกษารายกรณี

พนม ลิ่มอารีย์ (2548 : 10 – 11) ได้จำแนกประโยชน์ของการศึกษารายกรณีไว้

ดังนี้

1. ประโยชน์คือครูหรือผู้แนะนำที่เป็นผู้ศึกษาโดยตรง

1.1 ช่วยให้ครูหรือผู้แนะนำได้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับตัวนักเรียนอย่างกว้างขวาง ทำให้รู้จักและเข้าใจธรรมชาติของนิสัยอย่างแท้จริง ช่วยให้ครูหรือผู้แนะนำมีความเข้าใจและยอมรับในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลตัวเอง มีจิตใจเป็นกลาง ไม่มีอคติต่อบุคคลที่ไม่มาเกี่ยวข้อง

1.2 ช่วยให้ครูหรือผู้แนะนำเข้าใจถึงสาเหตุและเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ทำให้มองเห็นถึงสาเหตุที่จะให้ความช่วยเหลือแก่ไขปัญหาให้กับนักเรียนได้อย่างเหมาะสม ทันเวลาและเหตุการณ์

1.3 ช่วยให้ครูหรือผู้แนะนำมีความรู้และทักษะในการใช้เครื่องมือและกลวิธีต่าง ๆ ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน และยังช่วยให้เป็นคนมีเหตุผล รู้จักเก็บข้อมูลอย่างมีระบบรู้จักแก่ปัญหา โดยใช้ข้อมูลที่ได้รวบรวมไว้มาประกอบการพิจารณาตัดสินใจ

2. ประโยชน์ต่อนักเรียนที่เป็นผู้ได้รับการศึกษา

2.1 ช่วยให้นักเรียนได้เกิดความเข้าใจตนเอง ยอมรับความจริงเกี่ยวกับตนเองมีการปรับปรุงตนเอง หรือแก้ไขปัญหาของตน เพื่อช่วยให้มีสภาพชีวิตที่ดีขึ้นกว่าเดิม

2.2 ช่วยให้นักเรียนมีกำลังใจและมีความเต็มใจที่จะดำเนินชีวิตต่อไปอย่างมีความหวังและอย่างเป็นเบื้อง

3. ประโยชน์ต่อกณาครุและโรงเรียน

3.1 ช่วยให้กณาครุรู้จักและเข้าใจนักเรียนของตนดีขึ้น ยินดีให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือแก่ไขปัญหาให้กับนักเรียน

3.2 ช่วยให้โรงเรียนได้ทราบข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับนักเรียนและความต้องการของนักเรียน ทำให้สามารถนำข้อเท็จจริงเหล่านั้นมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม และการให้บริการด้านต่าง ๆ แก่นักเรียนได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

4. ประโยชน์ต่อผู้ปกครองของนักเรียนผู้ได้รับการศึกษา

4.1 ช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจเด็กของตนดีขึ้น ทำให้สามารถปฏิบัติตามต่อบุตรหลานของตนได้อย่างเหมาะสม

4.2 ช่วยให้ผู้ปกครองเกิดความสนับนิ่ง เพราะได้ทราบกว่าโรงเรียนมี

ความตั้งใจและจริงใจในการป้องกัน ช่วยเหลือ แก้ไข และส่งเสริมพัฒนานักเรียน

ทศวรรษ มีศรี ๒๕๔๙ (๑๘๒) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการศึกษารายกรณี

ดังต่อไปนี้

1. ทำให้ได้ข้อมูลจำนวนมากและกว้างขวาง ช่วยให้รู้จักและเข้าใจนักเรียน

ละเอียดทุกแง่ทุกมุม

2. ช่วยให้สามารถนำข้อมูลที่รวบรวมได้นั้นมาวิเคราะห์และวินิจฉัยหาสาเหตุ

ของพฤติกรรมได้มากกว่าวิธีการอื่น ๆ

3. ทำให้ผู้ศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องมองเห็นแนวทางที่จะให้ความช่วยเหลือที่

เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน

4. ทำให้นักเรียนได้รู้จัก เข้าใจในตนเอง สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมี

ความสุข และการที่นักเรียนสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุขเท่ากับเป็นการลดปัญหาและเป็น
กำลังสำคัญในการพัฒนาชาติอีกด้วย

ถัดมา สริวัฒน์ (๒๕๔๘ : ๔๙) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการศึกษารายกรณีดังนี้

1. ทำให้ได้กระบวนการให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่มีคุณภาพและมีประโยชน์อย่าง

กว้างขวางในอันที่จะทำให้เกิดการรู้จักและความเข้าใจในตัวบุคคลอย่างละเอียดทุกแง่ทุกมุม

2. ทำให้สามารถเข้าใจและมองเห็นแนวทางในการให้ความช่วยเหลือบุคคล

ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

3. ช่วยให้มีการนำข้อมูลที่รวบรวมได้นั้นมาวิเคราะห์และวินิจฉัยหาสาเหตุ

ของพฤติกรรมได้มากกว่าวิธีการอื่น ๆ

4. ทำให้ผู้ทำการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถให้ความช่วยเหลือได้ตรงจุด

และไม่เสียเวลาในการต้องผิดลองถูกในการให้ความช่วยเหลือ เนื่องจากได้ใช้เวลาศึกษาและ

ติดตามผลโดยตรง

5. ทำให้รายกรณีที่ถูกศึกษาเกิดการรับรู้และเข้าใจตนเอง ยอมรับตนเอง

สามารถปรับตัวได้ดีขึ้น และสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งการที่บุคคล

ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขนั้นเท่ากับเป็นการลดปัญหาและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนา

สังคมประเทศไทยให้เจริญรุ่งเรืองในอีกทางหนึ่งด้วย

นางลักษณ์ ประเสริฐ และจรินทร์ วินทะไชย (๒๕๔๘ : ๗๐) ได้กล่าวถึงประโยชน์

ของการศึกษารายกรณี ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้ศึกษาและผู้เกี่ยวข้องเข้าใจและยอมรับเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลมากขึ้น
2. ทำให้ได้ข้อมูลที่ละเอียด ลึกซึ้ง มีเหตุผล
3. ผู้ศึกษาได้ฝึกหัดกระบวนการแก้ปัญหาโดยใช้ข้อมูลประกอบการพิจารณา

ตัวสินใจ

4. บุคคลที่เป็นกรณีศึกษาจะได้รับความช่วยเหลือ เกิดความเข้าใจตนเอง ยอมรับความจริง มีกำลังใจ มีความเต็มใจที่จะดำเนินชีวิตต่อไปอย่างมีความหวังและเข้มแข็ง
5. ช่วยให้ผู้ปกครองเกิดความสนับนิ่งใจ เพราะได้ทราบนักในคุณค่าบุคคลที่เป็นกรณีศึกษาและเห็นความตั้งใจจริงของผู้ศึกษา นักแนะแนว หรือสถานบันในการช่วยเหลือ แก้ไข และส่งเสริมพัฒนาบุคคล

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของการศึกษารายกรณีเกิดประโยชน์ต่อผู้ศึกษา ครู รายกรณีที่ศึกษา และผู้เกี่ยวข้องกับรายกรณีที่ศึกษา ทั้งในด้านการรักษา เข้าใจสาเหตุของพฤติกรรมของรายกรณีและรายกรณีสามารถเข้าใจ และยอมรับตนเอง อันจะนำไปสู่ความร่วมมือในการหารแนวทางร่วมกันเพื่อช่วยเหลือ แก้ไข และส่งเสริมพัฒนารายกรณีที่ศึกษาให้สามารถปรับตัวและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

4. กระบวนการในการศึกษารายกรณี

พระราชบัญญัติ (2549 : 6) ได้สรุปขั้นตอนการทำการศึกษารายกรณีไว้

ดังนี้

1. การกำหนดปัญหา คือ การคัดเลือกสิ่งที่สนใจของศึกษาออกมายield="block" style="display: inline-block; vertical-align: middle; width: 40%;"> ให้ชัดเจนและนับเป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินการศึกษารายกรณี เพื่อผู้ศึกษาจะได้รู้ทิศทางว่าจะศึกษาไปในแนวใด
2. การรวบรวมข้อมูล คือ การศึกษาหารายละเอียด หาข้อเท็จจริงต่าง ๆ จากสิ่งที่ได้กำหนดลงไปแล้วในการกำหนดปัญหาโดยเลือกใช้เทคนิคและกลวิธีต่าง ๆ ให้ถูกต้องและเหมาะสมเทคนิคที่ใช้ได้แก่ การสังเกตและบันทึกการสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน อัชชีวประวัติ สังคมมิตรแบบสอบถาม แบบทดสอบ และระเบียนสะสนม
3. การวิเคราะห์ หมายถึง การแปลความหมายหรือตีความจากข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาโดยแยกแยกให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นสาเหตุเกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ และอธิบายเหตุผลของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นว่าเกิดจากอะไร เพราะเหตุใด

4. การวินิจฉัย เป็นการนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์มาพิจารณาหาสาเหตุของปัญหา สิ่งที่เป็นปัญหา โดยใช้ทฤษฎีทางจิตวิทยาช่วย จนกระทั่งสามารถจะระบุได้ว่าสิ่งใดคือปัญหาและสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา

5. การช่วยเหลือ เป็นการคิดค้นหาวิธีการต่าง ๆ ที่จะช่วยเหลือบุคคลนั้น ๆ ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ต่าง ๆ แนวทางการช่วยเหลือทำได้ 3 ประการ คือ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพปกติ ป้องกันปัญหาต่าง ๆ ไม่ให้เกิดขึ้น และส่งเสริมให้บุคคลได้มีการพัฒนาไปในทางที่เหมาะสมและดีที่สุด

6. การติดตามผล เป็นขั้นตอนของการติดตามสิ่งที่ได้ช่วยเหลือหรือวางแผนทางการช่วยเหลือไปแล้ว ได้ติดตามดูว่า ผู้ถูกศึกษาได้ไปปฏิบัติหรือไม่ ได้ผลมากน้อยเพียงใด หรือถ้ามีการแก้ไขอย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้นแล้ว มีผลดีขึ้นหรือไม่ เหมาะสมหรือไม่ และมีการติดตามผลเป็นระยะ ๆ เพื่อบันทึกข้อมูลและบันทึกการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เพื่อคุ้มครอง ได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้นมากน้อยเพียงใด แก้ไขได้ตรงจุดตรงประเด็นหรือไม่ เพื่อนำผลที่ติดตามมาวิเคราะห์สถานการณ์ว่าควรจะต้องเปลี่ยนแนวทางหรือมีข้อเสนอแนะในการทำสิ่งนี้อย่างไร วิธีการติดตามผลทำได้หลายวิธี คือ การสัมภาษณ์คุ้มครองการช่วยเหลือ การสังเกตความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ให้ผู้ถูกศึกษากลับมาพบเพื่อรายงานความก้าวหน้าหรือเปลี่ยนแปลงแบบสอบถามเพื่อสอบถามข่าวกราวที่เกิดขึ้น

7. การสรุปผลและข้อเสนอแนะ เพื่อประเมินเหตุการณ์และการดำเนินการ สำหรับส่วนประกอบต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดพฤติกรรมหรือปัญหานั้น ๆ ด้วย และควรมีข้อเสนอแนะสำหรับเป็นแนวทางในการทำการศึกษาครั้งต่อ ๆ ไป และเป็นที่ยอมรับของคนโดยทั่วไปที่เกี่ยวข้องและเป็นไปได้

พนม อิ้มอรีย์ (2548 : 12 – 13) ได้จำแนกลำดับขั้นการดำเนินงานของการศึกษารายกรณีไว้ 6 ขั้น คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวบุคคล (Collecting of the necessary data) จะช่วยให้รู้จักและทราบถึงความเป็นไปในปัจจุบันของผู้ถูกทำการศึกษา.

ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis) การนำข้อมูลที่ได้รวบรวมไว้มาวิเคราะห์หาข้อเท็จจริงและจำแนกออกเป็นด้าน ๆ เพื่อสะท้อนในการตีความหมายข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลนั้น

ขั้นที่ 3 ขั้นตรวจวินิจฉัยปัญหา (Diagnosis) การนำเอาผลการวิเคราะห์ข้อมูล ในขั้นที่ 2 เป็นพื้นฐานประกอบการพิจารณา เพื่อวินิจฉัยสาเหตุ การลงความเห็นเกี่ยวกับปัญหา อาจเป็นการซ้ำคราวไม่ใช่ข้อบุคคล แต่เป็นพื้นฐานของการสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อใช้ในขั้นต่อไป

ขั้นที่ 4 ขั้นสังเคราะห์ข้อมูลหรือขั้นรวมรวมข้อมูลเพิ่มเติม (Synthesis) ศึกษา

ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาเพิ่มเติมด้วยวิธีการ เช่น สังเกต สัมภาษณ์ การทดสอบ และกล่าวถึง อื่น ๆ และนำข้อเท็จจริงที่ได้มาสังเคราะห์เข้าด้วยกันกับข้อเท็จจริงที่มีอยู่ ทำให้มองเห็น ความสัมพันธ์ของข้อมูลแต่ละด้าน เกิดเป็นภาพรวมทางบุคลิกภาพของบุคคลผู้นั้น จะช่วยให้ผู้ ศึกษามาสามารถเข้าใจลักษณะของปัญหา สาเหตุของปัญหาอย่างถ่องแท้

ขั้นที่ 5 ขั้นให้ความช่วยเหลือ (Treatment) เมื่อแน่ใจการตรวจวินิจฉัยปัญหา ถูกต้องแล้ว ควรหมายการต่าง ๆ นำมาช่วยเหลือแนะนำทางนักเรียนในการแก้ไขปัญหา อย่างจริงจังเพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง

ขั้นที่ 6 ขั้นติดตามผล (Follow-up) จะช่วยให้ทราบว่าการศึกษารายกรณี ประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงไร มีข้อบกพร่องที่ควรแก้ไขปรับปรุงอย่างไร และจะต้อง ให้ความช่วยเหลือเพิ่มเติมหรือไม่ เพื่อผู้ทำการศึกษาจะได้ดำเนินการต่อไปอย่างเหมาะสม

ทศวรรษ มหัศจรรยา (2549 : 171 – 174) การศึกษารายกรณีประกอบด้วยกระบวนการ การ เป็นขั้นตอน ดังนี้

1. การเลือกนักเรียนสำหรับศึกษารายกรณี สามารถจำแนกได้ดังนี้ คือ นักเรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียนดีเยี่ยม มีความสามารถพิเศษบางอย่าง เช่น ศิลปะ ดนตรีมีความพยายามอย่างมาก มีกำลังใจเชิงบวก มีความตั้งใจในการเรียนอย่างต่อเนื่อง สามารถทำงานในระดับที่เรียนอยู่ได้ มีพฤติกรรมดีเด่นสมควรเอามาเป็นตัวอย่าง มีพฤติกรรม ปกติธรรมชาติทั่วไป

2. ผู้ที่รับผิดชอบในการศึกษารายกรณี ควรเป็นหน้าที่ของครูหรือผู้แนะนำ เพราะไก่สีซิดเกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง โดยทำงานเป็นทีมเพื่อร่วมรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง และรายละเอียดต่าง ๆ ให้สมบูรณ์ครอบคลุมทุกด้าน แต่ภาระงานส่วนใหญ่จะอยู่ที่ผู้แนะนำ เพราะต้องประสานและเก็บรักษาข้อมูลให้เป็นระบบและมีระเบียบ สะดวกต่อการนำมาใช้ ข้างต่อไป

3. การรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษารายกรณี (Collecting of the necessary data)

ควรให้ความสนใจแหล่งข้อมูลที่สำคัญ ได้แก่

3.1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตัวนักเรียน ครอบครัว ประวัติทาง

การศึกษา สุขภาพอนามัยจากประเมินสะสม

3.2 การสังเกตในสถานการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับนักเรียน เพื่อทราบ

สัมพันธภาพทางสังคม การปรับตัว และบันทึกการสังเกต เพื่อเบริญเทียบผลของความ

เปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงเวลา

3.3 การสัมภาษณ์นักเรียน เช่น นัดหมายมาพูดคุย ช่วงทำการสอน เวลาที่พบ กับนักเรียน บางครั้ง ในแต่ละวัน การพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการทำให้นักเรียนกล้าแสดงออก และได้ข้อมูลที่เป็นจริงและน่าเชื่อถือ

3.4 การสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน จะได้ข้อมูลที่ชัดเจนและสมบูรณ์

3.5 การเขียนบันทึกเรียน จะช่วยให้เห็นสภาพความสัมพันธภาพภายในครอบครัว และแยกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบิดา มารดาของนักเรียน เป็นการสร้างสัมพันธภาพ ที่ดีระหว่างผู้ปกครอง ครู และนักเรียน

3.6 การศึกษาข้อมูลอัตลักษณ์ประวัติ การบันทึกประจำวันและผลงานอื่น ๆ

3.7 ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ให้ทราบความนิ่งกิจกรรม เจตคติ ความสนใจ ค่านิยมของนักเรียนที่มีต่อตนเองและผู้อื่น

3.8 การศึกษานักเรียนจากผลการทดสอบด้วยแบบทดสอบหรือแบบสำรวจ ต่าง ๆ เช่น แบบทดสอบความสนใจ ความสนใจ สถิติปัญญา และผลลัพธ์ทางการเรียน

3.9 การศึกษาข้อมูลจากเครื่องมือและเทคนิคทางการແນะแนวนี้ ๆ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis) เมื่อรับรวมข้อมูลแล้วจะนำมายังกระบวนการที่เพื่อ หาข้อเท็จจริงและจัดแยกออกเป็นด้าน ๆ เพื่อจ่ายและสะดวกต่อการทำความเข้าใจผู้สอนศึกษา

5. การวินิจฉัยปัญหา (Diagnosis) การวินิจฉัยสาเหตุหรือที่มาของปัญหา จะทำให้สามารถช่วยเหลือนักเรียนซึ่งการวินิจฉัยอาจเป็นเพียงสมมติฐานที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหา อย่างมีทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสมต่อไป

6. การสังเคราะห์ข้อมูลหรือการรวมรวมข้อมูลเพิ่มเติม (Synthesis) ในการเก็บ รวบรวมข้อมูลอาจยังไม่เพียงพอหรือขาดความชัดเจน จึงต้องศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อนำมา ตั้งเคราะห์รวมกับข้อมูลเดิม จะช่วยให้เห็นความสัมพันธ์ข้อมูลแต่ละด้าน เกิดภาพรวม บุคคลภาพของผู้ที่ศึกษาซึ่งจะช่วยให้เข้าใจลักษณะปัญหาและสาเหตุของปัญหาชัดเจนยิ่งขึ้น

7. การให้ความช่วยเหลือ (Treatment) ผู้ศึกษาต้องพิจารณาหาแนวทางที่จะนำมาแนะนำ แก่ไข และช่วยเหลือนักเรียนตามความเหมาะสม อาจมีแนวทางหลักและแนวทางของการดำเนินการ ซึ่งหากไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สามารถนำแนวทางรองมาใช้ได้ และหากการแก้ปัญหาซึ่งไม่คล้าย ควรทบทวนร่วมรายละเอียดเพิ่มเติม

8. การติดตามผล (Follow-up) เพื่อติดตามผลครุว่าสิ่งที่เป็นปัญหาของผู้ที่ศึกษาลดน้อยหรือหมดไปหรือไม่ สามารถปรับตัวและใช้วิธีอยู่ในสังคมมีความสุขเพียงใด และช่วยเหลือหรือปรับปรุงกรณีที่ยังไม่สมบูรณ์หรือไม่ถูกต้อง

จำเนียร ช่วงโฉด (2544 : 206) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการศึกษารายกรณี ประกอบด้วยการดำเนินงาน 6 ขั้นดังนี้

1. ขั้นการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวบุคคล (Collecting of the necessary data) จะช่วยให้เข้าใจภาวะความเป็นไปในเบื้องต้นของเด็กที่ศึกษา

2. ขั้นการวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis) อาจกระทำโดยวิธีประชุมปรึกษาด้วยการ เผชิญบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็กมาประชุมร่วมกันพิจารณาข้อเท็จจริงที่รวบรวมมาได้จากขั้นที่ 1

3. ขั้นการตรวจวินิจฉัยปัญหา (Diagnosis) นำผลขั้นวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นที่ 2 มาประกอบพิจารณาในจักษะ หากการลงความเห็นเกี่ยวกับปัญหา อาจจะยังไม่ถี่สุด จนกว่าจะค้นหาสาเหตุที่แท้จริง และมีหลักฐานสนับสนุนอย่างเพียงพอ

4. ขั้นการสังเคราะห์ข้อมูลเข้าด้วยกัน (Synthesis) เป็นการศึกษาข้อเท็จจริง เพิ่มเติมด้วยวิธีการ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การทดสอบ และกลวิธีอื่น ๆ และนำข้อเท็จจริงที่ได้มาสังเคราะห์เข้ากับข้อเท็จจริงที่มีอยู่เดิม เพื่อช่วยให้เข้าใจลักษณะปัญหาและทำการวินิจฉัยปัญหาได้อย่างถูกต้อง

5. ขั้นการแก้ไขปัญหา (Treatment) เป็นการคิดหาวิธีการที่จะนำมาช่วยเหลือ และแนะนำแนวทางเด็กในการแก้ไขปัญหาหรือการปรับตัวให้เหมาะสมต่อไป

6. ขั้นการติดตามผล (Follow-up) จะช่วยทำให้ทราบว่าขั้นตอนการศึกษารายกรณีมีประสิทธิผลขึ้นกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร

นิภา ศรีไพรานน (2547 : 35) ได้กล่าวถึงลำดับขั้นของการศึกษารายกรณี ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาเป็นการกำหนดคร่าวๆ ว่าศึกษาเรื่องอะไร

ศึกษากับใคร และเหตุใดจึงต้องศึกษา

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วัยัยใช้เทคนิคต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่จะ

นำมาสรุปผล

3. การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการนำข้อเท็จจริงที่รวมรวมได้มาวินิจฉัยเพื่อสรุปผลหรือตั้งเป็นสมมติฐาน
4. การหาแนวทางในการแก้ปัญหา จากการวิเคราะห์ข้อมูลจะทราบว่าปัญหานั้นมาจากสาเหตุอะไรก็จะมองเห็นแนวทางในการแก้ปัญหาได้โดยมุ่งแก้ที่สาเหตุหรือที่มาของปัญหานั้น

5. การติดตามผล เป็นขั้นที่สำคัญของการศึกษารายกรณี เพราะจะทำให้ผู้วิจัยทราบว่าแนวทางที่ใช้ในการแก้ปัญหานั้นได้ผลมากน้อยเพียงใด นงลักษณ์ ประเสริฐ และจรินทร์ วินทะไชย (2548 : 68 – 69) ได้จัดลำดับขั้นตอนการศึกษารายกรณีไว้ดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูล (Collecting of the Necessary Data) จากแหล่งต่างๆ โดยใช้ทั้งกลวิธีไม่ใช้แบบทดสอบ (Non-Testing Techniques) และกลวิธีใช้แบบทดสอบ (Testing Techniques)

2. วิเคราะห์ (Analysis) และจัดหมวดหมู่ข้อมูล หรือแยกอย่างเป็นระบบ เช่น ด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ และด้านสังคม เป็นต้น

3. วินิจฉัยปัญหา (Diagnosis) และตั้งสมมติฐาน เช่น ปัญหาระเรียน น่าจะมีสาเหตุจากสติปัญญา นิสัยการเรียน การคบเพื่อน ฯลฯ ปัญหาพฤติกรรมก้าวร้าว น่าจะมีสาเหตุจากการอบรมเลี้ยงดู การเดินแบบ ฯลฯ ปัญหาระปรับตัว น่าจะมีสาเหตุจากการอบรมเลี้ยงดูบุคลิกภาพของบุคคล ฯลฯ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ น่าจะมีสาเหตุจากขาดผู้อุปถัะ ความยากจน เล่นการพนัน ไม่ประหยด ฯลฯ

4. สังเคราะห์ (Synthesis) เป็นการรวมรวมเนื้อหาตามสมมติฐานที่ตั้งไว้หากข้อมูลไม่เพียงพอจะต้องรวมรวมเพิ่มเติม

5. ให้ความช่วยเหลือ (Treatment) เช่น ให้การปรึกษา ขอความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง จัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสม เป็นต้น

6. ติดตามผล (Follow-up) การให้ความช่วยเหลือ

7. ในกรณีที่มีปัญหารุนแรง เช่น บุคคลที่มีอาการทางจิต บุคคลที่เป็นอาชญากรบุคคลที่ติดสารเสพติด ฯลฯ จำต้องส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง

จากแนวคิดของนักจิตวิทยาและนักแนะแนวดังกล่าวข้างต้น พบว่ากระบวนการศึกษารายกรณีของแต่ละบุคคลมีความคล้ายคลึงกัน และพอกจะสรุปกระบวนการการศึกษารายกรณี ได้ 7 ขั้นตอน ซึ่งเป็นแนวทางให้ผู้วิจัยสามารถนำไปใช้ในการศึกษารายกรณีได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดเป้าหมายและการตั้งสมมติฐาน เป็นการกำหนดค่าว่าจะศึกษาเรื่องอะไร ศึกษาถึงใด แหล่งที่มาของศึกษา และเหตุใดจึงต้องศึกษา ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสาเหตุแนวโน้มของการตั้งค่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อหาแนวทางและให้ความช่วยเหลือนักเรียนให้ศึกษาต่อจนจบการศึกษาภาคบังคับ

ขั้นที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล (Collecting of the Necessary Data) และการวิเคราะห์ข้อมูล (Analyzing of Data) โดยการสังเกต การสัมภาษณ์ เยี่ยมบ้าน อ็ตชีวประวัติแบบสำรวจนิสัยและทัศนคติต่อการเรียน รวมถึงร่องรอยหลักฐานอื่น ๆ ของโรงเรียน และนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลายวิธีนำมาวิเคราะห์หาเหตุจริง จัดหมวดหมู่ หรือแยกข้อมูลอย่างเป็นระบบ เพื่อยายและสะท烁กต่อการทำความเข้าใจของผู้ศึกษา

ขั้นที่ 3 การวินิจฉัย คือ เป็นการนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลมาเป็นพื้นฐานในการพิจารณาวินิจฉัยสาเหตุ โดยอาจเป็นสมมติฐานชั่วคราวนกว่าจะค้นหาสาเหตุข้อเท็จจริงที่แท้จริงและมีหลักฐานสนับสนุนอย่างเพียงพอ หากข้อมูลยังไม่เพียงพออาจเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อนำมาสังเคราะห์รวมกับข้อมูลหรือข้อเท็จจริงที่มีอยู่เดิม เพื่อช่วยให้สามารถมองเห็นความสัมพันธ์ของข้อมูลแต่ละด้านและช่วยให้ผู้ศึกษาเข้าใจลักษณะของปัญหาสาเหตุได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 4 การทำนายผล คือ เป็นการระบุว่าการออกกลางคันไม่น่าเป็นปัญหาที่รุนแรง สามารถแก้ไขและหยุดยั้งการออกกลางคันได้

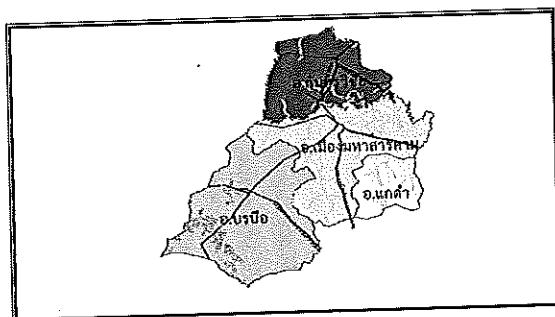
ขั้นที่ 5 การให้ความช่วยเหลือ คือ เป็นการพิจารณาแนวทาง วิธีการที่จะนำมาช่วยเหลือบุคคลที่ศึกษาให้เหมาะสมกับสภาพการณ์หรือสาเหตุของปัญหาต่าง ๆ ของรายกรณี เช่น การให้คำปรึกษากลุ่ม การให้คำปรึกษารายบุคคล หรือการประชุมปรึกษารายกรณี

ขั้นที่ 6 การติดตามผล คือ การประเมินผลจากการศึกษานักศึกษาเป็นรายกรณีว่า เมื่อทำการศึกษาและช่วยเหลือไปแล้วได้ผลเป็นอย่างไร

ขั้นที่ 7 การสรุปผลและข้อเสนอแนะ คือ ผู้ศึกษาควรสรุปผลว่าได้ทำอะไรไปบ้าง และให้ข้อเสนอแนะว่าจะมีวางแผนทำอะไรในครั้งต่อไป เพื่อประโยชน์สำหรับบุคคลที่เป็นรายกรณีและบุคคลที่สนใจในการศึกษา อย่างน้อยควรมีข้อเสนอแนะไว้ 3 ทาง คือ ข้อเสนอแนะสำหรับตัวนักเรียนเอง ผู้เกี่ยวข้องกับนักเรียน และบุคคลที่สนใจจะศึกษานักศึกษา ต่อไปหรือศึกษานักศึกษาในลักษณะเข่นเดียวกัน

สภาพทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ตั้งอยู่เลขที่ 85
ถนนศรีสวัสดิ์ดำเนิน ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44000
มีโรงเรียนในเขตบริการที่ตั้งอยู่ในท้องที่ 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอ กันทรลิขชัย
อำเภอแก่งค่า และอำเภอโนนรื่น

แผนภาพที่ 3 แผนที่แสดงเขตพื้นที่บริการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 เป็นหน่วยงานภายใต้
การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

มีโรงเรียนในสังกัด	จำนวน	202	โรง
เปิดสอนระดับ อ.1 – ป.6	จำนวน	164	โรง
เปิดสอนระดับ อ.1 – ม.3	จำนวน	38	โรง
นักเรียน	จำนวน	26,951	คน
ห้องเรียน	จำนวน	1,861	ห้อง
ครุ	จำนวน	2,047	คน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 เป็นหน่วยงานที่
เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียนบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และแก้ไข¹
เพิ่มตามพระราชบัญญัติระเบียนกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 และประกาศ
กระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา พ.ศ. 2553 กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานี้อำนวยหน้าที่
ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วย
ระเบียนบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ โดยมี ดร.สุรัตน์ ดวงชาทน เป็นผู้อำนวยการ แบ่ง

โครงการบริหารงานสำนักงานออกเป็น 5 กลุ่ม 1 ส่วน คือ กลุ่มอำนวยการกลุ่นนโยบายและแผนกลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษากลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา และหน่วยตรวจสอบภายใน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหาสารคาม เขต 1 มีพันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ในการดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จ ดังนี้

พันธกิจ

พัฒนาส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้ประชาชนรับเรียนทุกคน ได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพโดยเน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้มีคุณธรรมจริยธรรม มีความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการพัฒนาสู่คุณภาพระดับสากล

เป้าประสงค์

1. ผู้เรียนทุกคนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและพัฒนาสู่

ความเป็นเลิศ

2. ประชาชนรับเรียนทุกคนได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งแต่อนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างมีคุณภาพทั่วถึง และเสมอภาค

3. ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เต็มตามศักยภาพ

4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษามีความเข้มแข็งตามหลักธรรมาภิบาลและเป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่คุณภาพระดับมาตรฐานสากล

5. การศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับการพัฒนาคุณภาพครุและบุคลากรมีความปลอดภัยและมั่นคง

กลยุทธ์

จากวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัด กลยุทธ์ ปีงบประมาณ 2555 จำนวน 6 กลยุทธ์ ดังต่อไปนี้

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตร

และส่งเสริมความสามารถด้านเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

กลยุทธ์ที่ 2 ปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกรักในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์ที่ 3 ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึง ครอบคลุม ผู้เรียน ได้รับ

โอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ ให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา ตามแนวทางการกระจายอำนาจทางการศึกษา หลักธรรมาภินิษัท เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 6 พัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากแผนปฏิบัติการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 ระบุว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 มีพันธกิจ และมีเป้าประสงค์ที่จะพัฒนาส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้ประชาชนร่วมเรียนรู้กัน ได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ได้รับโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังแต่อนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน อย่างมีคุณภาพทั่วถึง แต่ปัญหาที่ยังประสบอยู่ก็คือ นักเรียนจำนวนไม่น้อยที่ต้องออกกลางคัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้น ทำให้การจัดการศึกษาซึ่งไม่ครอบคลุมประชาชนร่วมเรียนทุกคนดังที่พันธกิจ และ เป้าประสงค์กำหนด ดังนั้นปัญหาการออกกลางคันของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จึงควรได้รับการแก้ไขต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

นันทิกา นาคฉายา (2553 : 72-84) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาระดับอนุปริญญา วิทยาลัยชุมชนระดับ ประจำปีการศึกษา 2553 พบว่า สภาพปัญหาการออกกลางคันของผู้ต้องแบนคอมความเมื่อยพิการณาในภาพรวม ด้านที่มีระดับสถานศึกษา และด้านอาจารย์ ตามลำดับ โดยด้านนักศึกษาในภาพรวมพบว่า สภาพปัญหាជึ้นระดับปานกลาง ประเด็นที่มีสภาพปัญหามากที่สุด คือ ด้านนักศึกษา รองลงมา คือ ด้านครอบครัว ด้านหลักสูตร ด้านสถานศึกษา และด้านอาจารย์ ตามลำดับ โดยด้านนักศึกษาในภาพรวมพบว่า สภาพปัญหาระดับปานกลาง ประเด็นที่มีสภาพปัญหามากที่สุด คือ มีปัญหารื่องการแบ่งเวลาในการเรียน กับการทำงาน

รองลงมา คือ ถ้ายังศึกษาต่อจะทำให้เสียโอกาสในเรื่องตำแหน่งหน้าที่การทำงาน ด้านครอบครัวในภาพรวมพบว่า สภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย ประเด็นที่มีสภาพปัญหามากที่สุด คือ มีภารกิจที่ต้องรับผิดชอบในครอบครัว เช่น ตั้งครรภ์ เด็กบุตร อุปการะญาติพี่น้อง เป็นต้น รองลงมาคือ รายได้ของครอบครัวไม่เพียงพอ ด้านหลักสูตรในภาพรวม พบว่า สภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อยโดยประเด็นที่มีสภาพปัญหามากที่สุด คือ เนื้อหาวิชาที่เรียนยากเกินไป รองลงมา คือ เมื่อเข้ามาเรียนแล้วเห็นว่าหลักสูตรหรือสาขาวิชาไม่ตรงกับความต้องการ ด้านสถานศึกษาในภาพรวม พบว่า สภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย ประเด็นที่มีสภาพปัญหามากที่สุด คือ สถานศึกษาอยู่ไกลไม่สะดวกในการเดินทางมาเรียน รองลงมา คือ แหล่งศึกษาต้นครัวเพิ่มเติม เช่น ต้ม水上 หนังสือ กอบพิวเตอร์เพื่อการสืบค้นไม่เพียงพอ และด้านอาจารย์ในภาพรวม พบว่า สภาพปัญหาอยู่ในระดับน้อย ประเด็นที่มีสภาพปัญหามากที่สุด คือ ผู้สอนขาดความสัมพันธ์และการเอาใจใส่นักศึกษา รองลงมา คือ ผู้สอนใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนไม่เหมาะสม

สมพร ชี้ว่าสกุล และคณะ (2553 : 68-72) ได้นำเสนอรายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาปัจจัยสาเหตุ และแนวทางแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เขตตรวจราชการที่ 7 ปีการศึกษา 2553 พบว่า

1. ปัจจัยสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เขตตรวจราชการที่ 7 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ปรากฏว่า ปัจจัยที่อยู่ในระดับมากมี 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านส่วนตัวของนักเรียน นักศึกษา ปัจจัยด้านหลักสูตร และการเรียนการสอน และปัจจัยด้านสภาพครอบครัว

ส่วนปัจจัยที่อยู่ในระดับปานกลางมี 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านสถานศึกษา และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม เมื่อนำปัจจัยทั้ง 6 ปัจจัยมาพิจารณาเป็นรายประเด็น ของแต่ละปัจจัย โดยเรียงลำดับมากไปหาน้อยปรากฏผล ดังนี้

1.1 ปัจจัยด้านสถานศึกษาประเด็นที่อยู่ในระดับมาก คือ ประเด็นความเสี่ยงของกฎระเบียบที่บังคับในสถานศึกษา ประเด็นการรับผู้เรียนโดยไม่มีการสอบคัดเลือก และประเด็นนโยบายการบริหารจัดการสถานศึกษามิ่งชัดเจน ส่วนประเด็นที่เหลือ นอกจากนี้อยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ปัจจัยด้านครูผู้สอนประเด็นที่อยู่ในระดับมาก คือ ประเด็นมีภาระมาก ไม่ได้เตรียมความพร้อมในการสอน ประเด็นการเคร่งครัดในกฎระเบียบทองครูผู้สอนมาก

เกินไป ประเด็นการลงโทษหรือการดำเนินคดีที่ไม่เหมาะสม และประเด็นการควบคุม อารมณ์หรือแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ส่วนประเด็นที่เหลือนอกจากนี้อยู่ในระดับปานกลาง และมีประเด็นที่อยู่ในระดับน้อยเพียงประเด็นเดียว คือ ประเด็นการสร้างแรงจูงใจในการเรียนการสอนค่อนข้างน้อย

1.3 ปัจจัยด้านหลักสูตร และการเรียนการสอนประเด็นที่อยู่ในระดับมาก คือ ประเด็นสาขา วิชาที่เรียนมีความยุ่งยากเกินไป ประเด็นการจัดสถานที่หรือโรงฝึกงานไม่เหมาะสม ประเด็นการสร้างบรรยายการสอนในการเรียนการสอนไม่เหมาะสม และประเด็นอุปกรณ์ การเรียนการสอนไม่ทันสมัยเพียงพอ ส่วนประเด็นที่เหลือนอกจากนี้อยู่ในระดับปานกลาง

1.4 ปัจจัยด้านส่วนตัวของนักเรียน นักศึกษาประเด็นที่อยู่ในระดับมาก คือ ประเด็นมีปัญหาส่วนตัวไม่สนใจการศึกษาเล่าเรียน ประเด็นมีการรับผิดชอบครัวเรือนหรือพ่อแม่ ผู้ปกครอง ประเด็นผลการเรียน ไม่น่าพึงพอใจหรือต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ประเด็นมีหัศน์คติที่ไม่ดีต่อการเรียนสาขาวิชาชีวศึกษา และประเด็นมีความรู้พื้นฐานในสาขาวิชาที่เรียนน้อย ส่วนประเด็นที่เหลือนอกจากนี้อยู่ในระดับปานกลาง

1.5 ปัจจัยด้านสภาพครอบครัวประเด็นที่อยู่ในระดับมาก คือ ประเด็นพ่อแม่ผู้ปกครองไม่มีงาน ไม่มีรายได้ ประเด็นพ่อแม่ ผู้ปกครองประกอบอาชีพไม่เป็นหลักแหล่ง ประเด็นสภาพของครอบครัวแตกแยก หย่าร้าง และประเด็นครอบครัวมีฐานะยากจนต้องช่วยรายได้ ส่วนประเด็นที่เหลือ นอกจากนี้อยู่ในระดับปานกลาง และมีประเด็นที่อยู่ในระดับน้อยเพียงประเด็นเดียว คือ ประเด็นครอบครัวประสบภัยธรรมชาติ

1.6 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมประเด็นที่อยู่ในระดับมาก คือ ประเด็นผู้เรียน ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม ไม่ได้ และประเด็นการถูกปั่นปุ่น หรือการทำร้ายจากเพื่อนนักเรียน นักศึกษา ส่วนประเด็นที่เหลือ นอกจากนี้อยู่ในระดับปานกลาง และมีประเด็นที่อยู่ในระดับน้อย เพียงประเด็นเดียว คือ ประเด็นการคุณภาพหรือการเดินทาง ไม่สะดวก

2. แนวทางแก้ไขปัญหาการออกกลางคืนของนักเรียน นักศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เขตตรวจราชการที่ 7 ควรดำเนินการ ดังนี้

2.1 ปัจจัยด้านสถานศึกษา จะต้องปรับปรุงกฎระเบียบ ข้อบังคับให้เหมาะสมและสอดคล้องกับวัยของผู้เรียน รวมทั้งประชาสัมพันธ์แจ้งเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติ มาตรการหรือบทลงโทษไทยให้ทราบทั่วถ้วน กำหนดแนวทางในการรับนักเรียน นักศึกษาตามนโยบายของตน สังกัด โดยคำนึงถึงความดีดัด และศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือมีการทดสอบความรู้พื้นฐาน ในสาขาวิชาที่ต้องการจะเรียนเป็นรายบุคคล จัดระบบการคุ้มครอง

ช่วยเหลือโดยการแนะนำให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนที่มีปัญหาในการเรียน และการปรับตัวในสังคมแวดล้อม จัดทำทะเบียนข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของผู้เรียน มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกับชุมชน พ่อแม่ ผู้ปกครองอย่างน้อยภาคเรียนละครึ่งเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน และร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

2.2 ปัจจัยด้านครูผู้สอน จะต้องมีความรับผิดชอบในการหน้าที่ของตนเอง ลดภาระงานอื่นๆให้น้อยลง เพื่อจะได้เตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนหรือการให้คำปรึกษาแนะนำในการแก้ไขปัญหาของผู้เรียน ได้มากขึ้น ต้องมีการยืดหยุ่น และไม่ควรเก็บงวด เคร่งครัดกฎระเบียบ ข้อบังคับจนทำให้ผู้เรียนเกิดความเครียด ไม่มีความสุขในการเรียน ไม่ต่าหนินหรือลงโทษผู้เรียน โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร ต้องปฏิบัติตามหรือมีพฤติกรรมให้เป็นแบบอย่างที่ดี มีความรัก ความเมตตาและเอาใจใส่กับผู้เรียน ไม่ใช้อารมณ์หรือวิจารณ์ไม่สุภาพ ตลอดจนจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง

2.3 ปัจจัยด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน สถานศึกษากับสถานประกอบการควรจะร่วมกันจัดทำหรือพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ความต้องการของตลาดแรงงานและศักยภาพของผู้เรียนสายอาชีพ จัดให้มีการสอนซุ่มเสริมสำหรับผู้เรียนที่มีผลการเรียนไม่ดี สนับสนุนอุปกรณ์การเรียนการสอน จัดอาคารสถานที่ เครื่องมือเครื่องจักรที่ใช้ในการฝึกงานให้ทันสมัย เพียงพอ โดยเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะประสบการณ์เป็นสำคัญสร้างบรรยายกาศในการเรียนการสอนและการคุ้มครอง ให้เป็นปัจจุบัน ก้าวตามมิตร จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับพฤติกรรมและผลการเรียนให้เป็นปัจจุบัน เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาและดูแลผู้เรียนเป็นรายบุคคล

2.4 ปัจจัยด้านส่วนตัวของนักเรียน นักศึกษา ผู้เรียนจะต้องมีการเตรียมความพร้อมที่ดีสำหรับตนเอง เลือกเรียนสาขาวิชาที่ชอบและถนัด มีความยั่น มุ่งมั่น ตั้งใจในการศึกษาเล่าเรียน หลีกเลี่ยงการเที่ยวเตร่ การมัวสูบบุหรี่หรือการคนเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์หรือซักชวนไปในทางที่ไม่ดี ลดภาระความรับผิดชอบในครอบครัวให้น้อยลง และดำเนินถึงการศึกษาเล่าเรียนเป็นสำคัญ สร้างทัศนคติที่ดี มีความตระหนักรและภักดีในการเรียนสายอาชีวศึกษา ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของสถานศึกษาหรือสถานที่ฝึกงาน พัฒนาความรู้ ทักษะประสบการณ์ของตนเองอย่างสม่ำเสมอ และมีมีปัญหาใดๆ ควรปรึกษาหารือกับครู อาจารย์ หรือพ่อแม่ ผู้ปกครอง

2.5 ปัจจัยด้านสภาพครอบครัว สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดหาทุนการศึกษาสนับสนุนผู้เรียนหรือให้สวัสดิการอื่นๆ เช่น การใช้บริการกองทุนกู้ยืมเพื่อ

การศึกษา กองทุนช่วยเหลือจากสมาคม มูลนิธิต่างๆ รวมทั้งการจัดทำงานให้ทำเพื่อหารายได้ ในช่วงที่มีเวลาว่างหรือปิดภาคเรียน เป็นต้น พ่อแม่ ผู้ปกครองต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเรียนหรือการทำกิจกรรมต่างๆ ของบุตรหลาน สนับสนุนการศึกษาเด่นเรียนไม่ควรนำไปรบกวน ประกอบอาชีพหรือให้ทำงานหารายได้ช่วยเหลือครอบครัวมากเกินไป ผู้ระหว่างพุทธิกรรมของบุตรหลานให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการสอดส่องดูแลและให้ความช่วยเหลือด้านต่างๆ รวมทั้งการแก้ไขปัญหาชีวิตประจำวัน ตลอดจนการปฏิบัติดนของสมาชิกในครอบครัวให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อกันไม่ทะเลาะวิวาท สร้างความแตกแยกหรือการมีสุนโนบายมุข

2.6 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม สถานศึกษาควรร่วมมือกับเครือข่ายในชุมชน เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจนครบาล ศูนย์เสารักษาด้วยความเชี่ยวชาญอาสาสมัครต่างๆ เพื่อช่วยกันสอดส่อง ผู้ระหว่างและให้คำปรึกษา แนะนำ ป้องกันปัญหาเกี่ยวกับพุทธิกรรมและความปลอดภัยของนักเรียน นักศึกษา ปรับปรุงอาคารสถานที่ ภูมิทัศน์ และสิ่งอำนวยความสะดวก สะดวก อุปกรณ์การเรียนการสอนและการฝึกงานที่ทันสมัยและเพียงพอ เพื่อให้บริการแก่ผู้เรียนอย่างทั่วถึง จัดที่พักสำหรับนักเรียน นักศึกษาที่อยู่ไกลหรือการคมนาคมไม่สะดวก สร้างความร่วมมือกับองค์กรในท้องถิ่นเพื่อเป็นศูนย์กลางในการประสานงาน การสังเกตและรายงานพุทธิกรรมของนักเรียน นักศึกษา

อุทัย ลือสกุล (2553 : 90 - 95) ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการแก้ไขปัญหาการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษา อาชีวศึกษาจังหวัดตรัง ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุที่ส่งผลกระทบออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษา ด้านสถานศึกษา ได้แก่ ระเบียบ ข้อบังคับและกฎหมายที่เคร่งครัดและมีมากเกินไป ซึ่งสถานศึกษาจะต้องยึดหยุ่นกฎระเบียบ ข้อบังคับให้เหมาะสมกับสถานการณ์ สนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ สนับสนุนนักเรียน นักศึกษามากเกินไป ในบางครั้งกีดกัน การดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนและพุทธิกรรมที่จะเป็นแบบอย่างที่ดี ครูผู้สอนจะต้องสร้างขวัญกำลังใจและเป็นที่พึ่งให้แก่ผู้ที่มีปัญหา ต้องติดตามและเยี่ยมเยียนนักเรียน นักศึกษาทั้งที่บ้าน และสถานที่ฝึกงาน เพื่อรายงานพุทธิกรรมให้พ่อแม่ ผู้ปกครองได้รับทราบเป็นระยะ ด้านผู้ปกครอง ชี้นำวิธีการแก้ไขปัญหาที่ไม่ถูกต้องให้กับบุตรหลาน เช่น ให้ลาออก หรือไปทำงานหารายได้ช่วยเหลือครอบครัวเนื่องจากฐานะยากจน มีเจตคติที่ไม่ดีต่อภาพลักษณ์ของผู้เรียน สายอาชีวศึกษา ขาดการอบรมดูแลเอาใจใส่ และไม่ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการแก้ไขปัญหา แนวทางแก้ไขพ่อแม่ ผู้ปกครองจะต้องติดตามพุทธิกรรมของบุตรหลานและให้ความ

ร่วมมือกับสถานศึกษาอย่างจริงจัง ต่อเนื่อง เพื่อเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงต่อการออกกลางคัน ด้านนักศึกษา สาเหตุการไม่ได้เรียน ในสาขาที่ต้องการหรือไม่สอดคล้องกับระดับสตดีปัญญา และความพร้อมของตน ทำให้ไม่ตั้งใจเรียนหรือเรียนไม่ทันเพื่อนมีปัญหาด้านการเงิน ช้ำสา การคนเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ แนวทางแก้ไขเมื่อมีปัญหานักเรียน นักศึกษา จะต้องนำปัญหาที่ประสบไปปรึกษายาหารือขอคำแนะนำกับครูอาจารย์ หรือพ่อแม่ผู้ปกครองเพื่อจะได้หาทางช่วยเหลือได้ทัน

ผู้รู้นันท์ กลั่นบุศย์ (2552 : 76-83) ได้ศึกษาสาเหตุปัจจัยที่นำไปสู่การออกกลางคันของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 3 ในเขตอำเภอเลขาวัณ จังหวัดกาญจนบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเหตุปัจจัยที่นำไปสู่การออกกลางคันของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 ในเขตอำเภอเลขาวัณ จังหวัดกาญจนบุรี และเพื่อนำเสนอแนวทางแก้ไขปัญหารอออกกลางคันของนักเรียน โดยศึกษาปัจจัยหลัก 3 ด้าน คือ ปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ปัจจัยเกี่ยวกับตัวนักเรียนและครอบครัว และปัจจัยเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน สภาพแวดล้อม โรงเรียน ซึ่งใช้วิธีการสัมภาษณ์บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการออกกลางคันของนักเรียน และการสนทนากลุ่มกับผู้ที่ให้ข้อมูลสำคัญที่ใกล้ชิดนักเรียนผลการวิจัยค้นพบว่า เหตุปัจจัยที่นำไปสู่การออกกลางคันของนักเรียนนั้น เกิดจากสาเหตุสำคัญ 3 ประการ คือ

1. สาเหตุจากสภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพทางภูมิศาสตร์ที่หุรุดันดาร การเดินทางไม่สะดวก สภาพอากาศที่ร้อนและแห้งแล้ง ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ การคมนาคมที่ไม่สะดวก การที่ได้รับอันตรายจากการเดินทาง การเดินทางไกล และไม่มีรถโดยสารประจำทาง สภาพเศรษฐกิจ อาชีพและการทำมาหากิน ผู้ปกครองมีฐานะยากจน ต้องนำเด็กไปช่วยทำงาน ฉะนั้น ผู้ปกครองพยายามพยายไปทำงานต่างถิ่น ผู้ปกครองมีที่อยู่ไม่เป็นหลักแหล่ง ด้านเทคโนโลยี นักเรียนติดเกมคอมพิวเตอร์จนไม่สนใจเรียน

2. สาเหตุจากตัวนักเรียนและครอบครัว ในด้านสุขภาพ ได้แก่ ได้รับอุบัติเหตุ หรือเจ็บป่วย พิการ ด้านการเรียน ได้แก่ ไม่สนใจการเรียน เมื่อหน่ายการเรียน ปรับตัวเข้ากับครรุและเพื่อนไม่ได้เรียนช้า เรียนไม่ทันเพื่อน ตกช้าชั้นบ่อบี่ ด้านส่วนตัว ได้แก่ แต่งงานมีครรุและครอบครัว มีอาชญากรรมที่การศึกษาภาคบังคับ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครรุกับนักเรียนไม่ดี ฯลฯ

3. สาเหตุจากสภาพโรงเรียน ด้านการเรียนการสอน ได้แก่ ครรุจัดการสอนไม่เหมาะสมกับนักเรียน ครรุคนเดียวต้องสอนหลายวิชา มีจำนวนครรุน้อยไม่เพียงพอ กับจำนวนนักเรียนและมีภาระงานมาก ด้านลักษณะของครรุ ได้แก่ ครรุลงโทษโดยใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล

ครูขาดการเฝ้าระวังดูแลนักเรียน ครูไม่มีจิตวิทยาการสอน ขัดการเรียนการสอนที่ไม่เอื้ออำนวย
ต่อการเรียนรู้ครูใช้คำพูดไม่เหมาะสม เช่น สือเลียนปมด้อย ดุค่า หรือใช้ถ้อยคำหยาบคาย ครู
ขาดความยุติธรรม มีอคติต่อเด็ก ครูไม่ให้ความสำคัญกับนักเรียน ขาดสื่อ อุปกรณ์ และกิจกรรม
การเรียนรู้ที่น่าสนใจ จูงใจให้อ่านเรียน ด้านสภาพแวดล้อมของ โรงเรียน ได้แก่ แหล่งเรียนรู้มี
จำนวนน้อย ขาดวัสดุการเรียน บรรยายไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ สภาพโรงเรียนและบริเวณ
โรงเรียน ทรุดโทรม ตกปลากห้องเรียนไม่เพียงพอ กับจำนวนนักเรียน การใช้ห้องเรียนร่วมกัน
เกิดความ อึดอัด น้ำท่วมชั้ง ฯลฯ

อัญชิสา อญญีนยง (2552 : 46) ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลส่งผลให้เยาวชน

ตัดสินใจออกจากโรงเรียนกลางคืนในระดับมัธยมศึกษา กรณีศึกษา : ตำบลบ้านบัวจำเภอมีอง
จังหวัดบุรีรัมย์ พนบ.ว่า ปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจออกจากโรงเรียนของ
เยาวชนกลางคืน คือ ปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมของครอบครัว และบังกล่าวอีกว่า ปัจจัย
ดังกล่าว จะส่งผลกระทบเชื่อมโยงไปสู่ปัจจัยอื่น ปัจจัยด้านครอบครัว ที่ผู้ปกครองมีระดับ
การศึกษาต่ำ และไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา รวมทั้ง ไม่สนับสนุนการศึกษาแก่เยาวชน
ปัจจัยต่อมา คือปัจจัยด้านตัวของเยาวชน เช่น ลดิปัญญา ผลการเรียน การเรียนช้าชั้น ลักษณะ
นิสัยส่วนตัวพฤติกรรมเบี่ยงเบน การควบเพื่อน การไม่เห็นความสำคัญของการศึกษาและมองไม่
เห็นอนาคตจากการศึกษา การลอกเลียนแบบการดำเนินชีวิตจากสื่อแวดล้อมรอบข้าง และพบว่า
ในระดับมัธยมศึกษานี้ เพศชาย มีอัตราการตัดสินใจออกจากโรงเรียนกลางคืนมากกว่าเพศ
หญิงร้อยละ 50 สำนักนักเรียนนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมกระทรวงศึกษาธิการ
ได้กำหนดเป้าหมายที่น่าสนใจ และเสนอผลการการศึกษาไว้ในรายงานผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่
ส่งผลต่อการออกกลางคืนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยได้วิเคราะห์และอภิปรายถึง
ปัจจัยด้านประชากร ปัจจัยด้านพื้นฐานทางครอบครัว ปัจจัยด้านสถานภาพเศรษฐกิจและสังคม
และปัจจัยด้านโรงเรียนดังต่อไปนี้ (สำนักนักเรียนนโยบายและแผน ศาสนาและวัฒนธรรม. 2540 : 96 –
100)

1. ปัจจัยด้านประชากร พนบ.ว่า ในสภาพทั่วไป เพศกับการเป็นชนกลุ่มน้อย

มีความสัมพันธ์กับการออกกลางคืน และเมื่อพิจารณารวมกับปัจจัยด้านพื้นฐานครอบครัว
สถานภาพเศรษฐกิจและสังคม พนบ.ว่า นักเรียนหญิงมีแนวโน้มการออกกลางคืนสูง การเป็นชน
กลุ่มน้อยสามารถใช้ทำนายการออกกลางคืนได้ อาจเป็นเพราะการเป็นชนกลุ่มน้อย ใช้
ภาษาไทยในการสื่อสารในชีวิตประจำวันน้อยมาก ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการเรียน ไม่สามารถ
เรียนได้ทันเพื่อนส่งผลให้มีผลการเรียนต่ำ และเป็นสาเหตุให้ตัดสินใจออกกลางคืนในเวลา

ต่อมา นอกจากนี้การเป็นชนกลุ่มน้อย ยังทำให้มีความเชื่อ ค่านิยม ที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการเรียนได้ เช่น การมีครอบครัวตั้งแต่อายุยังน้อย การที่นักเรียนมีผู้ปกครองคนเดียว ไม่ว่า ผู้ปกครองจะชายร่าง หรือสีผิวตันก์เรียนผู้นั้นมีแนวโน้มที่จะออกกลางคันมากกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองที่เป็นพ่อแม่ทั้งสองคนและส่วนใหญ่ ร้อยละ 90 ผู้ที่เป็นผู้ปกครองจะเป็นมารดา ทำให้มารดาต้องเป็นภาระในการเลี้ยงดูต้องไปทำงานนอกบ้านจนไม่มีเวลาอบรมสั่งสอน และให้กำเนิดนำในการเรียนแก่บุตรซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีผลการเรียนต่ำลง หรือมีพฤติกรรมเสียงต่อการออกกลางคัน เช่น การหนีเรียน การเสพสารเสพย์ติด การก่ออาชญากรรม ในด้านอายุของนักเรียนนั้น ไม่มีความสัมพันธ์กับการออกกลางคัน เพราะไม่ว่านักเรียนจะมีอายุช่วงใด ในระดับห้าน้ำดี ถ้าอยู่ในครอบครัวที่มีพื้นฐานไม่ดีสภาพแวดล้อมทางบ้านไม่ดี บิดามารดาไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา รายได้ของครอบครัวไม่ดีนอกจากนี้ หากนักเรียนมีประสบการณ์ที่ไม่ดีระหว่างอยู่ในโรงเรียน เช่น เคยสอบตก ครูให้การบ้านมากจนทำไม่ทัน ถูกกลงโทษอย่างรุนแรงจากโรงเรียน และมีความรู้สึกว่าโรงเรียนไม่ปลอดภัย ผลการเรียนไม่ดี ฯลฯ เหล่านี้ จะส่งผลให้นักเรียนมีความเสี่ยงที่จะออกกลางคันสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสนับสนุนการเรียนจากบิดามารดา เป็นปัจจัยที่สัมพันธ์กับการออกกลางคันของนักเรียน

2. ปัจจัยด้านพื้นฐานทางครอบครัว มีผลการวิจัยที่สอดคล้องกับแนวคิดของโคลแมน และ กอฟเฟอร์ (Coleman & Koffer) ที่เห็นว่าปัจจัยการเรียนการสอน จะส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนในที่สุด และปัจจัยการเรียนของนักเรียนนั้นมาจากการปัจจัยที่อยู่นอกโรงเรียน คือ บทบาทหน้าที่ของชุมชน การทำให้นักเรียนและพ่อแม่ได้ใกล้ชิดกัน จะก่อให้เกิดรูปแบบ (Form) และกลไกมาเป็นต้นทุนทางสังคม (Social Capital) ที่จะส่งผลต่อการเรียนการสอนของนักเรียนในโรงเรียน และจะมีผลต่อการออกกลางคัน และนักเรียนที่ออกกลางคันนี้ ส่วนมากจะมีเพื่อนที่ออกกลางคันด้วยกัน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีทางจิตวิทยา ที่ว่า กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลอย่างมากกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และเมื่อนำผลการวิจัยด้านสภาพแวดล้อมทางบ้านไปวิเคราะห์ร่วมกับปัจจัยอื่นๆ คือ ด้านประชากร ด้านสภาพเศรษฐกิจและสังคม ด้านโรงเรียนด้านจิตวิทยา ยืนยันว่า สภาพทางบ้านมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับการออกกลางคันของนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้ตั้งข้อสังเกตว่า อาจเป็นเพราะสังคมปัจจุบันเป็นสังคมซึ่งมูลป่าวาระ เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนสามารถหาความรู้ได้ทุกแห่ง ทำให้ความสำคัญของการเรียนรู้ในระบบโรงเรียนลดลง รวมทั้งในยุคนี้ ความเจริญในด้านต่างๆ ก่อให้เกิดปัจจัยขึ้นมากน้อย เช่น ปัญหาโภสภณ์ ยาเสพติด โรคเอดส์ รวมทั้งความเสื่อมทางด้านคุณธรรม จริยธรรม สิ่งเหล่านี้อาจส่งผลต่อผลการเรียนของนักเรียน แต่

อย่างไรก็ตาม หากนักเรียนได้รับการสนับสนุนจากทางบ้าน บิดามารดาให้ความสำคัญกับการศึกษา ก็จะทำให้นักเรียนมีความสื่อสารในการอออกกลางคันลดลง

3. ปัจจัยด้านสถานภาพเศรษฐกิจและสังคม จากผลการวิจัยพบว่า ในสภาพ

ที่ว้าไปการศึกษาของบิดามารดา การช่วยงานครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการอออกกลางคันของ

นักเรียนในขณะที่อาชีพของบิดามารดา รายได้ของครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับการอออกกลางคันแต่อย่างใด ผู้วิจัยได้อภิปรายว่า จากการที่การศึกษาของบิดามารดา และรายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการอออกกลางคันของนักเรียนนั้น อาจเป็นเพราะว่า ยิ่งผู้ปกครองมีการศึกษาสูงขึ้นก็จะส่งผลให้มีรายได้สูงขึ้น และเมื่อมีรายได้สูงขึ้นก็จะทำให้สามารถสนับสนุนการศึกษาของบุตร ได้ การอออกกลางคันของนักเรียนก็จะมีแนวโน้มลดลง สอดคล้องกับผลการวิจัยของเอร์ล แอล โรช ที่พบว่า นักเรียนที่เป็นเพศหญิงและมาจากการครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีแนวโน้มที่จะออกกลางคันถึง 5 เท่า ของนักเรียนกลุ่มเดียวกัน สำหรับอาชีพของบิดามารดาและรายได้ของครอบครัวซึ่งพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับการการอออกกลางคันนั้น ผู้วิจัยได้ให้เหตุผลว่า การระบุรายได้ของครอบครัวบ้างครอบครัวอาจระบุรายได้ไม่เป็นรายได้ที่แท้จริง (Real income) โดยระบุรายได้ต่ำกว่าความเป็นจริง คือระบุแต่รายได้จากอาชีพหลัก แต่ไม่รวมถึงรายได้เสริม หรือรายได้ที่มาจากการแรงงานของคนในครอบครัว นอกจากนี้ จะเป็นครอบครัวที่มีรายได้น้อยหรือมาก ก็อาจไม่กล้าบอกรายได้ที่แท้จริงเพราคล้ายในเรื่องภาษี ส่วนอาชีพของบิดามารดา ไม่ว่าจะเป็นอาชีพอะไร โดยตัวของมันเอง ไม่มีผลโดยตรงต่อการอออกกลางคัน เพราะหากข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้ให้ข้อมูลจะเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในต่างจังหวัด และค่อนข้างเป็นชนบท อาชีพส่วนใหญ่จะเป็นอาชีพเกษตรกรรม รายได้จะไม่มากนัก แต่การที่รัฐบาลได้จัดการศึกษาให้บุตรหลานในลักษณะเกื้อหนุนเป็นการให้เปล่า รวมทั้งมีทุนการศึกษามากหนาวย่างทางการศึกษา และภาคเอกชนเข้าช่วยสนับสนุนก็จะเป็นการช่วยให้ครอบครัวเหล่านี้ไม่เดือดร้อนมากนัก ในการส่งบุตรหลานไปเรียนหนังสือรายได้ของครอบครัวนั้น ไม่ว่าจะเป็นครอบครัวที่มีรายได้นักหรือน้อย ต่างก็ต้องดื่นหน้ารายได้จนไม่มีเวลาการสนับสนุนการเรียนของเด็ก ทำให้เด็กอาจมีปัญหาในการเรียน จนอาจก่อให้เกิดการเสี่ยงต่อการอออกกลางคันได้ เพราะฉะนั้น รายได้จะไม่น่าจะเป็นตัวอธิบายการอออกกลางคันของนักเรียนได้ชัดเจนนัก

4. ปัจจัยด้านโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมโดยทั่วไป ปัจจัยด้าน

โรงเรียน เช่น การเคยย้ายโรงเรียน การเคยสอบตก การทำการบ้าน ความปลดปล่อยในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับการอออกกลางคันของนักเรียน ในขณะที่การถูกให้ออกจากโรงเรียน เป็นตัว

แปรเดียวที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการออกกลางคัน ปัจจัยด้านโรงเรียน นับเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการอออกกลางคันของนักเรียน ด้วยเหตุว่าปัจจัยเหล่านี้เป็นประสบการณ์ที่นักเรียนได้รับระหว่างที่อยู่ในโรงเรียนซึ่งนักเรียนจะพบประสบการณ์เหล่านี้ซ้ำแล้วซ้ำเล่า จนกลายเป็นการรับรู้ (Perception) ที่ติดตัวตลอดไป เมื่อมีเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องเข้ามากระบวนการก็จะทำให้รำลึกได้ (Recall) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เหตุการณ์ที่มากประสบนั้น เป็นไปในทางที่สนับสนุนต่อทัศนคติของตนเองที่มีต่อโรงเรียน การทำการบ้าน มีความสัมพันธ์กับการอออกกลางคัน โดยผ่านปัจจัยด้านจิตวิทยา ที่เป็นชั้นนี้ อาจเป็นเพราะว่า การอออกกลางคัน หรือไม่ออกไม่ใช่การทำ การบ้านหรือไม่ทำ แต่น่าจะเป็นตัวแปรด้านสติปัญญา ทัศนคติต่อโรงเรียนและการเรียน ด้านความปลดปล่อยในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการอออกกลางคัน เมื่อใดที่เกิดรู้สึกว่าโรงเรียนไม่มีความปลดปล่อย ไม่ว่าจะมาจากเพื่อนนักเรียนในโรงเรียน หรือแม้แต่การลงโทษอย่างรุนแรงของโรงเรียน ก็จะเกิดความหวาดกลัวในการมาเรียนหนังสือ และมีความรู้สึกไม่ปลดปล่อย ซึ่งอาจส่งผลต่อการเรียน การให้ออกจากโรงเรียนซึ่งไม่มีผลสัมพันธ์ต่อการอออกกลางคันนั้น อาจเป็น เพราะว่า ทางโรงเรียนให้ข้อมูลเกี่ยวกับการให้นักเรียนออกจากโรงเรียนไว้ไม่ครบถ้วน เพราะฉะนั้นผู้บังคับบัญชาหน่วยหนึ่งต้องดำเนิน แต่เป็นการทำให้เสียชื่อเสียงของโรงเรียน จึงทำให้ข้อมูลที่นำมายังเคราะห์อาจคาดเคลื่อนจากความเป็นจริง

ครรชทิ แมเมชลา (2551 : 8) ได้ศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษา
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลักษณะอาชีพพุทธศาสนา สำนักงาน
คณะกรรมการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการของเอกอุนทร อยู่สุข พนฯ สาเหตุการออก
กลางคันของนักศึกษา 9 ด้าน คือ ด้านสถานศึกษา ที่ไม่มีตู้ troc ที่สาธารณะ ไม่มีรถประจำ
ทางผ่าน ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน คือหลักสูตรและเนื้อหาวิชาที่ใช้ไม่มีความ
เหมาะสม ด้านลักษณะของวิชาชีพและผู้เรียน คือ นักศึกษาไม่มีความศรัทธาต่อวิชาชีพ ด้าน
นโยบายการรับนักศึกษาเข้าเรียนต่อ คือ มีการปฏิบัติตามนโยบายการรับนักศึกษาของ
สำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา ซึ่งบางน โยบายไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมและห้องถีน
ด้านครอบครัว คือ ครอบครัวแตกแยก และมีความขัดแย้งระหว่างบุคคลในครอบครัว ด้าน
สิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษา นักศึกษาไม่ได้รับการช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดจากอาจารย์ที่
ปรึกษา อุปกรณ์กีฬาและสนามกีฬาไม่เพียงพอ โรงอาหารคับแคบ และการบริการน้ำดื่มไม่
เพียงพอ ด้านสิ่งแวดล้อมภายนอกสถานศึกษา คือ การนัดเพื่อนเป็นกลุ่มรับประทานอาหาร
นอกวิทยาลัยในช่วงเช้า จึงไม่เข้าวิทยาลัย ด้านนักศึกษา ที่ไม่ชอบเรียนในบางรายวิชา ด้านครู-
อาจารย์ที่สอนวิชาสามัญ คือ เข้าและเลิกสอนไม่ตรงเวลา ขาดสัมพันธภาพและความเป็นกันเอง

กับนักศึกษา ด้านทัศนคติต่อวิชาชีพที่เรียน คือ ประกอบอาชีพส่วนตัวได้ยากเป็นอาชีพที่ใช้ความคิดมาก ด้านแผนกวิชาที่เรียน คือ เครื่องมือ อุปกรณ์การฝึกงานล้าสมัย ไม่อู่ในสภาพที่ใช้งานได้

รายงานที่ มีน้อย (2550 : 104) ได้ทำการวิจัยเรื่องสาเหตุการลาออกจากกลางคันและแนวทางการแก้ไขปัญหาการลาออกจากกลางคันของนักเรียนในโรงเรียนพงษ์สวัสดิ์พณิชยการ จังหวัดนนทบุรี ประจำปีการศึกษา 2550 เพื่อศึกษาสาเหตุการลาออกจากกลางคันของนักเรียนและแนวทางการแก้ไขปัญหาการลาออกจากกลางคันของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพและระดับระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยศึกษาจากนักเรียนนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพและ วิชาชีพ ชั้นสูง จำนวน 150 คน จากจำนวนทั้งหมดด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่าง ๆ ง่าย โดยมีผลสรุปการวิจัยดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว พบร่วมว่า ผู้ตอบกลับสึกษาอยู่ระดับ ปวช. กำลังศึกษา ในรอบเข้า ศึกษาอยู่ในระดับบัณฑิตศึกษา อาศัยอยู่กับพ่อแม่ ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้างทั่วไป

ตอนที่ 2 ภาพรวมของสาเหตุการลาออกจากกลางคันของนักศึกษาของโรงเรียน พงษ์สวัสดิ์พณิชยการ ภาพรวมสาเหตุการลาออกจากกลางคัน อยู่ในระดับปานกลาง 9 ด้าน ด้านส่วนตัว ได้แก่มีความกังวลเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัว และมีปัญหาด้านความรัก ด้านการเงิน ด้านสุขภาพ ด้านที่พักอาศัย ด้านเนื้อหาวิชาที่เรียน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านทัศนคติต่อวิชา ที่เรียน ด้านครอบครัวของนักศึกษา และด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

ตอนที่ 3 แนวทางการปฏิบัติการแก้ไขปัญหาการลาออกจากกลางคันอยู่ในระดับ ระดับปานกลาง มี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านอาคารสถานที่อุปกรณ์

พยอม รัชยรัตน์ (2550 : 114) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการลาออกจากกลางคันของนักเรียน ในมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวิเชียรมาศ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการลาออกจากกลางคันของนักเรียนในมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน วิเชียรมาศ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ที่ออกกลางคัน ปีการศึกษา 2550 กลุ่มตัวอย่างแบบ เกาะจงจำนวนทั้งหมด 60 คน เป็นนักเรียนชาย จำนวน 48 คน นักเรียนหญิง จำนวน 12 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม ผลการศึกษาด้านคว้าปราชญ์ว่า

1. ด้านข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ของนักเรียนโรงเรียนวิเชียรมาศ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย โดยมีลำดับการเกิด เป็นลูกคนเล็ก คนรอง คนแรก คือ ลูกคนแรกที่ไม่จบ

2. ด้านนิสัยการเรียนของนักเรียนที่ออกกลางคัน ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ได้แก่ มีการแบ่งเวลาในการอ่านหนังสือ ทบทวนในการทำที่เรียนและแบ่งเวลาในการทำ การบ้าน การอ่านหนังสือล่วงหน้าก่อนเข้าเรียน อยู่ในระดับน้อย ขาดเรียนบางรายวิชาหรือหนึ่ง เรียนในบางรายวิชา มีอาการใจลอนขณะฟังครูสอน ไม่มีการตอบสนองที่ก้าวความที่สำคัญเนื่องจาก ที่เรียน และ ง่วงนอน อยู่ในระดับมาก

3. ด้านการดูแลเอาใจใส่ต่อการเรียนของผู้ปกครอง เมื่อมีเวลาว่างของ

ผู้ปกครองจะพูดคุยกับนักเรียนเกี่ยวกับการเรียน อยู่ในระดับน้อย

4. ด้านการตอบเพื่อนของนักเรียนที่ไม่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียน

วิเชียรมาศ เป็นเพื่อนกันลุ่มคีภกันและห้องเดียวกัน

กิตติศักดิ์ สารประดิษฐ์ (2549 : 67-74) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “สาเหตุการออกกลางคัน ของนักเรียนโรงเรียนเทคโนโลยีสยาม” ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ระหว่างปีการศึกษา 2544-2546 จำนวน 336 คน โดยจำแนกสาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้เรียน ด้านสถานศึกษา ด้านครอบครัว และด้านสังคม ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนโรงเรียนเทคโนโลยีสยาม โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสาเหตุแต่ละด้านมีระดับนัยสำคัญ ดังนี้

1. สาเหตุด้านผู้เรียน โดยรวมอยู่ระดับน้อย โดยมีสาเหตุค่าเฉลี่ยสูงสุด 3

อันดับแรกได้แก่ ขาดความสนใจและความสนใจในการเรียน ขาดเรียนเป็นประจำ ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับภาระเบี่ยงของโรงเรียน

2. สาเหตุด้านสถานศึกษา โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง โดยมีสาเหตุค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกได้แก่ โรงเรียนมีกฎระเบียบข้อบังคับมากเกินไป โรงเรียนมีระเบียบและมาตรการลงโทษเข้มงวด เส้นทางคมนาคมจากที่พักอาศัยมาโรงเรียนไม่ปลอดภัย

3. สาเหตุด้านครอบครัว โดยรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมีสาเหตุที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ผู้ปกครองเข้มงวดตึงเครียด ไวกับนักเรียนสูงเกินไป ฐานะครอบครัวไม่ดี เกิดปัญหาขึ้นในครอบครัวทำให้ไม่มีกำลังใจในการเรียน

4. สาเหตุด้านสังคม โดยรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมีสาเหตุค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกได้แก่ มีความขัดแย้งกับครูผู้สอน มีปัญหากับเพื่อนโรงเรียนเดียวกัน นักเรียนอยู่ในแหล่งมัวสุมทางเพศ

อภิรเดช อินพูลใจ (2549 : 76 - 80) ศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะเสี่ยงในการออกกลางคันของนักเรียนอาชีวศึกษาจังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยต่างๆ

ที่มีผลต่อการออกกลางคันได้แก่ การทำงานกลางคืน พักผ่อนไม่เพียงพอ หรือคิดพฤติกรรมการเที่ยวกลางคืนจากการทำงานกลางคืนส่งผลต่อผลการเรียน การควบเพื่อนที่เรียนไม่จบ ที่ชอบดื่มสุรา ทำให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น การขาดเรียน ทะเลาะวิวาท ชี้สาว เสียงต่อการออกกลางคัน ปัจจัยด้านครูและสถานศึกษา พบว่า ลักษณะของครูมีเขตติและพฤติกรรมที่ไม่ดีกับนักเรียน อาจทำให้นักเรียนมีความคิดที่ไม่ดีต่อการเรียน เพราะวัยรุ่นมีความต้องการความรัก ความอบอุ่น บางคนเกรงกลัวครูมากกว่าผู้ปกครอง ครูจึงมีอิทธิพลต่อการเรียนของนักเรียนมาก โดยครู อาจารย์หัวหน้าแผนกวิชาให้ความช่วยเหลือโดยการให้คำปรึกษาทั่วไปอย่างเป็นกันเอง ครู อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำ ตักเตือน ควบคุมความประพฤติและแนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆ ส่วนครู อาจารย์ผู้สอนช่วยให้คำปรึกษาและให้โอกาสแก้ตัวในความผิดพลาดที่จะเป็นแนวทาง พัฒนาผลลัพธ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้ดีขึ้นและลดปัญหาการออกกลางคันลงได้

เอกบุตร อัญชุ (2549 : 85-90) ศึกษาวิจัยเรื่อง สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลักษณ์การอาชีพพุทธมณฑล สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาได้แก่ การคุณน้ำคามไม่สะอาด ไม่มีรถผ่านสถานศึกษา หลักสูตรและเนื้อหาที่เรียนไม่มีความเหมาะสม ผู้เรียนไม่ครบทราดต่อการเรียนสายอาชีพ นโยบายการรับนักศึกษาไม่สอดคล้องกับสภาพของห้องถัง ผู้เรียนมีปัญหาสภาพครอบครัวแตกแยกและมีความขัดแย้งระหว่างบุคคล ครู อาจารย์มีภารกิจมากเกินไป ขาดความรับผิดชอบ เจ้าสònและเลิกไม่ตรงตามเวลา ขาดความสัมพันธ์และความเป็นกันเอง นักศึกษาไม่ได้รับการคุ้มครองและช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด สถานที่และการอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอ เครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์การศึกษา ไม่ทันสมัยและไม่อุปกรณ์ในสภาพที่จะใช้งานได้

ชัยมงคล จำรัส (2548 : 96) ศึกษาวิจัยเรื่อง สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนชั้นตระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลักษณ์การอาชีพนายก ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา ประกอบด้วยปัจจัยสาเหตุค้านสภาพเศรษฐกิจและสังคมด้านลักษณะครอบครัว ด้านลักษณะผู้เรียน ด้านสภาพแวดล้อมทางการเรียน ด้านลักษณะครูผู้สอน ด้านวิธีการสอนของครู และด้านการขัดการเรียนการสอน

ภูมิริน บุญทรี (2548 : 108) ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยทางครอบครัวและพฤติกรรมทางสังคมที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษา โรงเรียนอาชีวะเอกชน ในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทางครอบครัวมีผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษาในโรงเรียนอาชีวะเอกชนอย่างมาก นักศึกษาที่ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนเกิดจากปัญหา

ความสัมพันธ์ในครอบครัว สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ ความคาดหวังที่ครอบครัวมีต่อ นักศึกษา การที่พ่อ แม่ ผู้ปกครองไม่เชื่อมั่นและไว้ใจลูก มีผลทำให้นักศึกษาขาดแรงจูงใจในการเรียน นอกจากนี้การที่เพื่อนและครูไม่เชื่อมั่นในตัวศึกษาว่ามีความสามารถในการเรียนและการใช้ชีวิต การได้ยินหรือการตอบกลับถึงความสามารถดังกล่าวมีผลทำให้นักศึกษาห้อแท้และไม่ต้องการความสำเร็จอีกต่อไป นอกจากนี้พฤติกรรมทางสังคมที่แสดงออกในกลุ่มนักศึกษา อาทิ เช่น การเลียนแบบเพื่อนในการอยู่หอพัก การเที่ยวกลางคืน คำนิยมในการคนเพื่อนต่างเพศ การมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนจนกระทั้งนำไปสู่การตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ การใช้ยาเสพติด การแสดงออกในทางที่สังคมไม่ยอมรับ เช่น การเข้าร่วมแก๊งมอเตอร์ไซค์ การแต่งกายเฉพาะกลุ่ม หรือภาษาพูดที่แสดงถึงความสนใจสนับสนุนภายในกลุ่ม การทะเลวิวาทกับกลุ่มอื่นๆ พฤติกรรมเหล่านี้ทำให้นักศึกษาต้องออกจากกลางคัน

ชาลดา หล้าวงศ์ (2547 : 89) การวิจัยเรื่องนี้วัดถูประสงค์เพื่อศึกษาสาเหตุการออกจากกลางคันของผู้เรียน แบบของการวิจัยเป็นแบบการวิจัยเชิงสำรวจประชากร คือ นักเรียน นักศึกษาที่มีรายชื่อติดตาม จำหน่าย ในภาคเรียนที่ 1 จำนวน 339 คน และภาคเรียนที่ 2 จำนวน 162 คน ปีการศึกษา 2547 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูล ผลการวิจัย จำนวนผู้เรียนที่ออกจากกลางคัน ในภาคเรียนที่ 1 มีจำนวนมากกว่าผู้เรียนที่ออกกลางคัน ในภาคเรียนที่ 2 โดยโรงเรียนคัดชื่อออก (จำหน่าย) มากกว่าการมาติดต่อขอทำเรื่อง ลาออกจากและการสำรวจข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนที่ออกจากกลางคัน พบว่า เป็นเพศชายมากกว่า เพศหญิง มีช่วงอายุระหว่าง 15 - 18 ปี เป็นผู้เรียนแผนกช่างอุตสาหกรรมมากกว่าแผนก บริหารธุรกิจ ในระดับปวช. มากกว่าระดับ ปวส. และกำลังเรียนอยู่ในชั้นปีที่ 1 มากที่สุด ในสาขาวิชาเครื่องกล รองลงมา คือ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ ซึ่งมีผลการเรียนเฉลี่ยสะสม น้อยกว่า 1.51 สถานภาพของครอบครัวบิดามารดาอยู่ด้วยกันและพักอาศัยอยู่กับบิดามารดา มากที่สุด อาชีพของบิดามารดาส่วนมากมีอาชีพรับจำนำและบิดามารดาเป็นผู้สนับสนุนด้าน การเงิน โดยสาเหตุในการออกจากกลางคันประเภทของการลาออก คือ การศึกษาต่อที่อื่นและการขาดเรียนมาก ตามลำดับและสาเหตุการออกจากกลางคัน ประเภทโรงเรียนคัดชื่อออก(จำหน่าย) คือ การขาดเรียนมากและผู้ปกครองแจ้งให้ออกตามลำดับ

สิทธิพร ประวัติรุ่งเรือง (2545 : 64-78) ศึกษาเรื่องการทำความเข้าใจการออกกลางคัน ในโรงเรียนเอกชนในประเทศไทย ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพในลักษณะกรณีศึกษาที่ มีจุดมุ่งหมาย เพื่อตรวจสอบปัจจัย กระบวนการ และการรับรู้เกี่ยวกับการออกจากกลางคันของ นักเรียน โรงเรียนเอกชนในประเทศไทย ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 1 รวมถึงเหตุผลของ

การออกกลางคันตาม การรับรู้ของผู้ปกครอง ครู และทีมงานของโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนมีอัตราการออกกลางคันของนักเรียนสูงในโรงเรียนทุกประเภท ส่วนปัจจัยเสริมของ การออกกลางคันจำแนกออกได้เป็น 4 กลุ่มคือ ภูมิหลังครอบครัว ลักษณะส่วนตัวของนักเรียน ปัจจัยภายในโรงเรียน และปัจจัยภายนอกโรงเรียน กล่าวคือนักเรียนที่อาศัยอยู่กับผู้ปกครอง

เดียวหรือครอบครัวที่สอง และมีประวัติ การข้ามชั้นมีโอกาสที่จะออกกลางคันสูง นอกจากนั้นยัง พบว่าเพื่อนมือใหม่พึ่งสำคัญต่อการนำไปสู่การมีพฤติกรรมเสี่ยง และออกกลางคัน รวมถึงการ ถูกกดขี่รังแกและปัญหาเกี่ยวกับระเบียงวินัย เป็นสาเหตุสำคัญของการออกกลางคันในปัจจุบัน

2. งานวิจัยต่างประเทศ

เบนเน็ต (Bennett. 2001 : 106) แห่งมหาวิทยาลัยลอนดอนเมืองโตร์โปลิแทน (London Metropolitan University) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจออกกลางคันของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ และพบว่า นักศึกษาที่เข้าเรียนในมหาวิทยาลัยของประเทศไทยอังกฤษในปี 2001 มักไม่สำเร็จการศึกษา 1 คน จาก จำนวน 6 คน ปัญหาที่ทำให้นักศึกษาออกกลางคัน ได้แก่ ปัญหาด้านการเงินซึ่งส่งผลต่อความคาดหวังในความสำเร็จของตนเอง ผลการเรียน กำลังใจ การมีพ่อหรือแม่เคยเรียนมหาวิทยาลัย และการแสดงออก ตลอดจน เจตคติของบุคคลดังกล่าว มีผลต่อระดับคะแนนที่สูงขึ้น นักศึกษาที่ครอบครัวให้คำใช้จ่ายเต็มที่ เป็นการเสริมแรงต่อผล การเรียนอย่างเด่นชัด ส่วนนักศึกษาที่ทำงานนอกเวลาสัปดาห์ละ 2-3 ชั่วโมง จะมีความคิด กว้างขวางในรายวิชาที่เรียนและได้คะแนนสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ทำงาน นอกจากนี้นักศึกษาที่เข้าเรียนซึ่งกว่านักศึกษาอื่น 3-6 สัปดาห์ จะมีผลการเรียนต่ำ ทักษะในการคิดวิเครื่องสร้างสรรค์ไม่เพียงพอ รู้สึกโดดเดี่ยวแยกตัวจากคนอื่น ๆ ในมหาวิทยาลัย ปฏิบัติต่อผู้สอนไม่สุภาพ อารมณ์เสียและไม่พอใจในโปรแกรมที่เรียน ซึ่งเป็นผลต่อการตัดสินใจออกกลางคัน

จอห์นสัน (Johnson. 1980 : 42) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ศึกษาการออกกลางคันของ นักศึกษาปีที่ 1 ในมหาวิทยาลัยเบนกอร์ (Barker University) ศึกษาความแตกต่างระหว่าง นักศึกษาที่ยังคงอยู่และนักศึกษาที่ออกกลางคันในปี 1975 และ 1978 ทางด้านสถานภาพทาง การเงิน สถานภาพทางสังคม แรงจูงใจ ความสามารถทางวิชาการของนักศึกษาพบว่า ปัจจัย หรือสิ่งที่มีผลทำให้นักศึกษาออกกลางคัน คือ ผลการเรียน สถานภาพทางอาชีพของผู้ปกครอง ค่านิยมของผู้ปกครองที่มีต่อสถานศึกษา การตัดสินใจเลือกเรียนวิชาชีพ และการเข้าสังคมเพื่อ การปรับตัวเข้ากับกลุ่ม

จูดิท แอด จอห์นสัน (Johnson. 1997 : 8) ศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้ นักศึกษาตัดสินใจคงอยู่หรือออกกลางคันจากสถานศึกษา พบว่า มี 4 ปัจจัย ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย

สะสม (GPA) ความเชื่อของนักศึกษา (Student Beliefs) บรรยากาศทางวิชาการ (Academic Climate) และเพศ (Gender)

เบสสेटต์ (Bassett. 1993 : 110) วิจัยเรื่อง การพยากรณ์นักเรียนออกกลางคัน การศึกษาความผันแปรทั้งในระดับกลุ่มโรงเรียนและระดับโรงเรียน โดยใช้สูตรพยากรณ์การออกกลางคันที่ใช้กันอยู่ทั่วไป กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือ กลุ่มโรงเรียน 8 กลุ่ม ที่สูงเลือกมาจาก 177 กลุ่ม โรงเรียน ในรัฐเคนตักกีผลการวิจัยพบว่า การออกกลางคันของนักเรียน นอกจากจะขึ้นอยู่กับคะแนนการเรียนการขาดเรียนและสภาพครอบครัวแล้ว ยังขึ้นอยู่กับมาตรฐานการวัดของแต่ละโรงเรียนด้วย

เบนเน็ตต์ (Bennett. 1992 : 6561-A) ได้ทำการวิจัยศึกษาการออกกลางคัน การหยุดเรียนและการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในวิทยาลัยเฟรด哈าร์ดเม้น (Freedharderman college) ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาระดับปริญญาตรี พบว่า สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการออกกลางคัน คือ ทัศนคติต่อการเมืองและสังคม อิทธิพลจากผู้ปกครอง และพื้นความรู้เดิมของนักศึกษา แคทท์เทอร์รัลล์ (Catterall. 1986 : 147-148) ได้วิจัยเรื่องสังคมเศรษฐกิจเป็นผลกระทบต่อการออกกลางคันของนักเรียน พบว่า การศึกษาของบิดามารดา การช่วยงานครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการออกกลางคันของนักเรียน ในขณะที่อาชีพของบิดามารดาและรายได้ของครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับการออกกลางคันแต่อย่างใด จากการที่การศึกษาของบิดามารดาและรายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการออกกลางคันของนักเรียนนั้น อาจเป็นเพราะว่า ยิ่งผู้ปกครอง มีการศึกษาสูงขึ้น ก็จะส่งผลให้มีรายได้สูงขึ้น และเมื่อมีรายได้สูงขึ้น ก็จะทำให้สามารถสนับสนุนการศึกษาของบุตรได้ การออกกลางคันของนักเรียนก็จะมีแนวโน้มลดลง

การศึกษาเรื่อง ความสูญเปล่าทางการศึกษาของนักศึกษาที่กำลังศึกษา และนักศึกษาที่ออกกลางคัน โดย Roush (1979 : 1307 - A) กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาในมหาวิทยาลัย Miami ที่ออกกลางคันในปี 1975- 1977 จำนวน 318 คน พบว่า นักศึกษาไม่ใช่บริการให้คำปรึกษา การเข้ากลุ่มเพื่อน ในมหาวิทยาลัย นักศึกษาที่ผลการเรียนต่ำกว่า 2.0 ในภาคแรก ประมาณ 70% ของวิชาเรียนมีน้อยเป็นสาเหตุที่ทำให้นักศึกษาออกกลางคัน

ดูลนียค (Dulniak.1982 : 155) ได้ศึกษาสำรวจเหตุผลการออกกลางคันของนักศึกษาปีที่ 1 ในมหาวิทยาลัย Montana University โดยใช้ข้อมูลที่มหาวิทยาลัยได้รวบรวมไว้ การศึกษานี้ได้ใช้กลุ่มตัวอย่างของนักศึกษาใหม่ จำนวน 11.59 คน ที่ได้เข้าเรียนในปี 1977-

1979 ผลการศึกษาพบว่ามีการ ออกกลางคันร้อยละ 31.4 และพบว่า นักศึกษาที่มีทัศนคติที่ไม่ดี ต่อวิชาที่ได้เรียน และนักศึกษา ที่ไม่สามารถตัดสินใจเลือกเรียนวิชาใด มีอัตราการออกกลางคัน ที่สูงกว่านักศึกษาที่เลือกเรียนวิชาที่ตนเองชอบและสนใจ

เมอฟิต (Moffit. 1981 : 152-156) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ทัศนคติของนักเรียนต่อ

โรงเรียนและการเรียนเป็นปัจจัยที่ทำให้นักเรียนออกกลางคัน พบว่า ปัจจัยด้านโรงเรียนเป็น ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนักเรียนด้วยเหตุผลที่ว่า ปัจจัยเหล่านี้เป็น ประสบการณ์ที่นักเรียนได้รับระหว่างที่อยู่ในโรงเรียน ซึ่งนักเรียนจะพบปะภูมิปัญญาที่เข่นนี้ช้า แล้วช้าเล็กน้อยเป็นการรับรู้ (Perception) ที่ติดตัวตลอดไป เมื่อมีเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องมา กระทบก็จะทำให้ระลึกได้ (Recall) โดยเฉพาะอย่างยิ่งเหตุการณ์ที่มาระบบทบัน្តเป็นไปในทาง ที่สนับสนุนต่อทัศนคติของตนเองที่มีต่อโรงเรียนก็อาจเป็นสาเหตุให้ตัดสินใจออกจากโรงเรียน ได้ แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อควบคุมตัวแปรด้านประชากร ด้านพื้นฐานครอบครัว สถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคม ด้านจิตวิทยา และด้านพฤติกรรมนักเรียนแล้ว ปรากฏว่า การย้ายโรงเรียน การเคยสอบตกไม่มีความสัมพันธ์กับการออกกลางคันแต่อย่างใดแต่ตัวแปรการทำบ้าน ความปลดปล่อยในโรงเรียน และผลการเรียน มีความสัมพันธ์กับการออกกลางคัน โดยผ่านปัจจัย ด้านจิตวิทยาที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะว่าการออกกลางคันหรือไม่ออกไม่ใช่เพื่อการทำการบ้าน หรือไม่ทำแต่น่าจะเป็นตัวแปรด้านสติปัญญา

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศไทย และต่างประเทศ และ ตารางสังเคราะห์สาเหตุการออกกลางคันของนักเรียนข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าสาเหตุของการ ออกกลางคันน่าจะมีสาเหตุหลักมาจากการสาเหตุ 6 ด้านด้วยกัน ได้แก่ ด้านที่เกี่ยวกับผู้เรียน ด้านที่ เกี่ยวกับครอบครัว ด้านที่เกี่ยวกับสังคม ด้านที่เกี่ยวกับสถานศึกษา ด้านที่เกี่ยวกับครูผู้สอน และ ด้านที่เกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดประเด็นดังกล่าวเป็น กรอบในการสร้างแบบสอบถามในการวิจัยต่อไป